

MAXIMILIANI STOLL

S. C. R. A. M. CONS. NOSOCOMII SS. TRINIT.
PHYSICI ORDINARII, ET PROF. PRAX.
MEDICAE P. O.

P A R S S E P T I M A

RATIONIS MEDENDI

IN NOSOCOMIO PRACTICO VINDOBONENSI

Nova editio accuratior et emendatior.

TICINI MDCCXCI.

Sumptibus) Typographiae Monasterii S. Salvatoris et
) Balthassaris Comini Bibliopolae.

Praesidib. rei lit. permitt.

MAXIMILIANI STOLL

M. C. A. I. M. GONS. V. M. O. O. M. I. S. S. T. R. I. T. I. T.

PHYSICI ORIGINARI, ET PROF. PRAE.

PHYSICI UNIVERSITATIS V. M. O. O. M. I. S. S. T. R. I. T. I. T.

PHYSICI UNIVERSITATIS V. M. O. O. M. I. S. S. T. R. I. T. I. T.

RATIONIS MEDENDI

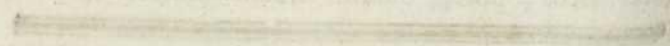
IN MORSOONIO TRACTICO VINDOBONENSI

HAEC ESTO LIBERUS ET SENSIBILIS

PHYSICI UNIVERSITATIS V. M. O. O. M. I. S. S. T. R. I. T. I. T.

PHYSICI UNIVERSITATIS V. M. O. O. M. I. S. S. T. R. I. T. I. T.

PHYSICI UNIVERSITATIS V. M. O. O. M. I. S. S. T. R. I. T. I. T.

PHYSICI UNIVERSITATIS V. M. O. O. M. I. S. S. T. R. I. T. I. T.

SECTIO I.

EPHEMERIDES

ANNI 1781.

Januarius.

Ad medium Januarii frigus moderatum; rarae nives delapsae, attamen terra nivibus erat cooperata semper.

Die 14 et 15 frigus ficcius et urentius; dein iterum multo mitius, et aura humidior; terra nivibus tecta.

24. Humidum valde calidum.

25 Austro calido flante nives defluunt, magna molities ubique.

26 et 27. Omnia lutosa.

Inter foeminas *pituitosae febres simplices*; inter vetulas *peripneumoniae nothae* cum et sine phlogosi. Praemissis per plures dies salinis, oxymelle, tandem *emeticum prae purgante*. Amarescens pituita prolecta est; levamen. Paucissimae febres pituitosae inter viros; potius autem inflammatoriae aut mixtae.

Tetanus maxillae in puella Nro. 44. Opium et balnea aquae dulcis. Intra quinque septimanas anabatur iisdem.

Quartanae cortice absolute indigebant, praemissis salinis.

Post medium Ianuarium *plures pituitosae*, quae a quibusdam pro putridis habitae, et stimulantibus tentatae mali moris evasere, et exhibuere petechias.

Puella rheumate brachii erurisque, et chorea sancti Viti post medium Ianuarii correpta ad nos venit. Morbi nervorum, hysteria, hypochondriasis, epilepsiae, tetani, choreae S. Viti, siderationes artuum etc. multo crebriores hac tempestate fuerunt, quam alta; inde etiam medendi methodus patet, scilicet, per lenia salina alvum blande moventia, prout ipsa princeps, et dominans febris. En iterum, quanti intersit nosse constitutionem anni!

Praeterito autumno et hac hyeme benignae actum est cum phthisicis; perpauci enim perierunt, quin imo quosdam sanavimus ad extrema jam reductos, sudantes, summe emaciatos etc. Item quidam sicci, strictique, qui omni anno adulta hieme cruenta sputarunt, *hac hieme bene habuerunt.*

Nullo anni tempore tot tantasque chloroticarum quaerelas audiivi, quot et quantas autumno exeunte praegresso, et hoc mense. Multae quoque prima vice hoc tempore chlorosin pati ceperunt. Epilepsiae multae habituales, per aestatem aut silentes, aut rariae, *nunc fuerunt difficiliores*, et multo crebriores. Foeminae aegrotae *multo plures*, quam viri, et morbis *diuturnioribus*, minus acutis, perparum inflammatoriis. At vero viri *pauciores* numero, sed acutius, et periculosius, et cum inflammatione maiori. Ceteram in utroque sexu fuit febris pituitosa.

Morbus venericus hoc autumno, et praecipue hoc mense difficillime, aut non omnino poterat sanari.

Invincibilis hinc inde in *Viris* anasarca, et longa, et incidentibus simulque purgantibus devicta, item roborantibus.

Convalescentiae tardae etiam inter viros; magis tamen inter foeminas; tumores pedum oedematosi, diurni post leves morbos, maxime post rheumata.

Februarius.

Initio tempus humidum, frigidum, lutosum; rarae nives superfuerunt.

6. Noctu nives delapsae sunt.

7. Frigus siccum et glacies; at vero

8. Iterum humor multus, frigidusque, et multae nebulae.

9. Coelum serenum; diffluentes nives; lutosa omnia.

10. Idem. Inde varium; saepius tamen serenum.

Die 20. nives; exinde nebulae, tenuiores nives; venti ad finem usque.

Non multae acutae, at plures catarrhi.

De phthificis hujus anni, item de haemoptois quaedam: nam pauciores phthifici observabantur, et quaedam aut curabantur, quos ex aliorum annorum observationibus habebamus deploratos, conclamatosque, praeter omnem spem, vel vero ut annosum malum fuerat, ita levabantur, ut fungi suis laboribus potuerint, et ad sanitatem propius accesserint. Curabantur autem venae sectione una, pluribus, dein meris emulsis, emollientibus, nitro-

sis, tepidis affatim haustis. Febre decrefcente, aut etiam jam profligata, eadem emulfa continuabantur, sed perparum lichenis islandici jungebamus, praecipue in foeminis; viri enim hujus usum minus commode ferebant, et solum pro cura confirmatoria. Tandem idem remedium jam non tepide dedimus, sed ad calorem cubilis; demum meraciori lichenis islandici decocto utebantur. Erant scelesti obambulantia, cute aridissima, sicca, inperspiciabili, quam in una tepidi balnei usus emollivit. Duorum, triumque quin etiam plurium mensium curatio fuit. Non poterat malum urgeri: in pejus non ruisse initio, jam erat nobis profecisse.

Qui aliis annis, mense plerumque Januario hoemoptoe inflammatoria tentabantur, hac hyeme ab eo malo immunes vixere. Universim haemoptoicis ex inflammatoria pulmonum diatesi, itemque phthificis ob eandem causam tempora phlogistica vidi periculosa, perniciofa, pituitosa autem et biliosa proficua. Hinc vel in hisce morbis quid boni sperandum, quid mali metuendum, disces etiam ab anni constitutione.

Post medium mensem crebrior inflammatio adfuit in primo stadio febris pituitosae aut biliosae — pituitosae. Exactis 7 aut 11 diebus, cum interea venae sectio una vel altera debuerat fieri, aut bene habuit aeger, aut emesis profuit.

Non paucae peripneumoniae nothae salinis, eccoproticis, emesi curatae sunt, postquam aut sanguinem detraximus, una pluribusque vicibus, aut etiam venae sectionem negleximus pro ratione inflammationis complicatae; pinguiculi, feniculi, et maxime vetulae hoc morbo aegrotarunt. Morbo curato mansit tamen aliqua adhuc tussis, et laesa ventriculi functio; amara, adjecto pauco sale medio, profuerunt.

Proux

Prout peripneumoniam veram subinde vera quoque phthisis excipit, et suppuratoria, ita notham peripneumoniam excipit phthisis *pituitosa*, seu aequae *notha*.

Febre ut plurimum carent, tussis assidua, vesperti major, cum repleti thoracis, et nonnunquam quasi exulcerati sensu; sibilus, strepitus inter tussendum, item etiam subinde inter respirandum. Vesperti noctaque orthopnoea, saepius aut semper ferme asthmatica respiratio. Sputa copiosissima, flava, flavo — viridia, vetusti butyri instar, aspectu pus referentia, sed pure multum consistentiora, et tenacia ductiliaque instar pastae ductilioris. Emaciantur, ut sceleta sint mera, cute rugosa, crassa, pendula, furfuracea, imperspirabili, elephantina. Hoc rerum statu levantur a lichene, curantur a decocto corticis peruviani.

Asthmata per autumnum et hyemem ad hanc usque tempestatem frequentia vespertina, nocturna. Purgantibus incidentibus primo, dein amaris, gentiana, absinthio, quassia etc. curata.

Regnabat hucusque febris *pituitosa*; saepius simul biliosa labes adfuit; subinde quoque diathesis, inflammatoria, sed non diuturna; nonnunquam utrumque vitium adfuit, ita tamen, ut ipsa *pituitosa* febris fuerit semper *dominans*.

Vix ullam febrem vidimus per autumnum et hyemem, quae non habuisset efflorescentias quasi scabiosas circa nares et labia, in quibusdam in brachiis.

Amarorum usus fuerat valde necessarius, cum alvo semper faciliori sub harum febrium exitum.

Forma febris *pituitosae* ea fuit, ut thorax ferme semper afficeretur, fueritque plus minus semper *peripneumonica*.

SECTIO I.

Exitus bonus in sanitatem dicta methodo:

Paucis, postquam morbum per 8, 14 etc. dies neglexerunt, jam non simplex febris *pituitosa*, aut *bilioso-pituitosa* fuit, sed ejusdem gradus quidam altior, qui nobis *synochus putridus saburrealis* audiebat.

His subinde exanthemata, etsi per raro visa sunt miliaria; uni petechiae subrubrae, flavae; cinerea appaerunt. Eadem methodus medendi fuit reipsa, scilicet salia media, oxymel, emesis dein; demum vero decoctum graminis; taraxaci cichorei, cum arcano duplicato, oxymelle; tandem manente stupiditate, pulsu debili, aut naturali, urinis naturalibus, manenteque magna virium prostratione, somnolentia; dedimus florum arnicae unciam unam decoctas, cum syrupo aceti. Magna florum arnicae tolerantia fuit, non enim ullam cardialgiam querebantur. Rediit sensim sanitas.

Hydrops quaedam eadem methodo sanabatur; solventibus primo, dein amaris, alvo facili perstante.

Eandem quoque curam apoplecticis fecimus; praemissa una, quin et pluribus venae sectionibus; incidentia, eccoprotica solventia; dein vero amara; alvo lubrica aliquantum manente, tandem artubus mobilitas conciliata, ante resolutis, pilulis, ex asa, camphora, castoreo, extracto florum arnicae paratis.

Mirum est, quam omnes morbi secuti sint genus *febris popularis*, nempe *pituitosae*.

Plures morbi, et plures affectiones morbosae, languores, aepesiae, bradypepsiae, lassitudines etc inter foeminas, quam inter viros.

Martius.

Primi dies nivosi, nebulosi, frigidique.

Die 13 depurari coelum coepit, serena tempestas, sed frigidior, frigore sicco, ita 14 et 15.

Dein amoenum usque ad diem 28; nocte diem hunc insequente altae nives.

29. Lutosum, et nives adhuc omnibus in locis ferme diffluentes.

31. Iterum sol.

Hujus mensis initio synochi impures regnabant in omni sexu, hac tamen cum differentia; quod stadium primum huius synochi in viris fuerit magis inflammatorium, minorque universim pituitae colluvies in stadio morbi secundo, praeterea in viris minor amaror pituitae fuit. Contraria omnia in foeminis; aliqua in principio inflammatio fuit, crassa magis discolor, item brevius stadium inflammatorium, subinde nullum; at vero copiosior, et magis amara pituita. Maior morbi in viris acuties; longior vero in foeminis duratio cum intentione minore.

Forma morborum plerumque ea fuit, ut pectus plus minusque infestaretur, tussi simplici, vel oppressione, vel dolore pleuritico lateris, ita tamen; ut sputa cruenta raro visa fuerint; in reliquis vero febribus crebro dolores, tumoresque in hypochondrio dextro simul fuere. Nonnunquam et pectus, et hepaticum systema simul afficiebantur. Oculi fere omnibus dilutissime flavi. Hinc inde quoque icteri et febriles, et non febriles compatuerunt.

Circa medium mensem icteri multo plures observabantur, qui blandissimis solventibus, melle, decocto graminis, terra foliata tartari, arcano du-

pli-

plicato, solvebantur; fortiora solventia raro profuerunt; et haec inter additum fuit prioribus decoctum florum arnicae.

Pariter circa medium stases in systemate hepatico febriles, veraeque hepatitides fuerunt fere in omnibus febricitantibus.

Videbatur autem mihi orta humorum ebullitione ob instantis veris calores, materies aliena e sanguine extricari, et ad hepar ablegari, indeque cum bile, cujus haec febrilis materies aliquam obtinuit similitudinem, ad primas vias ablegabatur. Nonnunquam autem ablegata haec ad hepar materies adhaesit ibidem fortius impacta, et dolores hypochondrii dexteri, duritiemque, icterum febrilem, aut hepatitidem fecit, emolliente potu, fotuque, venae sectione sanandam. Subinde vero faciles vias easque dilatatas offenderat haec materies deposita, perque hepar ad primas vias devenit; ibi tunc aut morata est, et turgescibat, emetico excutienda, quod tamen raro factum est, cum materies raro *fursum*, frequentissime vero *deorsum* turgeret; aut spontaneam emesin, quod raro; aut spontaneam diarrhaeam, longamque, et mirifice levantem ipsa effecit, cum aegri salute.

Nonnullis tamen non omnis materies e sanguine videbatur extricari febrili hoc motu, sed solum quaedam ejus portio, cum reliqua materies vix extricabilis, restaret, febrimque aleret ejus formae, quam nos putridam appellamus: tum vero si nulla ullibi stasis fuerat, aut quae adfuerat, esset soluta, item si primae viae fuerunt purae, aut repurgatae, essetque stimulo opus, ob virium coctricium languorem, flores arnicae decocti cum mellitis, saponibus vegetalibus profuerunt, viresque sustentarunt coquendo pares; donec viis variis, alvo, vomitu,

anacatharsi etc. tota materies sensim sine sensu eliminata fuisset, quod ultimum tamen tarde, et intra aliquot primum septimanas perficiebatur.

Non tamen omnes has crises, et criticas evacuationes soli naturae relinquebamus, sed per vias purgans ex aqua laxativa viennensi dedimus, magno cum levamine. Subinde toto morbi tempore non floribus arnicae, sed solo decocto tamarindorum, manna, sale medio, cremore tartari usi sumus felici ter.

Morbi facies externa fuit, sicut in febre biliosa in putridam saburralem conversa, cum vel sine vitio hepatico.

Hanc febrem *depuratoriam* apte dicendam arbitror.

Quibusdam, sed paucis, non hepatica regio, sed lienalis doluit.

Nonnunquam adfuit vel *initio* simul inflammatio, vel accessit in *morbi decursu*. Facile orgasmus accessit humorum: Unde factum est, ut *initio* major minorque, subinde vero generosa methodus antiphlogistica debuerit adhiberi. Subinde primum in morbi decursu, et sero admodum stases inflammatoriae accedentes venae sectionem postulabant.

Exeunte mense crebrae haemorrhagiae narium, et levantes.

Aprilis.

1. Aprilis serenum, amoenum; nullae ullibi nives observabantur; dein vero crebrae nives, pluviae.

6. Ventosum.

9. Amoenum; iterum sol.

10. Idem; uti et postea.

15. Vesperi pluviae, ventus uti etiam nocte proxima. Exinde serenum, calidum.

Die 29. pluviae, frigus.

Tollebant magnas doses decocti florum arnicae fere omnes hac hyeme, et hoc mense.

Post medium mentem inflammationes plures; peripneumoniae, pleuroperipneumoniae non paucae, ferme semper cum hepatitis, et ictero. Plures venae sectiones, et emollientissima requirebantur.

Mense hoc toto, ut et priori, febris *depuratoria* verna passim observabatur, quam ita ex casibus plurimis abstraxi. Multa materies aliena hiberno tempore et autumno priori intra humorum circumventium territorium nata atque collecta, maxime autem indolis pituitosae, excitato naturae medicatricis salutaris molimine ob veris calores *moveri* coepit, atque intra *systema sanguineum* turgere; quod quidem cum symptomatibus febrilibus peractum fuit.

Jam vero multiplex fuerat hujus turgescendae effectus observatus, quos hic ex ordine narrabo:

1) In quibusdam post aliquot dierum febrim diarrhaea orta est salubris et *levans* valde, aut *sanans ex toto*, seu critica.

2) In aliis eadem materies rejecta quidem est ad primas vias, ita ut secundae viae sese feliciter exoneravint in primas; verum haec, ob nescio quam inertiam, eandem materiam e systemate sanguineo susceptam non ejecerunt extra corpus, sed repente signa materiae in *primis viis turgentis* observari coeperunt; nunc *sursum*, nunc *deorsum* haec materies turgebat; hinc modo emesi, modo catharsi, modo utraque, vel *simul*, vel *seorsum* opus fuit; fere omnibus ante hanc in primis viis turgescendiam hypo-

chon-

chondriam dextram, paucis sinistram quoque simul, paucissimis solum sinistram modice doluit, colore subflavescente faciei oculorumque, subinde etiam totius corporis, tussi sicca.

3) Nonnunquam hepar magis doluit cum febre majori, alvo tarda, rara, vomitu frequenti, inani, pituitoso, assumptorum; durities in loco inter utrumque lobum fere medio, tactu valde dolens, cum urinis plerumque ictericis, facie in plerisque, oculis, corpore reliquo ictericis, ictero non saturato.

4) Plerisque, quibus hepar magis doluit, cum vera hepatitis simul aut pleuritis aut peripneumonia simul adfuit. Ita hanc rem animo concepi: materiem alienam sanguini commistam extricari, et assimilata in bilis indolem, aut biliformem effectam, per hepar subire primas vias, indeque aut sponte, aut arte evehi extra corpus. At vero eandem materiem sanguini commistam arbitrabar, subinde difficillime moveri, sed adhaerescere, figique in hepate tanquam in suo ad primas vias itinere, hinc insurgentibus validis vitae viribus magnam esse inflammatoriam stasim in hepate, seu hepatitis, nunc autem interclusa hac via ad primas vias materiem a tergo insequentem retineri, orisque orgasmos, et motus validos, et supervenire simul pleuritidem, peripneumoniam, pleuroperipneumoniam.

5) Quibus hae inflammationes supervenerunt, his antiphlogistica methodo sublata phlogosis est, et via per hepar referata, horum quidam paullo post alvo, vomitu, spontaneis aut artificialibus curabantur. Aliis vero discussa phlogosi redire salus visa est, sed post aliquot convalescentiae dies febris depuratoriae novi imperus facti sunt, qui imaginem synochi putris saburralis referebant. Sanabantur val-

de

de tarde, sed certo, alvo faciliore, inter usum decocti graminis, taraxaci, cichorei, florum arnicae, et oxymelle, nitro, cremore tartari etc.

Nunquam vidi tot *hepatis obstructions*; nemo ferme inde penitus immunis fuit.

Nunquam etiam vidi tot recidivas, quasi *totidem* conatus naturae sese depurare volentis.

Foeminae plures aegrotabant, minus diu *inflammatorium* stadium durabat, at eo diutius duravit stadium putridum; inter foeminas pleraeque recidivae, et difficiliore. Viri solis fere antiphlogisticis sanabantur.

Cum putridas dixeram foeminarum febres, eam putridarum speciem putavi, quam *lentam nervosam* dicunt, et quam in una alterave miliaribus albis stipatam vidi.

Interim tamen vidi Foeminas quasdam virorum more aegrotantes, ita scilicet, ut transacto stadio inflammatorio alvus levissime mota sanitatem restitueret brevi tempore, aut vero, ut *sola antiphlogistica* methodus aegros redderet sanitati intra non multos dies. Fuere hae foeminae, quae cito et solis antiphlogisticis ex hepatitide, peripneumonia, et pleuroperipneumonia curarentur, tales, quae *αμύνη* aetatis praetergressae sunt, siccores vetulae, strigosiores, rigidiores, et vinosiores, scilicet tales, quae ad *habitum virilem* propius accesserunt. At vero post 30um annum, molliore, aquosiore victu usae, pauperiores, chloroticae, pastaceae, obesulae his longius, et periculosis febribus conflictabantur.

En, quid de hisce virorum et foeminarum febribus animo conceperim. Regnabat autumno praeterito febris annua pituitosa: ea per hyemem totam protensa ver attingit primum; donec primo ve-

re inflammatoria hinc inde diathesis suboriretur; in viris haec *nata* nova diathesis inflammatoria in morbum erupit inflammatorium, simplicemque, qui solis debebat antiphlogisticis sanari; idem quoque contigit in foeminis illis, quae quoad habitum propius accedunt ad viros. At vero in mollioribus, cholericis, pauperioribus, *nondum* deleta, *nondum* subacta penitus pituita fuit, cum aliquid inflammatorii nasceretur. Hinc morbus compositus ortus est, *inflammatorio — pituitosus*, nempe ex *annua nova inflammatoria febre*, et ex *pituitosa*, quae priori autumno annua fuit, tandem autem superata hyeme, stationaria facta est, in sexu saltem sequiore:

At vero, cum inflammatio methodum posceret antiphlogisticam, pituitosa radices egit altiores, et abiit in altiorem gradum, scilicet in lentam nervosam, subinde cum miliaribus.

Haec foeminarum epidemia analogae fuit epidemiae illi, quam Sydenhamus *pestilentem* appellavit; nam etiam praecessit *constitutio pituitosa*, cui inflammatio successit, aut potius jungebatur; erat compositum genus febrium.

In hac hepatitidis specie tumor durus elasticus, dolens non raro observabatur in hypocondrio dextro, videbatur esse vesicula fellea *distenta*, ob prohibitum effluxum bilis per ductum choledochum, crassa forte bile obstructum, aut inflammatum. Sapor oris amarus erat valde, acorem acerrimum in adstantium nares spirabant; non erat hoc autem saburra biliosa et amara ventriculi; sed a bile in sanguinem repressa, et humores omnes, hinc et salivam, humorem oesophagi etc. tingente. Hinc est aliqua subinde oris amari deceptio, hinc etiam quaedam cautela practica circa usum emericorum.

Majus

Majus.

Calor, siccitas.

Die 23 nebulosum; valde frigidum, ventosum
per quatuor dies.

Iterum calor et siccitas.

Idem morbi, uti mense praecedente.

Junius.

Dies siccissimi, valde calidi.

At vero die 11 pluvia desideratissima. Inde
pluviosum et frigidum usque ad diem 18. Junii,
quo die sol subinde prospexit.

Die 25 et 26 pluviae. Inde serenum, calor.
Idem morbi, uti mense praecedente.

Circa 20am mensis paulo plus querelae de
oris amarore, et paulo crebrior necessitas utilitas-
que emetici, attamen serius, et morbo provecio-
re. Profuere tamen magis evacuationes tum spon-
taneae, cum artificiales *continuatae*, attamen mo-
deratae per alvum.

Plures hoc mense et praeterito haemorrhagiae
uteri a praecipitato partu et secundinis cito, spon-
te abscedentibus sunt observatae; quibusdam partus
non erat praecipitatus, tamen mox haemorrhagia
secura est; exempta placenta est, et imposita tu-
runda.

Febris pituitosa *stationaria* adhuc est ab autum-
no prioris anni hucusque: huic vero inflammatoria
primi veris hucusque producta jungitur; simulque
accedit simul hac tempestate aliquid aestivae bilis.
Hinc febres omnes sunt compositae ex *stationaria*
pituitosa, et ex *duplici annua, inflammatoria* nem-
pe, et *biliosa*.

Tym,

Tympanitidem *venae sectione* solvi, ut ait *Hippocrates*, sub finem hujus mensis vidi. Sartor febre prius descripta laborans abdomen tumidum, et rigidis musculis durum habuit, et dolens sub rudiori tactu; facies subflava, et desperabundi; calor omnino naturalis; biliosa valde, et siccescens lingua; pulsus debiles valde, mollissimi, naturali celeritate; vomuit aeruginem subinde, subinde assumpta aquosa. Venae sectiones complures, emollientia cataplastmata ad totum abdomen, potus emollientes tepidi; enemata emollientia profuerunt. Post singulas venae sectiones, ubi sanguis crustosus educatus fuit, elevari pulsus, et mollescere abdomen coepit.

Post undecimum hujus mensis, quo pluvia et frigidus humor incepit, plures dysenteriae visae sunt. Plerumque ita compressae sunt: primo quiete in lecto, sotu et potu tepidis; nocuerunt omnia, utut lenia evacuantia. Saepius, si morbi initium primum fuerat neglectum, venae sectiones debuerunt institui. Eodem passu rheumatismi incedebant.

Chorea S. Viti in binis puellis tentabantur varia ratione, gummi serulaceis, valeriana, cortice peruviano, narcoticis etc. frustra omnia. Utraque tandem incidit in febrem continuam regnantem inflammatorio pituitoso biliosam. Sanatae sunt a febre methodo conveniente, simulque febre declinante, et tandem profligata declinare et profligari quoque coepit chorea S. Viti.

Priori quoque mente vidi puellam eadem chorea S. Viti aliis remediis frustra tentatam, curatam superveniente febre pituitosa non longa.

De puerperis nota: abdomen fluente sanguine molle esse, uterum sentiri manu apposita amplum,

assurgentem ad diaphragma, mollem tamen. Assusa et insula frigida cum aceto saepe profuit; uni tamen sisti non potuit sanguis hac methodo. Hinc frigida aqua et aceto imbutam ingentem turundam imposuimus, quae totam vaginam et os uteri obturavit. Haemorrhagia sistebatur paulo post ex multiplici ratione: 1) nam frigus uterum ad contractionem urgebat; 2) sanguis collectus adhuc interea utero laxo dedit sustentaculum (scio equidem, quid hic opponi possit, asserique posse, oriri nempe hac methodo haemorrhagiam internam; verum habemus pro ratione observationes).

Hoc mense continuatum, itemque et remittentium (quas omnes triplici fonte prognatas supra dixi, *pituita* nempe, *inflammatione*, et *bile*): frequens mutatio fuit in intermittentes; aut vero convalescere ex continua visum, in intermittentem tertianam simplicem plerumque, subinde duplicem, sunt delapsi, solventibus, subamaris, subinde vero etiam cortice sanatis.

Magna quoque intermittentium ubique messis fuit pituitoso-bilioforum.

Multas hystericas vidi, quae hoc mense praecipuis accessiones, easque *statas* passae sunt. Primo solventia, dein vero largus cortex profuit. Hinc ipsa haec passio, utut alias sporadica, tamen hoc tempore crebrius visa est, et de intermittentium indole participavit.

Icteri multi, non febriles, item etiam *febriles*, seu hepatitis. Febres erant pituitoso-biliofo-inflammatoriae, cum vel sine inflammatione hepatitis.

Julius .

Die 1. 2. 3. 4. 5. *aestus ingens*, et *anonomia magna*; torpor omnium animalium.

Die 9. pluvia amoena, et valde *reficiens*. Inde *aestus ingentes*, donec die 16 et 17 pluvia exigua, sed frigus permagnum orieretur; inde frigus et pluviae.

Die 26. sol; calor iterum mediocris.

Die 27. a meridie ventus et ingentes pluviae; exinde ad finem usque sensim iterum calor, mediocris tamen.

Intermittentes tertianae simplices et complicatae.

Hae in continuas, aut in remittentes abierunt, et denuo in intermittentes.

Sanatae salibus; decocto graminis, taraxaci, cichorei; raro, et sero cortex dabatur.

Materies morborum genitrix fuit pituitoso-biliofa, cum inflammatione, maxime hepatis.

Dysenteriae et rheumatismi non infrequentes.

Morbi iterum longiores fiunt post medium mensem, pituitosiores, cum miliaribus.

Augustus .

1. 2. 3. 4. 5. calores magni satis post prioris mensis frigora. Calores intensi, et sine vento toto tempore, mira malaccia, et omnium ingens languor ac excedens *aestus*, qualis post hominum memoriam non fuerat, sine ullis pluviis.

20. Augusti vesperi frigus et pluviae per aliquot dies.

Die 23 24 et 25. calor iterum, moderatus tamen.

Aegrorum numerus major multo erat initio hujus mensis, postquam nempe post illud nuperum frigus aër denuo valde incaluit.

Maxime autem foeminas morbus arripuit, famulas pauperiorum servitiis addictas, iisque durioribus, lotrices, cachecticas, cacochymicas, chloroticas.

Morbi longiores fuere, linguae mucosae, siccae, glabrae, aridae. Supor et anaesthesia, deliria taciturna, mitia. Pulsus et calor gravitati morbi non respondens, miliaria incerto die, levantia fuerint, nec ne, multum ambigas. Stimulos non tulere; convaluerunt melius solo potuum graminis, et aliorum antiphlogisticorum usu, item et taraxaci. Dolores veluti rheumatici artuum abdominis in hac febre miliarî initiante observabantur, qui phlogosin levem mentiebantur. Omnibus aliquid fuit catarrhosi, subperipneumonici ante miliarium conspectum; iis vero obortis ad vitium thoracis emendabatur. Nobis nec camphora, nec moschus, nec vesicantia, nec arnicae flores profuerunt, sed sola diluens et antiphlogistica methodus moderata.

Multi quoque iterum icterici, quaedam etiam hepatitides.

Dysenteria non rara, non boni moris, nisi in febrim abierit tertianam.

Post mensis initium continuas remittentes mensesentericae, seu lymphaticae, pituitosae, bilioso-pituitosae frequentiores. Quibusdam haec febris sensim sine sensu et tarde solvebatur, potissimum sub usu eccoprotitum, tandem et subamarorum. At vero multis viris aequè ac foeminis, maxime viris, morbus ex remittente factus est intermittens,

cortice salibus juncto, non copioso, sanandus facile. Foeminis autem compluribus, et paucis viris dehiscere solidorum compages coepit, et fieri vere continua et genuina putrida; tunc autem decoctum corticis profuit, aperta alvo.

Haec febris fere semper tumores crurum et femorum reliquit magnos. Horum uni alterive tumor disparuit, aut minuebatur, receptis ut puto aquis in massam circulantium humorum; at repentina ad thoracem depositio facta est, et aeger repente convalescere visus, periit.

Insolationes multae messorum, itineratorum. In calvariis sectorum aqua cruenta fuit, maxime in ventriculis, et per specum vertebrarum.

Circa medium mensis larvatae febres hinc inde comparebant. e. g. tertiana sub lumbaginis forma; cephalalgia occipitalis quotidiana, periodica.

Quibusdam mox in principio acutae febris peculiaris pusillanimitas, morositas, stuporque fuit, pulsibus non, aut parum alteratis. His convulsio repente facta. Arbitror serosas metastases esse factas ad encephalum; hinc convulsiones. Plerique autem in convulsione perierunt.

Ingens aegrorum numerus ubique.

Fors *facilior* metastasis ad caput ob *insolationem* in fabris murariis, messoribus etc.

Videbatur seram a sanguine subinde *celerrime* secessisse, et fecisse decubitum varium.

Medio mense, et toto reliqui mensis decursu febris *vere putrida* etiam inter viros frequentissima fuit, quam putridam *κατ' ἐξοχην* dicebam; caput stupidum, temulentum; dedolatio ingens; pulsus et urina naturales; etsi aeger de ingenti calore querebatur, tamen ad autactum non caluit praeternaturaliter. Mox cortex in decocto dabatur.

Exeunte mense febres hae putridae videbantur primo esse tertianae aut quotidianae; mox autem erant *putridae* continuae.

Eodem tempore ipsae intermittentes corticem fere semper exigebant, secus ac initio mensis. Hinc fere eadem et putridarum, et intermittens regnantis natura fuit.

September.

Ad medium mensis ortum pluviosum et frigidum tempus, idque continuo ad finem usque.

Innumerae febres intermittentes tertianae simplices, duplicesque, non difficiles, solventibus fere semper, et subinde paucis cortice domandae.

Vix ulla hinc inde quartana, haecque rarissime visa est, secus, ac aliis annis.

Nulla larvata febris mihi occurrebat hoc autumno, nisi unica sub larva lumbaginis.

Intermittentes in continuas, continuas in intermittentes abiverunt.

Post medium septembris rheumata multa, et febribus biliosis aliquid inflammatorii, maxime circa pulmones jungebatur; hinc crebriores venae sectiones.

Febris *stationaria* prioris autumnii et hyemis praeteritae, quae ad aestatis usque medium perstabat, ac *pituitosa* fuerat, mutabatur in veram *putridam*, tandem in *biliosam remittentem* ac *intermittentem tertianam* abiit, autumno initiante.

October.

Frigus nunc pluviosum, nunc serenum, ita tamen, ut humidum frigus fuerit praedominans toto mense.

Intermittentes tertianae maxime adhuc durant; Item frequentes intermittentium praeteritarum sequelae; scilicet icteri, hydropes crurum, abdominis, pectoris, intercus. Hae intermittentes sunt ut plurimum tertianae simplices et duplicatae, et si indolem spectes, *biliosae*, non malignae, curatu faciles, solis solventibus, tamarindinatis, salibus, alvoque fluente, emesi etiam subinde. Raro cortex fuit necessarius. Quartanae multae.

Remittentes quoque et continuae multae occurrebant, eodem modo ac intermittentes sanandae. Hae aut remittentes aut continuae erant vel *originarie* tales, vel ex intermittente praegressa: item abierunt saepe in intermittentes.

Indoles harum aut remittentium aut continuarum fuit *biliosa*.

Variolae mali moris, et inde multae mortes, inter infantes potissimum.

Tusses quoque convulsivae frequentissimae.

Multo major est *biliosarum* febrium copia nunc, quam fervidissimis diebus, putoque has febres primum caput efferre, ubi praegresso valido calore bilis exaltata est, et abundat; hic enim humor abundantior diffatur sudoribus aestivis olidisque; at si aestatem repentinum et pluviosum tempus excipiat, totius corporis biliosa illuvies non jam superficiem corporis petet, sed interiora, ventriculum maxime et intestina, orietur *diarrrhaea*, si ad cavum ipsum materies fuerit delata, vel vero *dysenteria*, si ad corpus membranarum, vel morbus *biliosus*, febris *biliosa* simplex, si intus remanserit.

Oriuntur quoque *rheumata biliosa*, seu febres rheumaticae biliosae, *bilioso-pituitosae*, atque utroque *cum*, aut sine inflammatione; humore nempe

bilioso per sudorem alias diffilabili, nunc vero ob pluviosum tempus retento.

Hinc quoque est, cur *biliosae* febres potius sub *autumnum* cadant, quam sub *aestatem*, utut per aetatem generetur productrix febrium bilis.

Praeservat se a febre *biliosa*, qui ingluviem, dein etiam excessivos solis ardores vitat, aut si hos vitare nequeat, si largius motam diaphoresin continuet, neque aut ingruente pluvia, aut aura vespertina nocturnaue sibi patiatur supprimi.

Multae anginae sunt ubique rheumaticae, at rheumate bilioso-inflammatorio. Multi ubique hydropes crurum, femorum, intercus, thoracis.

November.

Usque ad diem 12 frigidum et saepius humidum; at die 12 Nov. *secum* frigus; dein mollius, nebulae.

Die 19 pluviae plurimae. Humor frigidus continuus.

Febricitantium ex intermittente, cujus vis *atatis* ferme, exitus fuit in hydropem crurum, femorum, et plerumque in hydrothoracem; nocturna enim spirandi difficultas, et orthopnoea cum hydrope manifesto crurum, femorum adsuit. Gramen, taraxacum, cichoreum, cum liquore terrae foliatae tartari, et oxymelle squillitico; item extractum lactucae virosae.

Asthmata multa fenculorum, obelorum; item melancholiae laxorum et pituitosorum.

Febrium tum intermittentium, tum continuatum numerus contrahitur.

Febris pituitosa frequens modo; item peripneumonia notha.

Ubique variolae pravae, jam inde ab adultæ æstate.

Hoc autumno frequens tussis *convulsiva infan-*
rùm; frequentes hæmorrhoides *ani*, et *vesicae*.

December.

Humidum, frigidum, pluviosum.

Die 8 et 9 prima glacies, et siccum frigus. At paucis elapsis diebus humor itidem multus, nunc frigidus, nunc austrius; ut tepor magnus fuerit ultimis binis diebus annum claudentibus.

Pituitosae, lentae, nervosae multae; graviores inter foemnas.

Hydropes multi post febres. Profuit primo salinum diu datum, cum extracto lactucae et squilla; tandem cortex cum liquore terrae foliatae tartari, extracto lactucae virosae, et oxymelle squillitico. Dein his addebatur cortex.

Utilis valde cortex fuit hoc et priori mense *ob universalem atoniam* ex æstate praegressa praecalida, et subsequente autumno frigido humidoque.

Hoc autumno multis catamenia emanferunt; quae per æstatem adhuc fluebant.

Hoc autumno puellae multae chloroticae factae sunt.

Animadversio in praeteritum annum.

Duae solum hujus anni fuere conditiones, scilicet: pars prima in autumnum usque *calida valde et sicca* fuit: pars vero altera *frigida simul et humida*.

Ubique *universalis atonia* fuit.

Accedente tempore *frigido et humido* febres *putridae saburrales* ubique grassabantur, ubi *primaria*
fuit

fuit indicatio per epicrasin blande purgandi, et ecoprotice. Lenia tonica ex cichoreo, corticis decocto.

A N N U S 1782.

Januarius.

Mensis totus varius fuit, ita tamen ut frigus humidum primas tenuerit.

Toto hoc mense complures adhuc aegri prouti mense praecedente; plures tamen foeminae, quam viri.

Nulla hacusque fuerat *determinata formataque* febris aut *stationaria*, nec annua; sed commixtum quoddam compositumque genus febrium grassabatur; fuerat enim aliquid *biliosi, pituitosi, inflammatorii, catarrhalis rheumatici* etc. Hinc methodus varia, *composita, indirecta aut symptomatica.*

Vix ullae mortes febrientium.

Intermittentium vis retusa.

Vix unquam observavi, tertianae quartanam succedere, et vice versa, prout id fuerat praeterito autumno observatum.

Praeterito autumno *plurimae* intermittentes tertianae et quartanae. Nulla tamen larvata mihi hoc anno occurrebat; nulla etiam *quintana*, utut aliis autumnis visa.

Plurimae hydropes ex febribus, anasarca potissimum.

Plurimi hoc autumno et hac hyeme hydrothoraces, cum, vel sine obstructo hepate.

Secui nuper cadaver hominis olim laute pasti, et qui vina meractora bibit; tibia transversa multum usus olim est. A multis annis pulsus habuit
omni

omni modo irregularem; frequens et maxime nocturnum asthma; praecordiorum tumor, tumorque oblongus, durus in loco vesiculae felleae. Suffocatus perit. Sectus exhibuit aquas plurimas in utroque cavo thoracis, vesiculam felleam totam cartilagineam, excepta unica particula vere ossea. Calculi fellei bini magnique, et pulmentacea, dilute flava materies.

Menstruorum suppressiones frequentes in debilioribus; hypochondriases, hystericaeque crebrae.

Crebri articularum dolores, carniisque inter articulos sitarum, vespertini, nocturni; lumbagines, ischiades; latissitudines a somno. Subflavescens pallor faciei; gingivae depressae, veluti abrasae a radicibus nudis dentium, pallidaeque, vel vero obscure rubentes, tumentes, et prurientes, ac sponte cruentae, et halitu foetente. Datis solventibus; eccoproticis, aesculentibus profuerunt solae conservae trifolii fibrini et cochleariae. Scorbuticum fuit.

Hic autumnus, utpote mollior, phthificis minus fuit perniciosus.

Variolae plerumque modo bonae, utut etiam in priori mense, utut per autumnum prioris anni fuerunt perniciosae,

Tussis convulsiva nunc rara. Curatur methodo indirecta, et anni tempore mutato.

Februarius.

A principio ad 25mum usque gelu magnum, et siccum frigus. Terra nivibus tecta.

Die 26. 27. aer mollis, serenus.

28. Confertae et pluentes nebulae.

Febris]

Febris prior pituitoso-bilioſo rheumatico-inflammatory exſpiravit, primo inter viros, dein, ſed nondum plene, inter foeminas; uti etiam ſcorburus.

Hinc pauciores initio menſis acutae febres.

Rariores intermittentes, rari hydropes.

Poſt medium menſem plures aegri *inflammati*, pulmonibus, hepate, inteſtinis.

Veſicantia in rheumatismis autumnalibus minus proficua, magis vero *conſervae*, obſervabantur.

Autumnales ſanabat Februarius. — de adjutorio temporis anni. —

Quartanae hucusque vix domabiles, uti et tertianae, nunc, poſt medium februarium, ſolo decocto graminis, taraxaci, cichoei, cum arcano duplicato ſanabantur, emoriente nempe conſtitutione: inde regulae quaedam praeciticae ſunt deducendae, de uſu corticis diu aut minus diu poſt febrim continuando.

Nunquam vidi tot obſtructiones hepaticas *lenas* aliis annis, quam hac tempeſtate.

In his obſtructionibus erat *ſubinde* complicatus hydrops thoracis. Dedi ſaturatum decoctum graminis, taraxaci, cichorei cum tartaro ſolubili, oxy-melle ſquillitico; item pilulas ex gummi ammoniaco, aceto ſquillitico ſoluto, et ſquilla *cruda*; praecipue hic modus dandi ſquillam, nam plus ſquillae in pillulis ſumere poſſunt, quae lente, ſed tamen efficaciter agunt.

Certam obſervationem feci hoc menſe; ſcilicet: plures antea *occulſa lue* contaminati, ita ut vix ulla, aut vaga et incerta ſymptomata paterentur, hoc menſe repente enatum alicubi ſophum mirabantur, et certa jam latentis morbi indicia mon-

monstrabant magno emolumento; nam de morbo certi aptam medicinam fecimus.

Lues etiam antea cognita, magis tamen evolubatur hoc mense. Jungebatur his saepius diathesis, aut febris inflammatoria. Mercurius dulcis, et multo minus *corrosivus* profuit, aut perquam raro; sed potius *mitissimus* mercurius crudus, sive pillulae *Plenkianae* cum regimine valde antiphlogistico. Gravis observatio influxus anni temporis in morbum hunc sporadicum, aliter alio anni tempore aliterque curandum.

Martius.

Martius initio serenus, amoenus.

Circa medium subitae nives, pluviae, nebulae, diebus serenis tepidisque intercurrentibus.

Posteriora vero tempora rarius pluviosa, saepius serena, semper autem frigida.

Febres intermittentes nullae, nisi quaedam purae quartanae ex priori adhuc anno, quae a solis solventibus salinis, et gramine, taraxaco, cichoreo, cito emendabantur.

Video jam inde a *Februario* febrem quandam in primo stadio *inflammatoriam*, in secundo vero *bilioso-saburralem*, quam mihi ita concepi, scilicet esse febrem vernam depuratoriam. Symptomata erant initio inflammatoria, cum *inflammatione hepatis*, ita ut vix ullam febrem acutam viderimus sine hepatitis; nonnunquam simul aut peripneumonia, aut pleuritis, aut pleuropneumonia *simul* adfuit. Vomitiones inanes, assumptorum, etiam aeruginosae; jaeditatio; os amarum assiduo; ictericum quid in toto corpore. Ingens crassa phlogistica. Alvus pertinax. Venae sectionibus et emollientibus

tractata

fracta phlogosis est. Tunc alterum stadium subortum est, *bilioso-saburrale*; profuit tunc alvi ductio moderata ope cremoris tartari, item roob ribesiorum; raro emeticum dari potuit; recruduit enim inflammatio exinde; potius eccoproticum juvit.

Mense februario stadium inflammatorium erat gravius, diutiusque, minus vero alterum, seu saburrale: at circa medium martii *stadium saburrale* emittit, et stadium inflammationis contrahebatur; item circa medium Martii, eminente altero stadio, subinde jam emeticum dari debebat, cum cremor tartari, cum roob ribesiorum non sufficeret.

Existimaveram, suborto vere motum quendam intestinum oriri, extricarique particulas alienas e sanguine, extricatas amandari ad hepar, ut, cum in materiem *biliformem* essent redactae, una cum bile secernantur. Id quidem multis contigit, ut materies haec biliformis aut ad primas vias libere deferretur, ibique aut remaneret, et morbum faceret aut mere saburralem, aut vero salutari, seu vomitu seu diarrhaea, mox eliminaretur. Non paucis tamen materia haec biliformis ad hepar amandata ibidem haesit, et *inflammatoriam stasim* fecit, scilicet *hepatitidem*. Quibusdam simul pulmo inflammatus est.

Prout frequentes erant *obstructiones acutae hepatis*, cum aut sine peripneumonia per hoc tempus, ita frequens pariter fuerat eodem tempore *obstructio lenta* systematis hepatici, cum aut sine hydrothorace. Nunquam tot vidi tam chronicas, quam acutas hepatis aegritudines.

SECTIO II.

HISTORIAE MORBORUM

E T

SECTIONES CADAVERUM.

HISTORIA MORBI I.

Pleuroperipneumonia cum vitio bilioso et pituitoso.

Pistor viginti et aliquot annos natus, 18. April. 1775. ad nosocomium venit sequentia conquestus: se a 5 diebus caloribus frigori mixtis, et dolore circa infimas costas spurias lateris sinistri punctorio vexari, tussitare, et difficulter spirare. Os erat toto tempore amarum, glutinosum; dolebant praecordia. Rite examinantibus constitit, pleuroperipneumonia vera hominem laborare, sed simul praeter hanc pergravem thoracis inflammationem, ventriculum et intestina multis pituitosis, et biliosis fordibus abundare. Pulsus admodum celer erat molisque; calores magni carniuum. Factis aliquot sanguinis missionibus pulsuum robur augeri coepit, manente eorundem celeritate. Alvus sponte moveri coepit, cum amari saporis emendatione. Lingua subinde arescebat, plerumque tenaci glutine obduc-

ta erat; nullum inter respirandum levamen. Mensis semper compos fuit. Morituriens, frigentibus jam membris, se lue venerea, mictu praesertim frequenti, difficilique ac ardente laborasse; hanc ob causam nosocomium quoddam petiisse, in quo tres fere menses exegit; abiisse inde ante octo septimanas cum malorum levamine, mansisse tamen hucusque inter mingendum ardorem, mictumque non facilem. Plura de morbo suo dicere volentem mors occupavit.

S E C T I O .

Thorace aperto dexter pulmo sanus apparuit, tela solummodo cellulosa thoraci undequaque adnexus. Pericardium quatuor circiter uncias aquae continebat. Cor praegrande, caeteroquin sanum.

Pulmo sinister crassa admodum firmaque pseudomembrana diaphragmati, mediastino, atque costis adhaerens; major ejusdem lobus dire inflammatus; minor sanus.

Diaphragma ea parte, qua cum pulmonibus cohaeret, valide inflammatum, ac quasi ab injecta cera praerubrum.

In abdomine intestina tenuia partim inflammata, partim gangraenosa. Quaedam mesenterii glandulae induratae. Hepar sinistro suo lobo hypochondrium sinistrum occupabat, ventriculo interim sub costis spuris recondito. Omentum versus ventriculum replicatum; cetera sana.

Systema genitale exemptum seduloque examinatum est. Sanum cum glande praeputium. Urethra ab ejus in glande principio ad tres transversos digitos superficialia phlogosi, et praeter morem rubebat. Canaliculi *Morgagniani* deleti omnes, uno
al.

alterove solum excepto in parte urethrae sana, et ossibus pubis propiore; sanum veru montanum et cum reliquis penis partibus. Vesica urinaria admodum contracta, ut nucem juglandem haud caperet; parietibus crassis, et superficie interna lacertosa, lacertis cutaneis, rubentibus, quasi ab inflammatione. Caetera sana.

Nota: 1) Inflammatio diaphragmatis absque delirio. 2) Gonorrhaeam se habuisse, contra quam terebintinam sociorum suorum suafu assumpserit, narrabat.

HISTORIA MORBI II.

Hernia scrotalis incarcerata.

Auriga 52 annorum, robusti corporis, a decem fere annis postquam ex equo esset delapsus, herniam scrotalem habet. Frequenter per hosce annos viscerum prolapsum ipsemet facili manu reposuit. Per sex annos fascia herniam retinente usus non est, quam tamen deinde ob majores ex frequentiori viscerum prolapsu molestias adhibuit. 24ma Octobris 1776 mane viscera denuo procidebant, quae iterum ipsemet reposuit; circa sextam vespertinam iterum prolabantur, non aequae uti prius reponenda. Accedit dolor, tumoris durities. Ea vespera, facta jam strangulatione, alvum semel posuit, abdomen necdum dolet, dolet vero extrema tumoris herniosi pars, ab annulo averfa. Mane dolor, levis tamen in abdomine perferitur. Eo die, 25ma Octobris a meridie ad nos deportatur.

Pulsus fortis, plenus, durus. Venae sectio unciarum XV. Cataplasma, enemataque omni bihorio

renovata, et oleum amygdalarum dulcium cum syrupo de althaea $\bar{a}$ unc. iij β . omni bihorio unciam, i β sumat. A cibo et potu penitus abstineat; utatur eorum loco tenuissimis jusculis.

Noctu dolor in hypogastrio per intervalla, levis tamen; nullus vomitus. Stercora aliquodies post enema rejecit.

Die 25ma denuo fera vespera repetita venae sectio est unciarum X. Noctu bis vomuit; dolor in hypogastrio; pulsus fortis, plenus, intermittens, remittens; accedit sitis; tumor herniosus ut antea. Fit unanimi consensu operatio (hora a prolapsu trigesima nona labebatur.)

Percisso sacco tenui, portio omenti quatuor transversos digitos aequans in conspectum prodit, cui magna ilei pars, profunda et nigricante rubadine ex toto tincta supposita fuit. Dissecto annulo elapsa viscera arctissime, atque ita strangulante, ut multo conamine vix applicari *occultatus*, ut vocant, culter potuerit. Facta intestini repositio est. Omentum hinc inde sacco hernioso, et ipsi annulo arcte cohaesit; nexibus cultro solutis omentum sanum caeteroquin, nisi pauca vasa varicosa, portionesque hinc inde prope nexus cum sacco induratis excipiatis, quas impune referare licuit, reponebatur.

Facta deligatione cum magnopere levatum le aeger, doloremque in hypogastrio minui diceret, alvum sponte novies intra exiguum tempus posuit, pultaceam, aequabilem, ex flavo albescentem. Pulsus persistere inaequales, intermittentes, remittentes, robore et duritie insignes. Applicatis omnibus, quae praesens rerum conditio poscere videbatur, eum diem commode, sed noctem proximam majori cum hypogastrii dolore transegit.

Die

Die altero tendi abdomen coepit, dolor in hypogastrio major, quam statim post operationem; attamen toto morbi tempore talis, ut eundem facile perferret. Circa meridiem respiratio anxiosa, et frequenti siccaque tussicula interpolata accessit, jamque dolores admodum tolerabiles, sed magnas anxietates pati aeger afferebat. A meridie nasus, lingua, artuum extrema frigere, abdomen inflari magis, facies et oculi insolitum quid, luctuosum, attonitumque referre. Pulsuum celeritas major, majorve inaequalitas, minori cum duritie. Mens exacte semper constans, et omnium, quorum oportebat, accurate memor. Pulsus noctu fieri humiles, colapsi, creberrimi. Versus auroram per aliquot minuta delirat, convellitur, moritur.

Nota: 1) Nigricans intestinum ileum, an gangraenae signum? non: frigida et nigricantia fuerunt feliciter reposita.

2) Faeces in intestino, crassi parietes prohibuerunt purgantia, enemata varia, glaciem, item inefficacia cataplasmata. Omnia haec, aut pleraque inutilia sunt in prolapsu omenti.

3) Alvus post incarcerationem saepe pergit; id non decipiat. Saepe paries intestinorum solum incarceratur, cum vel sine alvo.

4) Purgantium usus in hernia, item mercurii.

5) An annuli vel constrictio vel inflammatio causa strangulationis? neutiquam. An spasmus musculorum abdominalium, ascendens praecipue? neutiquam.

6) Scarificatio annuli non ita placet. Placet magis methodus *schmuckeriana* curandi radicaliter hernias scrotales.

7) Usus aquae frigidae *Schmuckerus* efficacis, firmum invenit in prolapsu intestinorum.

8) Saccus tenuis fuit.

9) *Schmucker* putat causam incarcerationis esse in ascendente musculo, qui tendine suo anulum tegit, nimiumque contrahitur. At in nostro homine abdomen molle fuit; nulla spastica contractio musculorum abdominalium.

10) *Schmucker* invenit in ileo cum flatu etiam faeces induratas.

11) Praeparandus annulus, et sectio facienda ultra anulum. Situs arteriae epigastricae varius. Usus dilatatorii.

12) Arteriae epigastricae ramificatio videnda in *Hallero* Tom. VII. Part. II. pag. 14. Faciendae essent plures ejus arteriae injectiones; lusus, ramificationes expiscandus delineandus, ejusque habitus ad anulum.

HISTORIA MORBI III.

Phthisis.

Scriniarius 30 annorum, patre quoque phthifico natus, perfecte sanus vixerat, usque dum ante quatuor annos in Italia in febrem acutam incidit, ex qua fere absque ullo remediorum usu brevi convaleuit. Ab eo tempore singulis annis icopo prophylactico venam sibi curabat secari.

Ante quinque circiter menses, cum aestuante corpore cerevisiam affatim hausisset inhorruit, caluitque, cum dedolatione, amarore oris, et inappetentia. Biduo elapso, cum e lecto ad labores surgeret, accessit rheumaticus dolor artuum superiorum, pectoris oppressio, spirandi difficultas ad le-

ves etiam motus. Noctu horum symptomatum exacerbatio.

A mixtura salina alvus aliquoties movebatur; rediit appetitus, artuumque dolor rheumaticus evanuit. At persistit pectoris oppressio; accessit oedema artuum inferiorum. Remediorum diureticorum usu, suadente aliquo medico, intra 4 hebdomadas tumor omnis disparuit. Augebatur interim pectoris oppressio, et respirationis difficultas. Calores cum frigore alternantes, a pastu potissimum; sputa alba, tenacia, decubitus tamen in utrumque latus facilis, sudores nocturni, alvus diarrhaeica.

His omnibus quotidie pejoribus die 18 Nov. 1776 nosocomium adiit. A triduo lateris sinistri dolor punctorius, tussi et inspiratione auctus; pulsus celer, fortis, plenus; genarum rubor. Remediorum emollientium usu dolor punctorius brevi disparuit. At sensim deglutitio difficilis, summa corporis emaciatio, capillorum defluvium.

Et si alvus subinde fluere inciperet, tamen brevi iterum sponte substitit. Sudores non omni nocte, et universim rariores, quam in phthisicis alias solent. Cum binis vicibus eo tempore, quod apud nos vixit, febricitaret validius, pulsusque artuum duri magnopere essent, sanguis ad uncias quinque cum levamine mittebatur; is crustam phlogisticam, crassam, tenacemque exhibuit.

Die 7ma Septembris moritur.

SECTIONO.

Musculi capitis, laryngis, oesophagi tenuissimi.

Pulmo dexter lato atque membranoso vinculo ad primam, secundam tertiamque costam religatus;

eo nexu soluto orificium vomicae patuit, cujus margines admodum inflammati atque duri erant. Idem pulmo simili vinculo diaphragmati adhaerebat. In dextro thoracis cavo magna puris copia. Sinister pulmo eodem modo, minus arcte tamen, pleurae adhaerebat.

In superiori atque anteriori lobo dextri pulmonis faccus pure vacuus reperiebatur, qui cum pluribus aliis in vicinia positus pureque scatentibus facculis communicationem habebat. Reliqua pulmonis substantia dire inflammata. Pericardium sex circiter uncias feri tenuis continebat. Pulmo sinister hinc inde inflammatus, et pluribus in locis tuberculis obfitus.

HISTORIA MORBI IV.

Tabes ex ulcere pulmonum et renum.

Textor 24 annorum sexies per vitam scabiem passus est, quam litu mercurii sanabat; ultimam habuit ante sex annos. Ante tres annos acute laborabat. Ante duos annos per septem septimanas febre tertiana conflictabatur, aut sponte cessante, aut proprio Marte profligata. Ultimis febris paroxysmis utrinque ad renes dolor pungens, continuus.

Facilis in dorsum decubitus; difficilis in alterutrum latus, ob dolorem puncturiam circa renes, et spirandi angustiam. Ita duos fere menses, caetera sanus exegit; accessit dein lotii difficultas, stillicidium. Ardor inter mingendum prope radicem penis, tenesmus ad maculam, et eo die ischuria. Die altero lochii libertas plena, nisi quod finito mictu levis in perinaeo ardor perferiretur. Super-

veniente hoc urinarum incommodo dolor in regione renum evanuit, nec unquam postea rediit.

Hac ratione per anni quadrantem vixit; at denuo urina et frequentius parciusque, ac strangu-riosa mitti coepit. Ex vetulae consilio raphanum vulgarem non decorticatum, ac flores sulphuris aliquoties per diem devoravit. Post biduum incommodis urinae multum auctis, valido circa perinaeum dolore oborto, sanguinem meracum, dein et urinas sanguine tinctas per aliquot dies minxit. Mictus frequens, parvus, dolens, cum ardore perstitit ab initio aestatis ad medium decembrem usque, quo tempore nosocomium Fratrum Misericordiae accessit, ubi explorata instrumento vesica nullus, ut suspicabantur, calculus deprehendebatur; attamen circa veru montanum difficiliter solito adigebatur ulterius. Eo nosocomio relicto, suavis ne- scio cujus, decocto dauci, cum aliquo in mingendo levamine utebatur. Profuere etiam pulveres ex cochleis calcinatis parati, at ventriculum inde of- fensum, et appetitum dejectum querebatur.

Die 27ma Martii 1777. ad nos venit, emacia- tus multum, et aegra trahens membra. Vesperis fe- bricula aliquoties observabatur. Alvus quinquies, et pluries nonnunquam intra nyctemerum, a tri- bus jam septimanis, fluxit, idque quotidie ferme. Sudores noctu nulli, nullus ullibi, nisi in perinaeo medio inter mingendum dolor. De nulla spirandi difficultate, nec ullo amplius circa lumbos incom- modo, quamdiu apud nos fuerat, querebatur. Uri- nam misit frequenter parceque, in cujus fundo semel pus aut puriformem materiam conspexisse re- bamur; toto autem reliquo tempore, jam ab ini- tio Januarii, ingens mucii visceridi ductilisque quan- titas singulis urinis inerat. Non caluit praeter na-

rorum nisi rarius, et sub exacerbatione pomeridiana, eadem ipsa non magna, et rariori.

Die 20 Aprilis 1777 repente ejulat, lotiumque sibi supprimi cum valido perinaei dolore queritur; idem his ultimis diebus sibi accidisse, sed minori cum molestia, mingendique facultatem sua sponte, nec post longum tempus rediisse asserens.

Immisso cathetere lotium educebatur, quod postmodum sponte fluxit. Pulsus interim fieri debiles exiguique coeperunt, non celeres, et absque caloribus.

Die 23 Aprilis pulsibus exilissimis, tardiusque, ac mentis compos vivere desit.

Sed nunc quae paulo ante mortem, cum avidissime expeteret, ut, quae reticuiisset hucusque, mihi committeret, narravit, exponam: se videlicet a quadriennio ad id usque tempus, quo urinarum molestiis gravius conflictari coepisset, quotidie sexies octiesve fricante manu sibi semen prolicuisse, id operis a perverso commilitone edoctum. Post semi alterum annum ita exactum sibi maciem induci, et virium jacturam fieri, ac circa lumbos dedolationem continuam sensisse, crescentem in dies. Eo vero tempore saepe irritis conatibus pollutionem tentasse, nihilque seminalis laticis profuixisse. Sexies per vitam rem cum foemina habuisse, et ante quatuor annos ultima vice, nihil tamen inde incommodi sibi obvenisse. Haec cum diceret, sortemque deploraret suam, quod florem juventutis perversae perniciosaeque veneri immolasset, veniam supremum Numen precatus obiit.

S E C T I O .

Altero die cadaver emaciatissimum secutus . Pulmo dexter pleurae et diaphragmati mediane membrana fictitia albaque, qualis ex transudante phlogistico sanguinis sero coagmentari solet, firmissime nectebatur. Substantiam ejus pulmonis aliquot quasi chordae tendineae albaeque in directum extensae, longae, non crassae, veluti totidem lineae rectae, varia directione percurrerant.

Sinister pulmo tuberculis multis exiguis, lenticularibus, aut cicericis magnitudine, albis, duris partim, partim sebaceis, et quibusdam etiam paucillum puris fundentibus scabebat. Suprema ejusdem pulmonis pars abscessum nucem juglandem capientem continuit, vacuum quidem, cum secaretur, at tamen lateribus perulenta membrana obductis praeditum, ut pus paulo ante in bronchia delatum crederemus. Durior, gravior hic pulmo, praecipue suprema ejus portio fuit, duriora tuberculorum interstitia, ut portiones abscissae aut fundam peterent, aut intra aquam vix natarent. Atque universim is habitus sinistri pulmonis fuit, ut interjacentis inter tubercula substantiae, praecipue qua parte abscessum vidimus, inflammationem adesse nemo dubitaret.

Recluso abdomine omentum ita sero flavo tumens, uti tela cellulosa in hydrope anasarca solet; mesenterium aequae, uti omentum intercute laborans.

Vesica urinaria quatuor transversos digitos supra ossa pubis protuberans, lotio distendebatur. Ren sinister dextro major dissectus, multos abscessus, nucem moschatum plerosque, unum qui juglan-

glandem caperet, exhibuit, sicilia membrana circum circa convestitos, et pure bono repletos. Ureter illius renis multo brevior, et digitum crassus continuit. Vesica urinaria solito crassiores parietes, majoresque intus rugas habuit, mucro multo oblititas, ceterum sana. Vesiculae feminales bonae, semine ad adspēctum bono satis plenae. Glandulae prostaticae insidebat tuberculum nigricans, magnitudine veru montanum superans, et grumo sanguineo non absimile. Varicem esse rebar, sed incuria secantis chirurgi factum est, quo minus potuerim, cujus indolis id tuberculum esset, examinare. Veru montanum exiguum; inter illud et prostaticam, glandem versus, in latere dextro urethrae, ulcus crassiore calamus scriptorium facile capiens, margine in urethram assurgente, callosoque, ut ideo angustiore canalem ibi fecerit, deprehendebatur, apertum et sordidum. Canaliculi Morgagniani clausi omnes, protuberantes in urethram, quasi totidem semina milii referentes, ad contactum duri, ut inde scabram contrectantes urethram experirentur. Praeputium rubebat praeter morem, uti etiam orificium urethrae. Nulla ceteroquin luis venereae ullibi signa.

HISTORIA MORBI V.

Phthisis.

Auriga 33 annorum a longo jam tempore sanus, ante duos circiter annos admodum pertinaci ischiade femur et crus dextrum decurrente laborabat. Variis remediis per dimidium ferme annum frustra tentatis, pillulae a chirurgo praescribebantur, quibus assumptis malum sopitum est. Aderat

autem cum ischiade tussicula quaedam, absque manifesta tamen pectoris oppressione. Rheumaticis doloribus profligatis, tussis plurimum augebatur, sputis simul copiosis, purulentisque rejectis. De die in diem malum increvit, atque zeger plurimum emaciebatur. Medicamentis tunc utebatur nullis.

Die 21ma Maii anni 1777 in nosocomium est susceptus. Phthisis erat consummata cum crurum, femorumque, sinistri praecipue tumore oedematoso. Decubitus in utrumque latus, supra mammam sinistram subinde dolor levis punctorius. Appetitus semper vigens; sitis, febris magna, pulsu forti, pleno, undoso. Respiratio difficilis; tussis maxime nocturna, et versus auroram. Sudores rari, alvus non diarrhaeica. Tandem persistente pulsu vegeto, non accelerato, calores evanuerunt; sputa pauciora facta, et difficilior breviorque spiratio; ac demum die 31 Maii mors.

S E C T I O .

Die sequenti sectum cadaver est. Pulmo sinister validis nexibus ad pleuram religabatur; uterque vero innumeris abscessibus scatebat magnitudinis diversae. Suprema utriusque pulmonis portio saccum continuit clausum, collapsum, vacuumque, et non nisi cum ramis bronchiorum quasi abscessis per patula officia communicantem. Interior utriusque hujus abscessus, sive sacci facies inaequalis fuit, et exesa, vasis arteriosis calami scriptorii magnitudinem habentibus, ac ramosis partim juxta vomicae parietes reptantibus, partim vero per ejusdem medium protensis, et nullibi nexis, nisi quo saccum subibant, aut ex eodem egrediebantur. Vasa haec arteriosa multo crassi oribus compacta membranis

nis erant, ac alias in statu naturali solent, quasi contra ambientem circum circa putredinem, quae reliquam pulmonis substantiam, ac ramulos bronchiorum absumpserat, peculiari naturae conservatricis beneficio praemunirentur. Injunctio cerea in ramos bronchiorum facta per magna lumina facilius haud difficulter replevit. Eandem ceream materiem vasa arteriosa per cavum vomicae reptantia non admiserunt, etsi illa paulo validius intra arteriam pulmonalem urgeretur. Injuncta in venas materies saccos aequae subivit, ac illa, quae bronchiis immittebatur, sed orificiis minoribus multa.

Reliqui abscessus fabam, cicerem, lenticulam cepissent, pure albido pleni, quod parietes abscessulorum fictitia quadam albidaque membrana circum vestiverat. Innumeris granulis albis miliformibus, sebaceis, cartilagineis, vel et mollibus et interna pulmonum substantia, et eorundem superficies conspergebatur. Granula haec perexigui abscessus videbantur, quorum pus liquidioribus absorptis, variam duritiem ac consistentiam temporis tractu inducebat. Ad punctula haec granulosa nulla, sive per venas, sive per arterias, sive ramos bronchiorum faceres, injectio penetravit. Pulmo totus aquae injectus eidem vix supernatabat.

In referato abdomine aliquid feri flavi reperiebatur. Hepar paulo flaccidius, flavicans. Omentum putridum. Intestina plumbea.

Nota: 1) Causa hujus phthiseos;

2) Effectus: prava metastasis materiae intra substantiam ipsius pulmonis, et non intra bronchia, unde potuisset expectorari.

3) Quae medela? solvere, urinas ciere blande diluentibus, sero lactis, decoctis emolliendo diuresin moventibus. Cortex non convenit, nec lac
solum,

folium, nisi cum telteranis, nec equitatio. Succus herbarum recentium, et horaeorum fructuum profunt.

4) Origo granulorum; et sedes: prava crisis materiae phlogiticae.

5) Granulorum horum frequentia stupenda, cum vix unquam sit videre his immunem pulmonem.

6) Quare nulla erat haemorrhagia?

7) Mors sensibus integris.

8) Appetitus semper vigen; uti et pulsus fortis, et plenus.

HISTORIA MORBI VI,

Febris biliosa cum inflammatione thoracis complicata.

Operarius 60 annorum, olim miles, bis in vita ex morbo acuto decubuit, largis et repetitis semper venae sectionibus sanatus. Ante quatuor dies multa carne suilla comesta, paulo post inhorruit. Sequentibus diebus appetitus prostratus, dolor lateris dextri, tussi et inspiratione auctus.

Die 7ma Maji 1777 nosocomium adiit. Cephalalgia; os amarum, lingua fordida. Idem lateris dolor punctorius. Dolor ad scrobiculum cordis. Sputa tenacia; alvus diarrhaeica. Pulsus plenus, fortis, durus.

Bis secta vena; sanguis crustam contractam, fimbriatam exhibuit; serum ex flavo virescens. Dolor punctorius evanuit. Tussis tamen per intervalla accessit validissima et cum metu suffocationis. Respiratio sibiliosa, et extra tussis tempora, quoad sensum aegri naturali non multum difficilior. Decubitus

bilis in utrumque latus facilis. Pulsus toto tempore plenus, fortis et durus. Sputa partim mucosa, partim cocta. Calor ultimis morbi diebus non multum auctus, aut naturalis. Diarrhaea per vices redeunte 21 Maji fera vespera mente integra moritur.

SECTIO.

Thorax totus ossis. Cartilagineae scilicet costarum omnium portiones osseam duritiem exhibuerunt. Pulmonis dextri inferior portio inflammata, et mediante fictitia membrana ex coagulato phlogistico sero orta, cum diaphragmate et pleura neclebatur.

Subiecta huic membranae pleura coloris plumbei fuit, et gangraenosa. Superior ejusdem pulmonis portio, uti et totus sinister pulmo sanissimus, variegata superficie, maculisque nigris distinctus. In utroque thoracis cavo pauca feri flavicantis cochlearia fuere.

In abdomine hepar flavescens, durum, et sub cultro fridens. Hepatis concava facies livescens fuit, attamen non gangraenosa. Costa ultima vera, et prima spuria sulcos in hepate fecerunt sat profundos, evidenti signo, quod hepar saepius ad costas urgeretur. Colon transversum ascendens debite amplum fuit, sub quo illi amplissimus ventriculus incubuit, quasi in faniculum contractum apparuit, et ita contractum mansit, uti etiam fuit rectum.

Credo hominem amplo ventriculo praeditum, se largius cibo et potu ingurgitasse, et ventriculum distentum compressisse colon, et hepar urfisse dextrorsum ad costas.

Vesicula fellea parum bilis amurcosae continuit. Omentum et intestina flava, livida, fusca, et gravissime foetentia. Lien minus erat friabilis, ac alias solet. Dentis omnes nigrescentes, scabri, absque crusta vitrea.

Corpus torosum, robustum; abdominis musculos et mesenterium multum pinguedinis obtegebat.

Nota 1) Fuit morbus complicatus, *gastricus*, et *inflammatorius* pectoris.

2) Vomitum gravis inflammatio contraindicabat.

3) Alvus pronior, quin diarrhaeica vices emeseos non subivit.

4) Diarrhaeae malignae febrientium.

5) Mortuus potius est ex febre gastrica quam ex pleuritide. Nam pulmonis non magna portio, et non dirissime erat inflammata. Gangraena pleurae ab universalium humorum gangraenescentia oriebatur. Fictitia membrana non occidit. Prava metastasis feri phlogistici fit subinde in cavum thoracis, et non in cavum bronchiorum. Id vidimus saepe.

6) Asthma ex thorace officato.

7) Quae causa tussis hujus suffocativa? ordinariae tussis causae in thorace officato facile poterant afferre metum suffocationis.

HISTORIA MORBI VII.

Inflammatio viscerum abdominalium absque consuetis signis.

Faber ferrarius annorum 50, die prima Decembris 1776 ad nosocomium venit, claudicans ex
al.

alterutro crure ob dolorem inde ab acetabulo il-
 lius lateris ad malleolum usque diffusum, more
 rheumatico. Ab octo circiter diebus vesperi solito
 plus caluisse aiebat, minus paulo appetuisse, solitis
 tamen laboribus se fuisse defunctum. Adplicato ad
 caput fibulae vesicante, dolor is brevi disparuit,
 at aspectu insolitum quid inde ab initio praesefere-
 bat; sermo audacior, citatus, at tamen non abnor-
 mis, et interrogatis exacte conveniens. Pulsus for-
 tis, plenus, durus, naturali vix celerior, nisi ra-
 ro, idque a meridie. Calor naturalis, nisi binis
 aut ternis consequenter diebus, ubi pulsus quoque
 citatiorem inveni. Os et lingua sanorum, sed ulti-
 mis binis diebus arescens, sitis nulla prorsus, nul-
 lus ullibi post adplicatum vesicans dolor, leve in-
 commodum per intervalla circa praecordia se sen-
 tire, interrogatus respondebat, et id, quasi a flatu-
 bus esset, explicuit. Ceterum a primo, usque ad
 ultimum vitae tempus noctu inquietior fuit, surre-
 xit quasi abituriens, et aliena multa factitabat, ut
 vinculis retineri per noctem debuerit. Sed interro-
 gatus aptissime semper ac ad rem respondit, et si
 absque multa perageret. Interdum quietus fuit, at-
 que eorum in modum omnia fecit, quibus integra
 penitus mens esse solet.

Die 7ma Decembris vesperi insultu epileptico
 duarum fere horarum corripitur, dein oculis con-
 niventibus, aversaque eorum alba portione, sterto-
 rosus per noctem jaccuit, et mane diei subsequenter
 moritur.

SECTIO.

Resecto cranio vasa meningum majora atro
 sanguine turgida, minora vero lacte rubente reple-
 ta,

ta, inflammataque. Cerebri substantia ipsa solidior, du iorque quam alias, atque eum ferme in morem, quo, qui secuerant, in maniacis frequenter se vidisse asserbant. Ventriculus uterque amplus, amplior multo sinister, atque unciis quatuor feri ita turgidus, ut id, facta via, vi profliret; septum lucidum perruptum; multo minorem feri copiam dexter continuit. Choroides glandulas ciceris magnitudine duas tresve exhibuere, inflammataque ipsimet.

Pulmones innumeris granulis albis, ac mollioris cartilaginis consistentiam referentibus conspersi, per totam substantiam disseminati; pulmo dexter tamen magis, atque insuper subinflammatus. Lappulum lentis magnitudine extimae pulmonis sinistri superficiei inhaerentem inveni.

Abdomine reserato mesenterium vasa majora quam alias, copiosioraque et atro sanguine repleta monstrabat. Reliquae ejusdem portiones maximam partem inflammatae fuere, inflammata ploribus in locis intestina, omentum inflammatissimum, circa colon transversum, tympaniticumque replicatum. Major praeter naturam coli transversii coarctio, quae minorem digitum vix admitteret, ibi fuerat, ubi id flexum linearem efformare incipit.

HISTORIA MORBI VIII.

Inflammatio ectoris.

Auriga 58 annorum ab aliquot jam annis semel quovis anno febre intermittente laborabat. Die 17ma Martii anni 1777 vesperi frigit, praeter morem. Ea vespera sumpsit pulverem antispasmodicum. Noctu alvus aliquoties mota, uti et die sequen-

quenti. Die 19ma Martii medicamentum, quod alvum sifteret, a chirurgo petiit; alvus ergo compressa illico est. Verum mox die 20 oppressio pectoris valida, uti et ventriculi et abdominis orta est. Amaror oris inde a principio morbi, vomituritio; non vomuit; decubuit, frigit, sitivit. Die 21ma Martii facta venae sectio est a meridie; sanguis cum virescente crusta, crassa. At major a venae sectione oppressio facta est; hinc vespera sera denuo venae sectio. At nox molesta, difficilima respiratio, et erecta cervice peragenda, oppressio pectoris, ventriculi et abdominis gravissima.

Die 22ma vesperi ad nos adfertur. Caput liberum; mentis praesentia, apta responsio, pectus summe oppressum, oppressione a jugulo ad pubem usque protensa; respiratio molestissima, quam cubans humili capite nunc peragit. Inspiratio singultuosa; tussis nulla; lingua frigida, siccescens, glutinosa. Pulsus exiles; sub digito evanescentes, naturalibus non celeriores. Extrema frigida. Mixturae camphorata, et vesicantia. Mane alterius diei moritur.

S E C T I O .

Aperto thorace pulmo dexter pleurae, dorsum versus, multis in locis firmis nexibus cohaesit. Seri turbidi, leviterque virescentis unciae decem siphone ex cavo ejusdem lateris eductae. Infimam pulmonis ibidem superficiem pseudomembrana diaphragmati subjecto junxit, ab utroque viscere facile deglubenda. Posterior inferiorque ejus pulmonis portio non gravissime inflammata. Pleura maculis rubris copiosis, vasisque inflammatorio infarctu rubentibus, tam in hoc, quam in altero thoracis cavo luculenter distincta. Pulmonis sinistri major
quan-

quantitas inflammata, ita tamen, ut non omnino hepaticam duritiem secanti cultro opponeret, uti inflammati alias pulmones solent. Aqua subrubra, qualis carniū lotura solet, ab admixto fors inter secandum sanguine, unciarum fere sex, in eodem sinistri thoracis cavo reperta. Idem pulmo partim membranīs digito solvendis, partim vero fasciis feri densati coalitu, pleurae concrevit. Levius ex pseudomembrana vinculum inter simam pulmonis superficiem, et diaphragma.

Diaphragma ferme totum, et partis quoque tendineae non exigua portio, dire inflammata.

Pericardium materie albida, tenui, pus referente, uncias sedecim facile aequante distentum; hinc inde leviter inflammatum, sed qua parte cum adjacentē sinistro pulmone aequē inflammato arctissime concreverat, non exiguo ambitu inflammatisimum.

Cor phlogistica membrana contactum, maculis rubris, quasi a superficiali inflammatione distinctum, laevo praeprimis ex latere apparuit; dextro autem multa pinguedine vestitum; mucro ejusdem corrugatus.

Pulmones digitis compressi puriformem materiam illi persimilem, quae pericardium repleverat, per abscessa bronchia fuderant. Nullus ullibi vel intra pericardium vel in pulmonibus exulceratis abscessus, cui puriformem materiam deberes.

Gravissimus recluso abdomine foetor, etsi et loco et tempestate frigida, nec multis a morte horis cadaver secaretur. Omenti hinc inde cum intestinis connexi infirma portio inflammata. Intestina tenuia ferme ex toto plumbea, reliquis in locis inflammata. Ileum praeter caeteris inflammatum, cujus portio duos propemodum pedes longum per

dilatatum abdominis annulum in scrotum ea ratione descenderat, ut arteria epigastrica, more haud consueto, prolapso intestino et ossibus pubis interjaceret; nulla incanceratio. Mesenterium multis in locis inflammatum, idque maxime, qua parte ileum caeco jungitur. Colon descendens quasi in funiculum contractum. Intestinum rectum sinistrum, ossi ileo et ischio ejusdem lateris incumbens, ad anum protendebatur. Hepatis gibba pars diaphragmati contigua, leviter inflammata videbatur; fusca simae partis crepidine quadam, quasi nigrescente fimbria circumducta, ceterum sana ejus substantia. Vesicula fellea bile amarosissima, et digitis in duodenum vix ac ne vix quidem exprimenda turgebat. Peritonaeum lividum.

Nota: 1) Inflammatio pleurae absque dolore pleuritico.

2) An pleura vasis gaudet, an ea ipsam superreptant? parum interest.

3) Pulmo non dirissime inflammatus, sed potius *semiinflammatus* phlogoseos solutionem ostendit, crisinque aliqua ex parte jam factam, sed pravam in cava thoracis et pericardium metastasin demonstrat.

4) En diram diaphragmatis inflammationem, sive paraphrenitidem, si mavis, absque delirio.

5) Herniotomia et dilatatio difficilis hic fuisset.

6) Nulla enteritidis signa, nec tumor, nec dolor, sed sola oppressio aderat.

7) Unde diarrhaea orta?

8) Quare pejus a venae sectione habuit?

HISTORIA MORBI IX.

Hydrops.

Ancilla 48 annorum nata, ab octodecim annis villiora culinae officia peregit; ab annis fere duobus curam puerorum ipsi concreditorum gessit. Semper antea sana, si morbos pueriles consuetos et febrim tertianam ante decem annos exantilatam exceperis. Circa medium Decembrem anni 1776 vehementes dolores in toto hypogastrio sentire incepit, per intervalla exacerbatos. Post novem, ex quo dolores accesserant, dies, menstrua copiosiora solito, bonique coloris prodire, una circiter hebdomade anticipantia. Sub eorum fluxu mitior hypogastrii dolor; postea denuo vehementior. Exactis octo diebus fluxus mensstruus iterum revertebatur, copiosus aequae, ac colore laudabili. Dolores sub eo mitiores, quales etiam postea manserunt. At cessantibus mensstruis hypogastrium in tumorem elevari totum pedetentim, et post initium sequentis Januarii tumere etiam epigastrium coepit. Cardialgia per intervalla, maxime post pastum; ructus acidi. Vomitus mane frequens, pituitosus, catamenia postmodum stata periodo redierunt.

23ma Martii anni 1777 in nosocomium suscepta. Pressio et anxietas praecordiorum, ad pauca etiam ingesta. Decubitus in dorsum facilior, in latus vero utrumque ob dolorem lumborum, quem ita cubans experiri solet, difficilis; somni exigui, insomniis turbati. Vertigo frequens; non appetit, non sitit. Pulsus naturali paulo celerior, humilis, et febrilis quidem, utat non magnus; subinde calor. Apyretus plerumque. Urina parca valde a paucis die-

diebus, brevi turbida, et cum hypostasi lateritia; primis morbi temporibus obscurior, saturatoris cerevisiae instar, et ferme fusca minxit. Hucusque solventibus variis, item oxymelle colchico usa est. Hodie 25ma addidi squillam.

Cum squilla, uti et reliqua omnia diuretica urinam potius supprimerent, remedia vero salina alvum cum aliquo levamine uti et urinam moverent, atamen post paucos dies urinae denuo subsisterent, et alvus mota nil levaminis afferret; cum praeterea aquarum moles increveret, et respiratio difficillima fieret, et non nisi erecto corpore peragi jam posset, curavi, in corpore licet cachectico, urgente vitali indicatione, paracentesin institui, die 5ta Maji 1777. Aquae modice flavescentes educitae sunt ad libras XXVIII. Levamen magnum. Data sunt ex aqua petrosel tincturae rhei aquos. aa unc iij. terrae fol. tartar. dr. ij.

Dolor lateris punctorius ortus, sputaque tenacia, cruenta, obsolete rubentia. Adplicato ad latus vesicante sputa tenacia, copiosius et liberius prodire. Punctorius dolor evanuit; restitit solus quasi ventriculi exulcerati sensus.

Hinc mixturam propinavi ex aqua petrosel, unc. IV. oxymel squill. unc. ij. Elixir. stomach. temp. unc. β. Pectus expeditum; alvus facilis, quotidiana; urinae copiosae, et ferme naturales. Abdominis, quod denuo tumere coepit, minor tumor, uti et eruris dextri.

Die 23. Junii tertium hodie paroxysmum febris tertianae passa est.

Die 24ma sumpsit drachmam j ipecacuanhae. Vomuit cum levamine pituitosa.

Die 25. rediit multo levior paroxysmus.

Die 26 apyretos. Emeticum ex drachma j ipe-
 cacuanh. absque tartaro emetico, ob pondus ven-
 triculi, linguam pituitoso-biliofam. Vomuit cum
 levamine multo amurcosa, flava, crassa. Datus
 cortex cum sale polychresto. Posthac nullus paro-
 xysmus. Ventriculus bonus; lingua purior.

Initio Augusti uti coepit pulvere fuliginis,
 rhei, et squillae.

13. Augusti ob ingentem tumorem abdominis,
 et crurum femorumque dolorem et ardorem ventri-
 culi, hypochondriorum, facta paracentesis est. Se-
 rum sanguinolentum emissum est copiosum, coloris
 obsolete rubri, cum multo levamine. Tinctura
 rhei, terra sol. tart. et oxymel. squill.

Die 24. Aug. haemorrhagiam narium ad li-
 bram unam passa est. Datus cortex.

Die 20 Sept. mortua.

S E C T I O .

Artuum superiorum atque etiam thoracis sum-
 ma extenuatio; abdominis autem et artuum infe-
 riorum ingens tumor; summa, limitibus circum-
 scripta, et quasi tympanitica intumescencia in fini-
 stra regione hypogastrica.

Thorace aperto pulmones flaccidi, collapsi
 apparuere, cinericei coloris, venis hinc inde vari-
 colis; ceterum vix praeternaturalis aquae in cavo
 thoracis accumulatio.

Abdomine recluso peritonaeum valde crassum
 durumque invenimus, multis vasis, sanguine atro
 infarctis notatum.

Sub hypochondrio dextro hepar in minorem
 molem reductum habebatur; atque in sinistro ejus
 lobo vomica magnitudine nucis jugulandis conspi-

iebatur pure tenaci repleta; in reliqua etiam hujus lobi substantia plura ejusmodi, utut minora tubercula pus continentia erant dispersa.

Lien praeter duritiem, atque minorem etiam ejus molem nihil praeternaturale exhibuit. Glandulae mesenterii fere omnes induratae; vasorum omenti et mesenterii infarctus.

Ex pelvis cavitate ingens tumor eminebat, caput humanum ferme magnitudine aequans, forma subglobosa, tenui radícula sinistro uteri cornu erat infixus, atque membrana quadam circumscriptus, ut facile pro vesica urinaria lotio dissenta imponeret, praesertim cum manifesta aderant fluctuationis indicia. Erat autem is tumor in dextro latere atque ibi in medio circiter ita sphacelo corruptus, ut paulo rudiori digitorum pressione rumperetur, atque magna aquae copia pure commista efflueret.

Intus cavum hoc ruptum multa corpuscula granulosa, friabilia occupabant.

Sinistro hujus tumoris lateri a parte postica tuba fallopiana una cum fimbriis expansa erat adcreta; orificium tubae uterinum lardacea materia occlusum. Tanta erat ovarii sinistri monstruositas! Sinistrum quoque ovarium scirrhosum corticem, nucleum autem pure repletum exhibuit; tuba hujus lateris plane naturalis.

Vesica urinae nil fere lotii continebat, in parvam molem contracta; membranae tenuissimae.

Uterus duritiem praeternaturalem, et leviozem quandam calli speciem praeferebat; vaginae structura naturalis.

Telam cellulosam, quae tumidam hoc ovarium vicinis partibus adligabat, hydatides hinc inde variae magnitudinis, variique coloris obsidebant, atque innumera etiam varicosa vasa petreptabant.

Totum abdominis cavum ingenti aquarum copia loturae carniū ad instar erat repletissimum.

HISTORIA MORBI X.

Phthisis.

Puella 22 annorum, 18ma aetatis anno prima catamenia experta, regulares hucusque; at copiosiores semper menses habuit. Ante duos menses ultima menstrua; paulo post facta pedis venae sectio est, imperante medico, ob excandescentem febrem. Per tres ultimas hyemes catarrho laborabat; tussis diurna nocturnaue, noctu tamen gravior; sputa partim puriformia, partim etiam glutinosa, atque sanguine striata.

Ante 15 circiter hebdomades tussis augebatur plurimum. Facta est venae sectio, cum levamine. At brevi malum recruduit. Febricula; respirationis difficultas. Ante duos menses vena iterum secabatur. Febris ab hoc tempore videbatur sensim fatiscere, et major in dies respirationis emendatio.

At a sex circiter diebus laboriosa iterum respiratio, diarrhaea exhauriens, sudatiunculae, et summa respirationis difficultas.

Die 24 Julii 1777 ad nos delata, 26ma vesperti moritur.

S E C T I O .

- 1) In pericardio unciae tres feri flavi.
- 2) Pulmonis sinistri superior pars valide connexa pleurae erat. In ea ipsa superiori parte tria cava, quarum duo vacua erant, et tertium pure pla.

plenum, inventa fuere, nucem juglandem majorem capientia. Innumeri exigui abscessuli pisum, lentem, capitulum zeculae aequantes. Item granula alba miliformia innumera.

3) Substantia illius pulmonis aquae injecta natabat, sed infra superficiem aquae. Substantia inter abscessus media fuit dura, duritie hepatis.

4) Pulmo dexter raris ejusmodi granis albis, quorum quaedam puris pauxillum dedere, intertinctus apparebat, sanus, caeteroquin paulo ad contactum durior, et ponderosior.

5) In abdomine feri quasi biliosi et tinctorii pauxillum inveniebatur. Intestina obsoleti coloris, et quasi hinc inde gangraenosa. Omentum magna ex parte inflammatum; splen magnus, atque ita situs, ut prope introitum pelvis fineretur, sanus caeteroquin.

HISTORIA MORBI XI.

Vomica pulmonum.

Die 13 Aug. 1778 Faber lignarius in nosocomium est susceptus, qui sequentia narravit: se per 14 dies febrile assiduo, calorem esse continuum, continuoque hucusque auctum.

Decubuisse se semper domi suae; adhibuisse venae sectionem unam, et emeticum; emeticum vero nil fuisse operatum, nec venae sectione se fuisse allevatum; sumptis pilulis purgatum fuisse, et incidisse in diarrhaeam absque levamine.

Os mucosum, sapor amarus, febris pulsu non valde celeri, nec duro; debilitas virium magna, sensuum confusio, lingua aridissima, lignaeque evasit, gluten oris totius viscidissimum, et in fila longa,

longa ductile, tandem tussicula; nullus ullibi dolor. Binis vicibus pituitam et bilem paucam cum levamine vomuit dato emetico. Cum flueret alvus nimium, corticis et arnicæ decoctum dedi. Urinæ fere semper, quales sanis sunt. Stupor, et multa sensuum hebetudo, mens vacillans semper. Ultimo mensis Augusti biduo lingua naturalis, mentis magna præsentia; sensuum usus integer; vires. In sella collocatus diutius et sæpius per diem sedebat. Urinæ antea morosiores, cathetere subinde educendæ, sponte jam fluunt. Reconvallescere videbatur. Die 2do Septemb. stertorose respirat, atque ita, ut circa caput asperæ arteriæ obstaculum esse videretur ex ipsa respiratione. Vox rauca, tandem nulla, extrema frigida. Die 4. Sept. moritur.

S E C T I O.

In ventriculis cerebri lateralibus multum feri flavi.

In ventriculo asperæ arteriæ utroque abscessus ruptus, pus foedum adhuc effundens.

In pericardio foetentis aquae unciae viij. In quolibet thoracis cavo aquae sanguinolentæ libra una cum dimidia.

Levissimum oedema pedum.

HISTORIA MORBI XII.

Angina membranacea in stadio adhuc inflammatorio constituta.

Sartor 18 annorum die 10 Decembris, cum nocte media adhuc iis assisteret, et jocando insul-

taret,

taret, qui noctu latrinarum sedes exportant; deis vero cubitum concessit fanus, fanus etiam per omnem reliquam vitam. Mane memoratae diei evigilat: dolorem anginosum, et difficilem admodum deglutionem questus. Calor assiduus; debilitas magna; respiratio celerrima, pallor virescens faciei. Ita die 11 et 12 Decemb. decumbendo transegit. Auxilia nulla; praeter paucam emulsionem, quam per vices sorbillabat, nil deglutiit.

Die 13. mane ad nos venit eo habitu, quem modo descripsi. Vix ad lectum deportatus, totum omnino corpus efflorescere coepit exanthemate scarlatinoto; brachia autem, praeter scarlatinam, etiam miliaria rubra exhibuerunt. Tonsillae tumidae, ita tamen, ut aliquid adhuc spatii inter utrumque relinqueretur, atque adhuc, utut difficulter degluteret, faucium rubedo major, et granulosa, rubraque aspreto faucium. Pulsus pleni, atque admodum celeres; alvus levissime diarrhaeica. Vox rauca; citissima, et perquam parva respiratio. Mens sana.

Bis eodem die vena secta largiter est. Sanguis crustam exhibuit lividam, non valde crassam, sed modice tenaciorem, non contractam. Ad totum guttur vesicans. Urina naturalis colore, facies collapsa, cum virore pallida. Nil levaminis; pulsum vix numeranda velocitas, non debilius, sed semper plenorum. Respiratio magis in momenta citior, brevissimaque. Emeticum, vomuit ductilis pituitae plusculum. Potus salini, enemata; nil emendabatur. Post mediam noctem moritur.

S E C T I O .

Cadaver sectum est. Olla cranii dissecta, sinus omnes amplissimi, et plurimo sanguine turgidissimi reperiebantur. Venarum omnium plenitudo solito major; pia mater solito rubicundior uti et dura, majoraque puncta rubra in cerebro lamellatim secto comparebant. Turgidi multo sanguine plexus choroidei. Intestinum jejunum ex albo dilutissime roseum. Omentum quoque modicissime rubicundius solito comparuit.

Tonsillae mediocriter tumidae; rima glottidis ampla et hians. Membrana vero asperam arteriam, et bronchia, eorumque ramificationes investiens saturate, profundeque inflammata deprehendebatur. Pulmones sanissimi, nisi aliquantum turgidiores sanguine.

HISTORIA MORBI XIII.

Pleuritis.

Operarius 37 annorum ante 15 annos vim facci tritico repleti, et pectori illabentis passus est. Doluit pone mammam sinistram per 14 dies, cruenta sputabat, gravissime decubuit 7 septimanis deliravitque. 6 aut 7 venae sectiones toto morbi tempore instituebantur.

Ante 5 annos ejusdem thoracis pleuritidem unam aut binis venae sectionibus sanatam habuit; per 4 tunc septimanas decubuit.

Ante duos annos in nostro nosocomio decubuit ob vim denuo eidem thoraci ab illabente iterum sacco illatam. Post septem septimanas perfectus sanus

fanus discessit. Mense Septembris in Moravia sex septimanis aegrotabat morbo, ut videtur, putrido.

Die 21. Decembris 1778 saxum ingens loco moturus, fallente vestigio cadit, ab incidente in ejusdem thoracem sinistram saxo ita affigitur, ut mox sanguinem copiosum ore rejecerit tussiendo, et inter assiduos dolores ejusdem lateris punctorios. Nihilominus labores operarios exercet; sine febre est. Dolor a mamma dextra ad infimam usque spuriarum oram.

Die 25 cruenta sputatio cessat, succedit mucosa tenaxque. Accedit febris assidua, cum exacerbatione matutina ab horripilationibus inchoante. Difficilis, cita, brevis respiratio, decubitus in omnem partem; dolor extenditur jam inde a 25 Decemb. ad mollem hypochondrii sinistri partem, et adhuc infra eandem. Praecordiorum plenitudo; tussis non molestissima. Pulsus accelerati, molliusculi.

Die 2. Januarii 1770 ad nos venit. Jam inde a 25 Decembris non appetit, sitit tamen. In cauponis hinc inde decubuit; nil hucusque exhibuit remediorum. Nos modicam venae sectionem fecimus; crusta vix ulla, et caeruleo-virescens; serum plurimum, viride; os nunquam hucusque amarum; febris assidua.

Facta venae sectione levamen exiguum. Emollientia nitrosa. Noctu subdelirium.

Die 3. Jan. respiratio cita, brevis, asthmatica, toto fere abdomine peracta; dolor lateris et hypochondrii sinistri idem.

Die 4. Jan. eadem ut heri. Venae sectio unc. X. crusta levissima, caerulescens; serum viride. Dolor idem, eadem respiratio. Urinae hucusque vix colorationes naturalibus. Alvus facilis; emollientia.

Die

Die 5. Jan. respiratio paulo melior; pulsus celeres, molles; decubitus in omnem partem facilis; vesperi debilissimus pulsus. Mens praesentissima. Mors.

SECTIONO.

Sectum cadaver exhibuit:

1) Pulmones sanos, solummodo sanguine solito pleniore; nulla magna inflammatio.

2) Sanguinem grumofum ad uncias quatuor in thorace dextro.

3) Pleuram in toto thorace dextro, qui sanguinem grumofum continuit, inflammata.

4) In abdomine nil vitii. Lien solito major; at ceterum non vitiat.

Nota: 1) Dolorem toto tempore pleuriticum in latere thoracis *sinistro*. Nullum dolorem profusus, saepius enim interrogabam, in latere dextro.

2) Decubitus facilis in omnem partem.

3) Nullae ullibi pulmonum ad pleuram adhaesiones.

HISTORIA MORBI XIV.

Vomitus chronicus.

Juvenacula 26 annos nata, decimo 5to aetatis anno acute decubuit. Inde curata bene valuit, donec ante 4 annos quartana corripereetur, per aestatem scuto stomachico sanata.

Circa 20 Januarii 1778 ultima vice catamenia habuit; clandestine concepit.

6. Jun. vomere pituitam et bilem per vices coepit; suo consilio sanguinem misit. Vomitus per-

tri-

griduum duranti die 8va Junii sitis jungebatur, decubuitque. Vomitus perstat. Fit denuo venae sectio. Sed cephalalgia post venae sectionem plurimum intenditur.

Die 12 Junii ad nosocomium hispanicum deportatur, leviter febriens, a meridie et sub vespera, ac per noctem intensius incalescens, et maxime noctu profuse sudans idque quotidie. Primis 14 diebus maxime ingesta vomuit, dein vero et ingesta ac aeruginem aquosam. Alvus tardissima, Ante meridiem meliuscule. Intensus genarum rubor assiduo. Lingua arida semper et praerubra, Semel vena secabatur.

Die 12. Julii ad nos habitu descripto venit; cute aridissima; summa emaciatio. Urinae profunde rubrae; flavae, castaneae, cum sedimento albo, multo, farinaceo. Odor vomitu resectorum acer, nares feriens; color plerumque prasinus. Omnis generis medicamenta, cortex, opium etc. adhibebantur in altero nosocomio; omnia vomuit, ipsum adeo opium. Subinde mox ab ingestis vomit, subinde tardius. At etsi ingesta etiam mox vomat, tamen ea statim virorem habent, multamque comitem pituitam. Alvus enematis sollicitatur. Semel etiam sumpto emetico vitellina crassa vomuit absque utilitate.

Die 15 Julii peperit semestrem puellum, tenuissimos et obscurissimos in initio vagitus edentes, et paulo post mortuum. Vomitiones post partum primo rariores, dein denuo rediere. Remedia omnia revomit, alvus enematis movebatur. Tandem etiam juscula, omnemque potum vomuit virescentem. Emaciatissima est; febricula subinde, tenuissima tamen. Subinde ultimis diebus leve per vices, et mite delirium.

Die ima Augusti moritur.

SEC.

S E C T I O .

Ventriculus saburra virescente plenus. Plena item eodem humore vesicula fellea. Paulo amplius intestinum duodenum. Colon per latus dextrum ascendens multis, durisque scybalis plenum, atque ita locatum, ut intestinum duodenum, qua parte id in jejunum abit, necessario debuerit premi, praecipue aegra supine decumbente. Colon transversum flatu multo distentum. Ea vero coli pars, quae ex laevo latere descendit, scybalis denuo multis obstructa. Rectum vacuum. Ileum recenti inflammatione conspersum.

Uterus triplo major, ac in aliis adultis solet, quae nunquam, aut longo antea tempore pepere-
runt. Latera uteri, praecipue ejus orificio propiora, valde crassa, dimidium digitum scilicet aut lineas etiam octo. At vero fundus uteri tenuis supra modum, duas vix lineas densus. Uteri faciei posteriori, et superiori secundinae nuper erant adnexae, ubi adhuc modo ejus plura frustula adhaerescencia deprehendebantur.

Haec juvencula alteri medico fassa est, se, ante morbum immediate, sumfisse varia ad abortum procurandum suasu anicularum; nescire se abortivi remedii ingredientia, excepta sola sabina; inde vero vomitum fuisse secutum. Cum et ego id ipsam suspicarer, et interrogarem, id mihi negabat.

Credo vomitum fuisse vi medicamento *commo-*
tum initio, *perseverasse* vero vel ob stimulum medicamento ventriculo validius adhaerentem, vel ob ventriculi nimiam irritabilitatem, item ob scybala coli.

HISTORIA MORBI XV.

Apoplexia.

Vir 50 annorum, mediocris staturae, sed thorace amplo, colo brevi, crassoque, et artubus robustis, coquus apud comitem, mense Aug. 1778 aestuans frigidam large hausit. Inde catarrhus et difficilis respiratio, quibus binis incommodis per autumnum sequentem et hyemem conflictabatur. Sub exitum hyemis ex pleuritide novem omnino septimanis decubuit, ita ut nulla amplius salutis spes superesse visa sit. Ternae aut quaternae venae sectiones factae sunt. Vesicantia complura adplicata, et remanente tussi molesta crebrius opium sumfit. Post initium Maii mihi committitur, aitque se inde a pleuritide difficilem habere spiritum, tussire, sputa flava, mucosa, cocta educere, non magna tamen quantitate; noctu evigilare repente, ob metum suffocationis surgere, et sedere debere; difficilem esse alvum, et non nisi enemate sollicitandam. Decumbere se in latus sinistrum vix posse; non appetere. Crura et femora tumebant, aquoso, aut potius pastaceo tumore.

Pulsus fortissimi, vibrantissimi, durissimi, sed celeritate naturali, quales antea nunquam vidi; et arteria magna, ampla, funis tenuissimi instar.

Saepius post pleuritidem vena secta est, absque levamine. Dedi leniora salina, enemata; urinis et alvo expetitis, dedi squillam. Paucos intra dies tussis et sputa nulla. Spiratio facilis effecta; nulla noctu repentina evigilatio; decubitus in omnem partem facilis; crura modicissime tumidula.

Cumque jam abitum e nosocomio meditaretur, ecce, circa ultimos Maii dies, cum pridie cubitum concedens se sanissimum praeter aliquam lassitudinem diceret, ea nocte versus auroram epileptice convellitur, convulsione intra aliquot momenta finita, jacet mentis impos, et sublimi respiratione. Altero die venae sectionibus et vesicantibus frustra adhibitis, moritur.

S E C T I O .

In ventriculis lateralibus perparum feri, scilicet in quovis vix unciae ij; item perparum ejusdem feri pone foramen occipitale, et sub meninge pia. Vasa vero multum infarcta in encephalo.

Pulmo sanus, sed ubique locorum, nulla prorsus portiuncula excepta, cohaerens arctissime cum pleura, pericardio, et lobi inter se ipsos cohaerebant.

Pericardium, cum pulmonibus ubique arcte cohaerens, cohaerebat etiam cum corde, idque satis arcte, ut pericardium a corde difficulter degluberetur.

Thorax totus osseus; costarum enim cartilagineae erant ossificatae prorsus. Cor ipsum, majoraque cordis vasa, triplo majora, ita tamen, ut amplitudini par responderet crassities.

Nota 1) Toto tempore, quo apud nos fuit, somnolentus fuit, et potissimum dici partem dormiendo consumpsit, etsi saepius admoneretur, ut somnos protractos vitet.

2) Habuit symptomata sat certa hydrothoracis, et tamen nullum in thorace cavum deprehendebatur, ubi colligi potuissent aquae. Fors fuit

ipsa pulmonum substantia hydropica . Nulla paracentesis fieri potuisset.

HISTORIA MORBI XVI.

Hydrothorax .

Vinitor 27 annorum elapsis tribus septimanis pectoris oppressione et ardoris ibi sensu corripitur . Misto sanguine plurimum levaminis . Hucusque valde bene habuit .

25 et 27 April. 1778 malum hoc eadem vehementia recruduit . Secta vena sine levamine .

27 April. 3tia morbi die accessit dedolatio , horripilationes vagae , cephalalgia , amaror oris , dolores vagi , punctorii praecordia tota occupantes .

4ta Maji , 10ma morbi die e pago a quatuor rusticis in amplo vase , quo massam farinaceam pro pane pinsendo subigunt , ad nos deportatur ; rudissimae et crassissimae minervae filius . Aurium suffusus , vertigo ; appetitus prostratus ; lingua sicca , scabra , color faciei ex flavo virescens . Dolor punctorius praecordiorum vagus ; decubitus in latus sinistrum difficilis ; tussis assidua . Alvus a quatuor diebus clausa . Pulsuum celeritas , et modica durities , calor naturali vix major . Data sunt lenia solventia .

Circa vesperam valida morbi exacerbatio , cum delirio , respiratione difficili , anhelosa , cum metu suffocationis ; dolor punctorius plurimum auctus , a cardia ad medium thoracem usque excurrens . Secta vena est ; sanguis bonae indolis . Exhibito post venae sectionem emetico vermem rejecit , cum magna bilis copia . Nullum autem ab emetico levamen .

5ta Maji, 11ma morbi die, cephalalgia valida absque delirio. Lingua in medio scabra; respiratio difficilis, anhelosa, fervens, dolore punctorio nunc evanido. Ponderis in epigastrica regione sensus; anxietas. Alvus libera, urinae ruffae. Pulsus celer, plenus, subdurus. Venae sectio et solventia antiphlogistica, modico cum levamine.

Vesperis morbi iterum exacerbatio, cum metu instantis suffocationis. Orthopnoea frequens.

6ta Maji mane summa respirationis difficultas, cum anhelitu, et suffocationis periculo. Vena secatur, absque ullo levamine. Vesperis suffocatus perit.

SECTIONO.

Remotis musculis thoracem obvestientibus, sexta vera costa lateris dextri, numero a superioribus ducto, a suo cartilagine penitus divisa inveniebatur, atque ita, ut interstitium circiter unius alteriusve lineae inter cartilagineam et extremum costae finem intercederet. Cartilaginis et costae ab se invicem separatae extremitates videbantur non vi diffractae, non erosae, sed suapte, soluto vinculo sese invicem dimisisse.

Pone illum locum solutae cohaesionis, in musculorum thoracis pinguedine, amurcosa quaedam materies, pauca quantitate locabatur; nulla tamen erosionis ibi signa alia fuerunt, ut non facile determines, an aliunde delata haec materies fuerit, an ibi nata. Tota haec costa, ab ambiente periostio liberrima fuit, nudaque tota, sic, undique sero ex flavo rubello, quod intra distentum periostium costae continebatur, allueretur.

In cavo thoracis dextro flavescens serum ad lib. i β continebatur. Pulmonis ejus infirma portio diaphragmati nectebatur membrana, ut videbatur, recenti, fictitia, facile lacerabili, qualis fieri ex sero phlogistico transudante solet. Pulmo ipse sanissimus; at pleura plerisque in locis naturali crassior, et maculis amplis rubrisque variegata.

In sinistro thorace idem exacte deprehendebatur ad costam numero quintam, seu amurcosam materiem, seu ejus costae et a cartilagine separationem et a suo perioestio, seu contentam intra perioestium aquam, quae costam ambierat, seu costae ipsius integritatem, nulla ullibi laesionis signa habentem, seu aquam in ipso thoracis cavo spectes.

Intra pericardium unciae iv aut v aquae flavae deprehendebantur. Pleura hujus lateris, uti in dextro thorace. Pulmo sinister sanus. Nulla tamen in hujus lateris cavo pseudomembrana reperiatur.

Pauxillum feri flavi in abdomine. Hepor paulo magis flavum, et mollius. Cetera sana. Bilis amurcosa.

Nota: 1) Interrogavi ejus amicos notosque; eum semper optima valetudine usum asserabant; nullum ipsi violentiam fuisse illatam, unde illam costarum a sua cartilagine discessum deduceremus.

2) Videtur fuisse pleuroperipneumonia inflammatorio-biliosa, aut inflammatorio-putrida. Hydrothoracis rudimentum ante hunc ultimum morbum adfuisse; eam vero aquarum collectionem fuisse sub morbo auctam.

3) Morbum fuisse febrilem, biliosum, putridum, docuerunt omnia symptomata. Inflammatorium quid fuisse complicatum, desumo ex anni tempore, et pseudomembrana. Hydrothoracem ori-

ri, tem in vera, quam in biliosa pleuritide, aut peripneumonia, aliunde potest demonstrari.

4) Fors haustu frigidae, utpote rusticus, hanc thoracis affectionem praecedentem, et ipsum ultimum morbum sibi conciliavit.

5) Videtur ipsum serum, aut etiam amurcam costae vicinam ejusdem cum cartilagine cohaesionem separasse, uti et periostrium a sua costa.

HISTORIA MORBI XVII.

Peripneumonia latens.

Puer 13 annorum circa initium aestatis 1777 sanus antea, febricula corripitur quotidiana, ut per vices lecto decumbere cogeretur. Hyeme appropinquante febricula haec in febrem continuam remittentem abiit. Mense Decembris accessit tussis, nocturno praesertim tempore, exacerbata, primum sicca, sensim vero sputis puriformibus prodeuntibus; sudores nocturni. Remedia nulla adhibuit.

6. Martii 1778 ad nos venit cum spiratione laboriosissima, oppressione pectoris assidua, tussique creberrima, orthopnoea. Febris assidua, sudores colliquativi, atque summa corporis emaciatio. Sub finem morbi accessit dolor lateris punctorius, difficilis decubitus in latus sinistrum, pulsus celer, debilis. Abdominis intumescencia: 6ta Aprilis, post 4 septimanas postquam ad nos venit, moritur.

S E C T I O.

In utroque cavo thoracis serum erat; ejus libra una in dextro thorace erat flavescens; in si-

nistro vero erat libra una cum dimidia feri turbidi et ichorosi.

Pulmo dexter sanus per omnia; sinister per totum inflammatissimus. In pericardio erant feri unciae v.

Pinguedo absumpta; muscoli evanidi, exsangues. Tela cellulosa modice hydropica.

Corpus et mortui et viventis erat penitus atrophicum, emaciatissimum, et icterodes per omnia; abdomen tumidum, leviter tympaniticum.

In abdomine librae duae circiter feri flavescantis. Glaneres multi lumbricorum in tenuibus intestinis, maxime in jejunio; glomeres hi pituitae insidebant.

Hepar magnum, utrumque hypochondrium replens. Magnus splen hepatis immediate subjectus.

Glandulae mesenterii magnae, tumidae, sed flaccidissimae. At vero pancreas majus multo solito, et praedurum, et scirrhosum.

Pancreati neciebantur tria corpora, quorum maximum aequabat nucem juglandem, quae dissecta extus et intus exhibuerunt substantiam aspectu, tactu, omnino simillimam substantiae lienis dissecti. Ultima membrana etiam simillima utrobique.

Nota 1) Latens et letifera peripneumonia.

2) In corpore non inflammatorio alias.

3) Indicantia et contraindicantia in glandulis partim flaccidis, partim praeduris.

4) Indicantia in corpore hydropico, et simul inflammato.

HISTORIA MORBI XVIII.

Hydrops thoracis et pericardii post dysenteriam.

Hortulanus 38 annorum sanus hucusque, intermittentem febrim si excipias, qua saepius in vita affligebatur. Elapso autumno, initio Septembris 1777, postquam quatuor circiter septimanis de respirationis difficultate esset conquestus, dysenteria corripitur, cum dolore fixo circa lumbos. Mense Octobris accessit inappetentia, assiduus frigoris sensus. Hucusque erecto corpore aegrotabat.

At 16 Martii dolor punctorius lateri sinistri circa quartam costam spuriam, tussi, et tactu externo auctus. Vena bis secabatur, parum inde levaminis. Continuo augebatur malum. Decubitus et in latus affectum, et in dorsum difficilis. Tussis frequens; sputa pauca, purulenta. Oedema pedum. Dolor lateris subinde ad scapulam protenditur.

Die 21. Vesicans ad locum dolentem applicatum. Dolor nullus amplius in latere nec in scapula.

Dolor 19. April. non opinantibus, mentis compos, nec pejus eo die, ac alias se habens, repente moritur.

Cortice, lichene, polygala usus est.

S E C T I O.

Cavum thoracis sinistrum aquae flavae felibræ continuit.

Libra ejusdem feri in pericardio.

Pul-

Pulmones tuberculis milii semen, ciceremque aequantibus, et albis pleni, materiemque sebaceam, aut quasi cartilagineam continentibus. Tuberculum unum nucis juglandis magnitudine, rotundum, et ex materia sebacea constans, in lobo sinistro fuit.

Plures in utroque pulmone abscessus, lentem, cicerem, nucem moschatam capientes, pure pleni, et parietibus duris praediti. Durior multo, ac in statu naturali solet, abscessibus aut tuberculis interjacens substantia repleta fuit.

Hepar, lien bona. Ventriculus exiguus in formam crassioris intestini contractus. Caecum et colon totum parietibus solito multum crassioribus, duris, et glandulis multis nucis moschatae magnitudinem habentibus, et minoribus etiam conspersum. Interna coli facies ab naturali habitu abludibat, carneosque appendiculos digitum subinde longos, et duas lineas latos, quasi totidem pendula ex pedunculo frustula cornea exhibebat. Glandulae mesenteriae numerosissimae et tumidae valde, infarctaeque viscebantur.

HISTORIA MORBI XIX.

Pleuroperipneumonia bilioso-putrida.

Lapicida 48 annos natus per octo circiter dies de inappetentia, et foetore oris conquerebatur. 20. Martii 1778 a meridie frigore, cui calor succedit, corripitur. Accessit pectoris oppressio, dolor lateris dextri punctorius ab infima costa spuria per totum thoracem dextrum protensus; tussis sicca, decubitus in affectum latus difficilis; abdomen dolens; sitis multa, ingens dedolatio. 21. Martii secta vena; vix per horam levamen; omnia mox pejora.

22. Venae sectione repetita aequè transitorium levamen. Atque ita morbus continuo augebatur.

Die 25. ad nos venit. Cephalalgia. Valida pectoris oppressio; dolor lateris punctorius tussi, inspiratione, et tactu externo auctus. Respiratio thorace ferme immoto, solò abdomine peracta. Abdomen tumidulum et ardoris in illo viscere sensus tactu externo auctus. Calor ad tactum vix major naturali, at magnus intraneorum quoad aegri sensationem aestus. Stranguria, Pulsus celer, exilis, sub premente digito vix non evanescens. Univerfim magna virium vitalium ruina, et luridus faciei color.

Solventibus, et largo potu praemissis emeticum exhibebatur. Non vomuit; alvus octies mota; modicissimum levamen. Major paulo pulsuum vigor.

27. Respirationis et doloris punctorii emendatio; minor ardoris in abdomine sensus. Alvus per diem sextes mota. Urinae cum hypostasi lateritia. Somni meliores.

28. et 29. eadem morbi conditio. 30, emeticum: vomuit pauca; 9nies deiecit. Vix ulla morbi mutatio.

Die 31. Martii a meridie de assiduo, at levi ardoris in thorace sensu conqueritur; dolor tamen lateris punctorius plurimum imminutus. Ultimo biduo respiratio iterum difficilior. Friguit, incaluitque per vices; tussitare denuo validius; pauca, mucosa herbaceique coloris rejicit. Ardor gravis; insomnis. Pulsus debiles, collapsi, vix celeriores naturalibus. Mens perfecte constat. Oppressio gravis; lamenta. Die 5. Aprilis moritur.

S E C T I O .

Pulmo dexter parte media valide inflammatus; ipsa lobi inflammati substantia durissima, in aqua mox fundum petens. Pulmo sinister sanissimus, cor flaccidissimum.

Ilei pars magna subinflammata; venae mesenterii multo sanguine infarctae, hinc inde varicosae.

Ligamentum prodiit ex peritoneo, haud procul ab umbilico; sed inferius et dextrorsum. Vinculum hoc membranaceum intestinum jejunum supercandit, et haud procul ab illo inferitur mesenterio, ita, ut ipsum intestinum jejunum facile potuisset strangulari, et ileum efficere non solvendum.

Nota: 1) Post primum, uti et post secundum emeticum reconvallescere videbatur; melius habuit, dormivitque.

2) Die tertia et quarta Aprilis recruderunt omnia.

3) Pleuritis inflammatoria, sed a stimulo putrido, non auferibili. Moriuntur adhibita *methode mere antiphlogistica*; moriuntur etiam adhibita *methode mixta*, nisi inflammatio non sit validissima, et stimulus mobilis, auferibilis, et morbus in initio versetur, et praemissa phlebotomia mox *auspicato emesis* instituat; at nisi vomant *digne*, si paucissima, aut nihil ore reddant, si emeticum abeat in purgans, nil proficies, sed fiet *alterans*.

HISTORIA MORBI XX.

Febris putrida verminosa.

Puer annos, 12 natus, clandestino thoro susceptus, in orphanotrophio educabatur. Duris mox laboribus adhibitus imbecillo corpore erat. Die sancto veneris 1778 incalescit, horretque per vices. Triduo ita exacto, assiduo calet, et vomiturit frequenter. Domi emeticum a chirurgo datum est. quod bilem, pituitam et lumbricos excussit.

Die 26 se petechiis maculatum prima vice vidit.

Die 29. April. ad nos venit. Petechiae profunde rubrae, et quaedam ferme fuscae, minutae, lenticulares. Pulsus naturali celerior, et calor naturali vix major. Amaror oris, et lenia ventris tormina, per vices, maxime ad attactum; αἰστρογρ, ἀδύσοσ. Emeticum. Amarum pituitam, et lumbricum vomuit; vix levatur. Aspectus subinde fixus, velut obstupentis, et ultimo biduo oculorum conniventia, alba eorum portione apparente. Tertia Maji vesperi moritur.

S E C T I O.

Aperto abdomine glandulae plures, et solito majores conspiciantur in mesenterio; itemque duarum.

Intestinum colon hinc inde contortum, contractumque in modum funiculi; tenuia multis in locis rubentia.

Omentum rubens et inflammatum. Mucus, per omnes intestinorum anfractus, copiosus, crassus, tenax, uti in verminosis solet. Lumbrici. Multae trichurides, praecipue in tenuibus.

HISTORIA MORBI XXI.

Pleuroperipneumonia biliosa.

Mercenarius 24 annorum tota die 10 Febr. 1778 plus solito caluit, sanus antea per omnem fere vitam. Die 11. Febr. calor major; decubuit. Dolor punctorius thoracis sinistri totius, decurrens ad os ileum ejusdem lateris. Tussis crebra; respiratio difficilis, sonora, intercisa, et abrupta; decubitus supinus; os mucosum. Die 2 Martii ad nos venit facie pallidissima, at plena, et pleno corpore; lacera et miserima veste male tectus, et pediculis scatens; eum miserabili diaeta usum, et sub dio cubasse, per alios constitit.

Pulsus duri, pleni, vibrantes, accelerati, et respiratio *πλευριτικωτατη*. Sputa pituitosa, initio pauca, at sanguine remixta.

Incisa vena sanguinem largiter eduxi, crassa crassa tenaci, diffusaque tectum, coloris virescentis flavescentsisque. Ne hilum a phlebotomia levabatur, etsi iterata. Amaritiem oris nullam, nullum ventriculi incommodum querebatur. At lingua alba, atque in medio sicca, scabraque supra modum fuit. Inflammatoriam equidem pleuritidem rebar, eamque gravem, sed a fomite bilioso, putridoque concitatam. Emeticum dedi; vomuit amurcōsa multa, dejecitque cum levamine mox infecuto febris, dolorisque.

In sputis nil cruenti comparuit. At elapsis a vomitu duodecim fere horis omnia recruduerunt. Venae sectiones denuo institutae pulsuum duritiem, plenitudinem, vibrationem nec in minimo emendarunt, celeritatem vero eorundem auxerunt. Sputa denuo prodire copiosiora, glutinosa, cruore remixta; et respiratio sibilosa, stertens, laboriosa, accelerata, intercisa, abrupta, post singulas phlebotomias evasit pejor; crusta semper crassa supra modum.

Altera vice emeticum datum; denuo levamen omnium symptomatum per 12 fere horas induxit; vomuit autem biliosam amorgen. Insurgente denuo et dolore et febre, et respirationis vitio, phlebotomia larga instituta est; sanguis semper phlogisticus. Nocte tandem die 12 Martii insequente moritur, sensibus vegetus, et respirans abruptam, laboriosissime, et sibilose, ac citissime.

Toto morbi tempore alvus leviter diarrhaeica fuit. Usus est decoctis mere antiphlogisticis.

S E C T I O .

Detractis thoracis musculis pauxillum puris virescentis sub musculo pectorali deprehendi, costae primae insidentis; an ibi formatum, an vero aliunde illuc delatum fuerit, non scio. In thorace sinistro.

Sinister pulmo collapsus; cetera sanus fuit; pleura sanissima. In cavo pectoris dextro pulmo supernae pleurae firmissimis et membranosis vinculis cohaesit; inferius liber fuit, ibique aquae flavescens biliosaeque, et ferme tingentis uncias fere decem continuit. Pleura ibi, ubi pulmone non nectebatur, sed ab aqua ambiente lambebatur, maculis

culis parvis, obscure rubentibus erat distincta, aequae vasis rubris, quasi injectis, et sub aspectum cadentibus, quemadmodum alias membranae inflammatae solent. Ipse illius lateris pulmo aequae sanus fuit,

In abdomine ventriculus exiguus, hepar inaequali superficie, et inter scindendum modice mollior. Perparum bilis erat in vesicula.

Intestina tenuia hinc inde obscure rubentia, maculis leviter sed obscure rubentibus, absque tamen vasorum quasi injectorum apparitione. Cetera juxta naturam.

Nota: Fuit pleuroperipneumonia spuria, sive biliosa, aut putrida, quae tamen pro inflammatoria imposuit, ita, ut, etsi biliosum putridum adesse vitium suspicarer, tamen praevalere existimarem phlogosin, ob violentiam febris, ejusque continuum tenorem, ob absentiam signorum biliosam saburram notantium; res enim haec aliter plerumque in biliosa pleuritide obtinet. Difficultas diagnoseos utriusque pleuritidis subinde, quia altera alterius vestem, et larvam induit, et quia temporibus inflammatoriis non raro tamen sporadicae, et febres biliosae occurrant.

Unde pus? nescitur. Unde aqua? frequenter et in morbis inflammatoriis pectoris reperitur, et in biliosis. Fors fuisset servatus frequentiori emetico, et venae sectionibus omissis.

HISTORIA MORBI XXII.

Febris maligna.

Juvencula 26 annorum septem integris annis nulla catamena habuit. Orta postmodum ante biennium febris acuta, ex qua convaluit, menses tanto tempore suppressi redierunt. Bona ab ea febre valetudine usa est. Mense Februario 1778 difficile iter, plurimisque incommodis grave e Bavaria Viennam suscepit, ubi miserrimo victu usa, et habitatione non sana, servitium anxie quaesivit. Sub exitum mensis Martii ultima menstrua habuit.

Die veneris sancto 1778, cum jam inde ab itinere languer et identidem, cephalalgia, capitis gravitate, horrore, subsequente calore corripitur, nauseat, os austerum, amarum. Pallor virescens circa labia, et pone narium pinnas, genarumque intensus rubor. Ingens dedolatio, de qua peculiariter conqueritur.

Datis salinis solventibus, emeticum propinabatur; vomuit cum aliquo, sed exiguo levamine, pauca, pituitosa, biliosa, amara. Febris ab initio pauca, hucusque, et ingens dedolatio perstat, facies post emesin non mutatur. Sumit decoctum graminis, taraxaci, cichorei.

At lingua arefcit, febris pauca assidua, carebaria, enormis dedolatio non mutantur. Cutis aridissima, anserina, imperspirabilis, scabra. Faciei circa os et nares pallor virescens, et genarum intensa rubedo manent. Decoctum corticis; spiritus vitrioli in aqua communi. Nil emendatum; respiratio fervens; pulsus fere naturalis.

Die 29. Aprilis sub aurora aliquoties convellitur; aphonos, mentis impos, oblata respuens; cessante convulsione eo die copiosus sanguis per vices alvo prodit, quidam etiam ore. Aphonos manet, at iterum oblata assumit, cortex, liquor anod. m. Hoffmanni, vesicantia.

Die 30. April. circa meridiem moritur.

SECTIO.

Pulmonis dextri suprema non exigua portio inflammata, non tamen dirissime; reliqua ejusdem pulmonis pars, et pulmo sinister naturalis.

Intestina tenuia fere omnia quasi sugillata, maculis amplis. Membrana interior eorundem multis in locis veluti atrofa, mucro oblita multo, qualis esse solet in intestinis verminosorum; interior quoque tenuium membrana, uti et crassorum pluribus in locis pannum rubrum referebat, nullis distinctum rubentibus vasis, sed aequabili rubore; quasi sugillatione suffusum.

Glandulae mesenterii solito majores, et plures in conspectum venerunt, et flaccidiores. Solito ampliores tubae, et ferme hydropicae; ovaria solito majora hinc inde grumos quasi sanguinis, pili, fabaeque magnitudinem referentes, exhibebant.

Nota: Malum eventum, vel difficillimam, laboriosissimamque convalescentiam augurabar in omni febre, quam causa effecit diutissime et valide applicata.

HISTORIA MORBI XXIII.

Morbus malignus.

Iuvenis 22. annorum, pistor sanus a pueritia, et insigni musculorum robore praeditus; ante femialterum annum vino inmoderatus uti coepit; inde exacto dimidio anno in febrim acutam, quae inflammatio pulmonis fuisse videtur, incidit. Ex eo tempore nunquam perfecta valetudine fruebatur. Respirabat enim difficiliter solito, et cum sensu oppressi pectoris. Tussitabat, noctu praesertim. Ab initio Ianuarii 1777 crines defluere coeperunt, roborque virium minus, tussitabat frequentius. Circa vigesimam Martii horripilationibus perstringebatur, crebrius et cum calore alternantibus. Dedolatio magna; sitis; semel biliosa vomuit sponte; post octo dies, quos ita aegrotans, erecto tamen corpore domi suae transegit, ad noscomium venit stupidus, et quasi temulentus, apte tamen adhuc ad interrogata respondens. Signa colluviei pravae circa praecordia stabulantis exhibuit; pauca febris. Praemisso solvente remedio vomitum radice ipecacuanha sollicitavimus. Rejectis mucosis aquosisque perquam, ut aiebat, amaris, melius habuit. At post duos circiter dies delirium mite, nocturnum; lingua arida, fusca. Praescriptis iis, quae feбри malignae convenire videbantur, mens rediit, ut non nisi inter dormiendum aliena loqueretur. Cum die, ex quo ad nos venerat, octava, mane commode se haberet, en, a meridie praecordia mirum elevantur tumentque; mentis impos omnino jacet; nullum sensus ullius signum edens, nisi si quis ele-

vatum abdomen ruidius contrectaretur; tunc enim palpitante utraque manu contrectantis dextram amoliri conabatur. Eadem nocte moritur.

S E C T I O.

Recluso cranio ventriculus uterque aqua limpidissima ita turgebat, ut, cum sinistrum primo aperiremus, serum hoc vi profliret, dexter vero ob rotundum in septo foramen, simul evacuaretur, utpote aqua e dextro ventriculo in sinistrum, et inde foras profluente. Sanguine atro majora meningum vasa replebantur, minora vero quasi ab injectione rubebant.

Thorax apertus exhibuit pulmonem sinistrum totum cum pleura conatum, ita ut membrana quasi lardacea albaque, ac unam et duas hinc inde lineas crassa pulmonem pleurae arctissime neceret. Substantia pulmonis utriusque, ubicunque secabatur, confertissimis granulis albis, durisque, quasi milii seminibus intertexta deprehendebatur.

Hepar admodum exiguum, et infra costas infimas penitus reconditum erat. Omentum ad vesicae fundum usque protensum, quocum infima ejus limbus fortiter cohaesit. Peritonaeum, qua musculos abdominis, diaphragmatis concavam superficiem, et hepar obvestit, quae etiam partem vesicae contigit, tuberculis ciceris potissimum magnitudinem habentibus, et glandulosam, si secaretur, substantiam, quorum extimam superficiem manifesta sanguifera vasa perreptabant, referentibus et confertissimis conspergebatur.

Glandulae mesenterii plures, et multo majores, quam alias solent, in conspectum prodierunt. Intestina levis inflammatio tenuit.

Nota: 1) Pistorum praedispositio.

2) Nocturnae tussis causa.

3) Mala pectoris post pleuritidem aut peripneumoniam.

4) Meteorismus duplex, per se *letalis*, et *spurius*.

HISTORIA MORBI XXIV.

Meteorismus.

Famulus 42 annorum ante 20 circiter annos; ex mania convaluit. Ab eo tempore vilioribus in nosocomio laboribus fungebatur, sanus mente et corpore. Sed artubus semper tremulis, laboriosus, taciturnus et religionibus multis deditus, austeram vitam ducebat. Circa initium Maji 1778 venam ex consuetudinem sibi tundi curat; id quod singulis annis verno tempore facitabat. At brevi, cum brachio, cujus vena secta fuerat, immoderatus uteretur, ejusdem dolorem tumoremque quasi erysipelatosum queritur. Febricitat; sitit; lingua ex albo flava, mucosaque est. Pulsus fortis, plenus.

Susceptus in hoc stadio in nosocomium est circa 10. Maji, ubi et crus, et femur totum tumenti dolentique brachio respondens, tumore leucophlegmatico mirum distendebatur. Profunda prementis digiti vestigia remanserunt. Brachii tumor antea erysipelaceus, nunc aquosus est. Abdomen elevatur valide, non tenditur, non dolet, ne quidem ad contactum. Accedit diarrhaea moderata; subdelirium per intervalla. Pulsus non multum celerior naturali; fortis, plenusque persistit ad ultimum usque vitae spiritum. Die 10. Maji moritur.

S E C T I O .

Aperto cranio aqua inter utramque meningem reperiebatur; pia meninx crassa admodum, et oedematosa fuit. Lobus uterque cerebri, qua parte in recens natis fontanella esse solet, firmissime cum interposito falciformi sinu coaluerunt, et hujus ope validissime inter se cohaeserunt.

Substantia totius cerebri et cerebelli flaccidissima, et facile diffuens. In ventriculis aliquid aquae, sed perparum fuit. Choroidae plexus hydatibus pleni, quas vascula quasi ex injecto liquore pulchre rubentia perreptabant; maxime fabam aequabant,

Pulmones sani. In pericardio serum rubellum, fors ab admixto inter secundum cruore tinctum, trium circiter unciarum fuit.

Hepar flaccidius solito; et dilute flavum omentum putridum penitus. Intestinorum et ventriculi membranae oedematosae, atque laxius inter se nexae. Foetor gravis, qualis a flaccidissimis intestinis esse solet, et putrescentibus, colorque obsolete flavus, fuscus, plumbeus; aëre multo distendebantur, ut inde, et non ob aqua, quam in abdomine vix dignam notatu, atque perpauca reperimus, ille praecordiorum meteorismus, et totius abdominis distentio repetenda fuerit.

Nota: 1) Cerebrum *flaccidius*, coalitus loborum cum sinu falciformi, et crassior pia meninx, antiqua vitia videntur esse. An haec conveniunt cum aliis in cadavere maniaci repertis?

2) Homo et pauci cibi, uti semper fuit, et venae sectione intempestiva vires dejiciens, in morbum gravem ac letalem ruebat.

3) Morbus malignus fuit, et meteorismus letalis.

4) Necrosis intestinorum absque praegressa inflammatione; et si praegressa fit, ea fuit absque dolore.

5) Pulsus semper toto morbi tempore fortis, plenus, non multum celer. Agonizanti pulsuum id robur, eaque universim conditio fuit, ut eum hoc pulsu multi, et sani, et robustissimi vivant.

HISTORIA MORBI XXV.

Ulcus ventriculi.

77 Annorum foemina, nunquam maritata, vomit ingesta ab aliquo tempore. Languidissima, vix fando par, ad nos deportata est, nec anamnesis facere poteramus.

Resecto cranio, cerebrum paulo flaccidius, et obscure leniterque flavicans medullaris substantia.

Thoracis cartilaginee durae, et ferme in ossis substantiam induratae.

Pulmones collapsi, et maculis nigris variegati; parum aquae intra pericardium. Ventriculus pone pylorum arctissime cum sima hepatis facie coaluit.

Inferior ejusdem curvatura, qua pyloro illa propior est, mesenterio valide et amplo ambitu necebat. Eo nexu ope cultri soluto, ventriculum ibi loci, ulcere foetido, cujus diameter decem lineas facile aequabat, erosum, ac ita perforatum vidimus, ut erosio ipsum etiam subjectum mesenterium penetrarit. Ex ulcere nullus dabatur exitus, nisi in ipsum ventriculum utpote per omnem ambitum nexu ventriculum cum mesenterio arctissime revinciente.

Ventriculi parietes, circa ulceratam plagam praecipue, et pone pylorum crassi, duri, tuberibus steatomosis obfessi. Amplus valde choledochus ductus. Omentum intestinis et peritonaeo multis locis cohaerebat.

Exigua et flaccidissima glandula pancreas, et haud procul ab eadem alia mesenterii; nucem juglandem aequans, et materiem continens sebaceam.

Glandulae aliae mesenterii propemodum evanidae.

Uteri fundus plurimum sinistrorsum spectabat, ob brevissimum ligamentum latum illius lateris, altero alterius lateris multum elongato.

Corpora vertebrarum ad lumbos ita introrsum eminebant, ut qui abdomen viventis explorasset, scirrhum, aut tumorem quemcunque durum et magnum se contrectare facile existimasset, vertebris his plus, quam alias plerumque solent, introrsum procurrentibus deceptus, idque in abdomine minime obeso, et pertenui.

Glandula inguinis sinistri nucis juglandis magnitudine erat, et quasi sebo distenta.

Internam arcus aortae faciem prominentes quasi arenulae, aut ossium scabra fragmentula exasperabant.

Nota: 1) Vitium ventriculi.

2) Glandulas simul infarctas quasdam, cum flaccidissimo pancreate.

3) Falsa tumoris duri imago ob vertebrae lumborum.

4) Encephalon paulo flaccidius, licet in vetula.

5) Sternum ferme ossificatum, tussim et difficilem inde respirationem; etenim noctu valide russi-

strabat, et semper cum difficultate respirabat.

HISTORIA MORBI XXVI.

Hydrothorax.

Pistor die 11 Julii ad nosocomium venit, dit-
que se sanum antea fuisse; tertiam modo diem
agi, ex quo os amarescat, et febricit vago more.
Solventia sunt data; emetico dato nil vomuit, de-
jecit absque levamine. Febris assidua, absque re-
missione ulla notabili. Tussicula ferius accessit. Stu-
por aliquis. Ob pulsam venae sectio; sanguis bo-
nus. Tandem alvus in lectum funditur; mens ab-
errat, maxime noctu; clamat, surgit. Pulsibus ul-
timo triduo duris effectis, sanguis iterato eductus,
bonus, nisi levissimam gelatinam exceperis, in uno
vasculo observatam. Lingua semper humida, levi-
ter albescens. Die tertia Augusti moritur. Tussicula
frequens, inanis ad mortem usque.

SECTIO.

In singulo thoracis cavo aquae plurimum
cruentatae, et fere nigrescentis unciae xv. In pe-
ricardio ejusdem aquae unciae v. Circa cerebellum
perparum ejusdem feri cruenti.

Vidi complures, quibus, febre maligna deten-
tis sanguis multus meracisque per anum exiit,
quive curabantur. Malo cum eventu extravasatus
crur in cavum thoracis utrumque, et pericardium
effundebatur.

HISTORIA MORBI XXVII.

Hydrops.

Viduae 34 annorum, trium prolium matri, et a longo jam tempore sanae, ante decem menses pedes, crura, demum abdomen, totumque tumere corpus coepit. Variis extra nosocomium remediis tentata, nil profecit. Aquarum sub cute et in abdomine contentarum moles quotidie increfcit. Spiratio difficilis admodum, et cum decumbere tentaret, metus suffocationis. Hinc dies noctesque sedendo transegit. Urina paucissima, ruberrima; alvus stricta. Paucis, postquam ad nos venerat, diebus sedens moritur.

S E C T I O.

Facies turgidior, quam in vivente, lividaque et tumentibus venis, quemadmodum in strangulatis solet.

Aperto thorace aquarum magna copia profluxit. Pericardium aquis plenum. Pulmo dexter ad latus et diaphragma variis membranaceis nexibus religabatur. Pulmonis utriusque membrana externa in innumeras variae magnitudinis vesiculas, pellucidas, aëre distentas, quarum maxima ovum galinae aequabat, elevabatur. Hae cultro punctae emisso flatu subsidebant.

Turgens hac ratione pulmo intra thoracem aegre continebatur. Interior hujus visceris substantia bona. Costae multae tenuiores fuerunt, ac in aliis esse solent, et facillime diffringebantur. Glandula thyroidea in strumam elata.

Abdomen magnam quoque vim aquarum continuit, uti et omnis cellulosa. Hepar durius multo, quam in sanis solet, et coloris magis sanguinei, ac ordinarie consuevit. Vesicula fellea bile glutinosissima distenta. Omentum convolutum, ejusque exigua portio ex rubro livida; intestina hinc inde leviter inflammata. Mesenterium ejusque glandulae bonae.

Lien exiguus, gravis tamen pondere, durusque, colore naturali. Renes sani, nisi quod paulo durior eorum substantia in disseccando mihi visa sit.

Uterus in matre trium prolium, quarum ultimam ante triennium peperit, contractus adinstar virginiei. Tubae Fallopianae simbriata extremitas cum ovario vicino in latere dextro fortiter cohaesit. Ovarium ipsum, versus uteri latus, cum eodem membranosis vinculis firmiter noctebatur. Ligamenta illius lateris ambo breviora, et quod rotundum appellant, altero consimili lateris sinistri, crassius fuit. Dissectis ovarii corpuscula colore et consistentia sebacea, vel paulo solidiora comparuerunt. Ex inferiori margine oris uterini pendebant intra vaginam duo corpuscula carnea, magnitudine fabae Coffe transversim dissectae. Eodem uterini osculi marginae, mediante pedunculo crassiusculo, albidoque, et quasi tendineo haecce corpuscula tubra, quemadmodum pyrus arbori, noctebantur.

HISTORIA MORBI XXVIII.

Hydrops.

Rusticus fossor 33 annorum, ante 5 annos ex febre acuta aestate aegrotavit; 5. septimanis assiduo cubabat. A chirurgo curabatur suae domi, antea et postea sanus semper. Circa initium Maji 1778 mane evigilans, obscurius videt; post biduum vertigo et temulentia accedit, manente eadem vilis obscuritate. Laboribus suis tamen fungi poterat. Nil alieni in oculo ab insipientibus observabatur. Suasu chirurgi fit venae sectio in pede sinistro. Vulnus ulum phlebotomo infictum ulcerari leniter incipit; pes, crus, femurque sinistrum oedematose tumet, cum dolore urente. Color tumentium partium non mutabatur; nil levaminis a phlebotomia.

Mense Junio et alterum crus, femurque tandem, et abdomen, brachia, totumque corpus tumet. Alvus sub hoc morbo tarda valde, nec antea facilis. Appetitus ingens viguit.

Die 24 Junii ad nos venit. Anasarca ubique, oris amaror levis. Saliva; emesis. Levamen ingens.

Post initium Julii totum femur et crus sinistrum urente dolore dolet, dilutissimo erysipelate rubet; sitit. Multo cremore tartari alvus cum levamine mota est; rubor dolorque disparuit; bene per unum alterumque diem habuit.

Nunc 15 Julii a sex diebus magna oppressio et sensus mordens in medio thoracis, seu sterni. Dolor dilacerans, quasi rheumaticus per totum thoracem, ejusque bina latera, diffusus ultra praecordia.

dia. Difficilima spiratio, et angustata. Decumbere in latus dextrum ob spirationis majorem difficultatem non potest; incumbit lateri solum sinistro. Urinae aquosae, frequentes, liberales; alvus facilis; sed haec omnia sine levamine. A triduo glaciale frigus a meridie hora secunda experitur, et si ad attactum caleat modo naturali. Sub ejus frigoris sensu plus solito mingere incipit; idque vesperi noctuque magis; ad auroram parcius urina fit. Pulsus tardi, naturales, non debiles; lomni nulli. Facies modo magis, modo minus tumet; tumet subinde scrotum; at totum omnino corpus ceteroquin tumet. Mane incipit sitire, non autem a meridie. Jussus est potissimam diei partem extra lectum transigere, ne aquis ad thoracem ob decubitus assiduum copiosius ruentibus, suffocetur.

Post salia et emeticum visus rediit, bonus omnino, et talis persistit. Ab aliquot diebus indormiens repente evigilat, cum suffocationis metu, et supinus difficiliter cubat, atque aliquantum anteriorum curvato corpore. Dolor acute pungens ad infimum latus thoracis dextri: in medio vero sterno oppressio. Pulsus tardi, fortes; fortiores tamen majoresque in dextro carpo, quam sinistro. Circa, 9. Julii moveri urinae copiose ceperunt, subinde deinde singultire, ac demum vomere biliosissima vitellina, quasi oleum. Sumserat per eos dies squillam; vomitiones allevantes erant; nam alacer de novo factus, facie femoribusque detumescens, vires recuperare, dormire supinus, et in utrumque latus placidissime, integris noctibus.

Cum die 25 Julii mane, ita, uti descripsi, se haberet, a meridie, cum alvum deponeret, lethopthymia corripit coepit, sibi que maleesse asserens, decubuit, et paulo post moritur.

S E C T I O .

Aperto thorace in singulo ejusdem cavo reperae sunt librae ij. feri flavescentis, et urinam colore referentis.

Librae quatuor aquae in cavo abdominis. Perparum aquae in pericardio. Ingens ventriculus.

HISTORIA MORBI XXIX.

Atresia.

Die 20. Nov. 1778 puella, sana ceteroquin, 17 annorum ad nosocomium venit, et sequentia queritur.

Ab anno integro tumor elasticus, per modum repletæ vesicae fuillae, atque identidem major formatur, labia pudendi removeret paulisper, et oculis patet.

A tribus mensibus, omni mense per quatuor dies integros, ingens lumborum dolor, qui evanesceus denuo redit post mensem. A 5 septimanis dolor continuus tensivus in ipso tumore, qui antea non doluit. Tumor etiam a pube ad umbilicum ferme, magis a latere dextro, mobilisque, durus, et ad attactum dolens. Nullus ullibi in vaginam introitus. Uretra hians ob distractionem.

Tumor hic prospiciens aliquantum extra labia, elasticus, albicans, videbatur nobis hymen esse integer, et sanguini menstruo effluxum prohibens. Si tumor in abdomine prematur, tunc tumor pudendi tenditur magis. Tumoris alterius naturam nos non poteramus divinare, sed putabamus, ubicunque is fuerit,

fuertit, eum tunc esse ortum ab eadem caussa, sanguine scilicet menstruo retento.

A tribus septimanis tussis sonora, sicca; dolor rheumaticus humeri, et brachii sinistri, et colli, et levicula horripilatio cum modica inappetentia.

Die 24. Nov. Membrana dissecta est. Profluxit sanguis non grumosus, coloris obsolete rubri, spissior, ad libras quatuor. Mox tumor abdominis sensim disparere coepit. Vagina retro membranam dissectam ampla. Os uteri altum, apertum, hians; uterus amplus, assurgens extra pelvim. Paries uteri anterior concidens, et introrsum protuberans.

25. et 26. bene habuit.

37. Nov. Mane ardor in abdomine, horripilatio, sitis, calor. Vesperi auctus totius abdominis ardor. Aqua, mel, acetum; mixtura salina. Pulsus febrilis. Dolor abdominis continuus, per vices gravior, immitis. Dolor maximus ibi est, ubi tumor abdominis, et uterus erat. Curavi mane aqua et lacte tepido uterum elui syringa, et exemi aegram e lecto, datumque enema est. Somnus nullus.

28. Nov. Dolores validi per totum abdomen, maxime circa uterum. Vomuit sponte biliosa, quasi *απορρηγν*. Emeticum. Vomuit multa, quasi oleosa, cum levamine magno. Nullus enim in epigastrio dolor, paucus, et per vices rediens, praecipue inter tussitandum in hypogastrio. Mixtura salina. Mox paulo mitior, attamen insomnis.

29. Novemb. Abdomen totum tumet; dolor denuo recrudescit. Epigastrium inflatum, tumens, dolor continuus per vices exacerbatus cum ejulatione, praecipue inter tussitandum. Flatus, borborygmi, ructus amari, exigui subinde vomitus, iique porraeci. Vesperi emeticum. Vomuit multa porraecia

cea cum aliquo levamine. Nox mitior, infomnis. Dolor mitior, continuus tamen; attractum paulo rudiorem nondum tulit; hucusque pulsus celere valde habuit, cum calore.

30. decoct. cort. libr., arc. dupl. dr. iij. (ad cohibendum affluxum; quaedam reflexiones ad darum hic corticem). Dolores hodie paulo mitiores, quam praeteritis diebus. Febris. Vesperi sponte multa porracea vomuit, magno cum levamine; rudiorem etiam attractum tulit.

1. Dec. Vomuit sponte aliquoties porracea. Corticis decoctum. Minus doluit abdomen.

2. Dec. Vomuit sponte amara, porracea. Nocte sequente octies sponte dejecit. Dolor ut heri. Febris heri et hodie mitis. Interdum decies dejecit alvum dysentericam, id est, viridia ramenta, et torminose. Omni quadrihorio dracham una radicis arnicae.

3. Nov. Pauca febris. Sensus ulcerationis in abdomine. Alvus ut heri ramentosa, pauca, non frequens. Arnica.

4. Major dolor abdominis, ejus tumor. Vomitiones frequentissimae, porraceae, cum aliquo levamine.

Die 5. alvus obstructa. Salis amari dr. x. pro haustu. Vomitus aeruginosi, non levantes. Alvus nulla. Vesperi opium ex mixtura menthae, cast. liq. anod. Enemata sine alvo.

Die 6. Mixtura eadem cum castoreo. Alvus nulla. Pauci dolores. Abdomen tympaniticum, tentum. Nulli vomitus. Enemata ex hiera p. et asa. Alvus 5.

Die 7. scutum stomachicum ex asa, ol. nunc. mosch. ess. cast. liq. CC succ. et liq. anod. m. H. dejecit per enemata communia. Vomuit pauca, aquosa,

aquosa. Abdomen tympaniticum, minus tamen, parum dolens ad contactum. Alias non dolens.

Ex quo nervina, opiata sumpsit, viridia, aut biliosa non vomuit.

Die 8 et 9 alvus saepius sponte. Die 9. Dec. cum sacerdos illam externe vellet inungere, et sacris expiare, idque importunius peteret, illa morituram se credens, exterrita coepit denuo dolere gravius, et porracea vomere, et aeruginosa, cum tamen post assumptum nuper opium rarissime vomeret, et potius ructaret, eaque solum jusculenta, aquosa, assumpta, non autem amplius amara, et viridia.

Gravis error quorundam intempestive sedulorum sacerdotum, medicorum etc.

10. Dec. Alvus aliquoties aquosa, spontanea; pauca aquosa, mucosa ructabat, pauca vomebat et raro, et non biliosa. Abdomen turgens, non valde tensum, contactum ferens etiam rudem. Melius abdomine habuit hodie, quam omnibus aliis diebus. Lingua semper bona, et tantum levissime albescens. Pulsus celerrimi. Sitis moderatior, et minor calor.

Die 10. circa meridiem moritur.

SECTIO.

Sectio die sequenti facta est. Abdomen tensum, distentum. Omentum crassissimum, nigrum, profunde rubrum. omnia intestina contegens, intra pelvim descendens, et tubae sinistrae ac utero nexum, nexu facile solubili.

Materies purulenta, ichorosa, ex albo virens, ad duas mensuras, sive libras VIII in cavo abdominis. Intestinum coecum, portio vicina coli

Pars. VII.

G

nigra,

nigra, inflammatissima, pars item recti; tenuia hinc inde subinflammata.

Vesicula fellea bile multa, mucosa, et ferme solidescente turgescens.

Ampla vagina, collum amplum uteri, uteri fundus naturalis, contractus. Utrumque dextrum ligamentum uteri curtissimum.

Nota: 1) Fuit praedispositio ad morbum biliosum.

2) Terror et metus ab operatione dolorque introverterunt humores. Operandi soli ferme, absque tumultu, non videant instrumenta, et sine visibili apparatu.

3) Fuit praeterea systema nerveum valide laesum.

4) Erat ergo 1. colica biliosa. 2. dein spasmodica sive hysterica; tandem laxitas et tympanitis.

5) Causa erat etiam amissus tonus viscerum abdominalium; tardior se et excretio; major praevorum oggestio, retentioque excernendorum.

6) An inflammatio solum secundaria?

7) An tractio omenti ab utero retracto facta?

HISTORIA MORBI XXX.

Febris puerperarum.

Mulier bibula 32 annorum, ante tres septimanas feliciter peperit, integra per totum graviditatis tempus sanitate; primis etiam puerperii diebus bene se habuit.

Sexto vero a partu die, valido frigore per trihorium durante corripitur, calore atque sudore sub.

subsequo. Vomituritio; abdomen per vices dolet. Sequentibus diebus frigus et calor per vices; alvus subinde diarrhaeica.

22. Octobris accedit aliqua pectoris oppressio, et respiratio aliquantum difficilis, dolor lateris dexteri leviter punctorius. Decubitus in latus sinistrum impossibilis.

23. Oct. ad nos venit. Respiratio difficilis. Vomuit sponte pauca, flavo-viridia. Abdomen non durum, nec tensum; attamen rudiorum attactum non fert. Pulsus celer, plenus, subdurus. Sumpsit eo die salina, cum potu multo oxymellito.

24. Emeticum. Vomuit plurima flava, et quasi oleum amucosum. Levamen dolorum abdominis, sed exiguum, circa vesperam difficillima respiratio, cum metu suffocationis; pulsus plenus, durus. Venae sectio unc. v. Crusta phlogistica, ferum virescens. Nullum levamen. Orthopnoea per intervalla; putridissimorum sapor, quasi a putrescentibus piscibus, ut ajebat.

25. Mane eadem respirationis difficultas; abdomen paulo melius attactum ferens. Venae sectio unc. x. sanguis phlogisticus. Orthopnoea. Ad vespas emeticum. Paucissima vomuit mucosa, et parum biliosa. Sapor putridissimus rejectorum. Sapor non emendatur; perstat orthopnoea. Corpore antrorsum inclinato facilius respirat. Nox inter summos angores transacta. 26. mane circa 9nam moritur.

SECTIO.

Cavum thoracis ita angustum reperiebatur, ut uterque pulmonum lobus, margine suo inferiori interiorique tertiam costam veram, numero a superiori-

rioribus ducto, attingeret; diaphragmatis fornice intra thoracem eo usque ascendente, et ab hepatis ingentis gibba parte illuc protruso; hinc inde membranae fictitiae laciniis diaphragmati necebantur. Parum feri in cavo thoracis continebatur. Pulmones ceterum sanissimi.

Diaphragma in utroque latere per tractum exiguum non dirissime inflammatum, dextro tamen magis.

Aperto abdomine omnia intestina pseudomembranis ad se invicem, et ad omnes contiguas partes nexa conspiciebantur; illorum autem color videbatur aut sanus aut a sano vix differens, etenim paulo obscurius albicabant.

Hepar magnae molis, utrumque fere hypochondrium occupans, toti ventriculo incubuit.

Uterus ad trium circiter digitorum altitudinem extra pelvim prominebat.

In cavo abdominis magna seri phlogistici copia, minori tamen quantitate, ac in cavo thoracis effusa deprehendebatur. Nulla ullibi in abdomine inflammatio.

Nota: 1) Morbus fuit evidenter a prava coluvie ortus, non differens ab illo aliarum puerperarum, sed juxta inflammatio fuit, ob inflammantem materiae vim in foemina bibula, et tempore frigidiori siccoque.

2) Indicabatur et venae sectio, et emeticum; sed serius usa est utroque auxilio.

3) Unde tanta effusae phlogisticae materiae copia (ea enim ingens fuit) nulla nisi exigua plaga diaphragmatis inflammata? Omnia, aut plura abdominis viscera erant inflammata, quae autem inflammatio effuso intra abdomen sero phlogistico subito solvebatur, ut crisis subita phlogoseos facta fuerit,

fuerit, sed in locum non suum effusa materies critica.

4) Pulmones non erant *compressi*, utut intra angustum spatium concluderentur, erantque ad attractum *molles*. Praeterea facilius sedens, et antrorsum inclinato corpore respirabat. Ergo orthopnoea non a vitio pulmonum. At nec a diaphragmate, cujus major adhuc inflammatio orthopnoeam in aliis non fecit. An ergo ex abdomine, et quomodo?

5) Periculum morborum complicatorum ex bile et inflammatione.

6) Mens sana diaphragmate inflammato.

HISTORIA MORBI XXXI.

Hydrothorax.

Sutor 45 annorum appetitu semper voraci fuit, multaque comedere solebat semper. Alvus semper difficilis, per tres, quatuorve dies nulla. A 17 annis ter quaterve venae sectionem instituit, admonitus vertigine, et oppressione thoracis. A biennio utitur quavis septimana infuso foliorum fennae ob alvi difficultatem. Aestate melius habuit, quam aliis anni partibus.

Ante annum ultima vice venam secuit. Praeteriti anni aestate ita bene habuit, ut perparam oppressionis senserit. Post tres a paschate septimanas crura femoraque tumere coeperunt, absque thoracis levamine. Bis ex eo tempore sal amarum sumpsit; crura detumescere aliquantum, sed mox iterum intumuerunt. Jam inde a pentecoste crurum femorumque tumor pastaceus augetur. Os a pente-

coste mucosum, minor appetitus; respiratio sibilosa, laboriosa, anhelans, in levi corporis etiam motu. Noctu decubitus in latus sinistrum semper difficillimus, ob majorem inde respirationis difficultatem, facilius in dorsum; situ horizontali cubare non potest, sed erecto. Noctu saepius suffocationes repentinae accedunt, ut erigere sese debeat.

Odorem acerrimum acidumque a longe spirat. Pulsus inaequales, remittentes, intermittentes, accelerati, varia intensione. Mixtura salina. Purgatur. Urina paucissima. Vesperis 4. Julii 1778. fere suffocatur. Eximitur e lecto. Venae sectio instituitur. Vomitus pituitosa. Dolor magnus ad cardiacam, difficillima respiratio; palpitatio cordis. Mane die 5 Julii repente moritur.

S E C T I O .

In cavo thoracis dextro aquae leviter flavescentis Lb. IV. In cavo autem sinistro Lb. IV. In pericardio uncia vix una.

In ventriculis cerebri nil aquae reperiebatur. Leve oedema meningis piaae. In latere cerebri sinistro per totum meninx pia sugillata comparabat.

In abdomine aquae L. VI. Glandulae magnae, durae, plures in conspectum venerunt, ac ordinario. Intestina tenuia livida.

HISTORIA MORBI XXXII.

Colica letalis ob angustata intestina.

Vidua 56 annorum, 4 prolium mater, jam ab aliquot annis dolore colico frequentius vexabatur; alvo diarrhaeica facta dolor iterum cessabat. Nunquam tamen ex integro valebat; etenim flatibus, borborygmis, cardialgiae obnoxia; lassata, non appetens. Jusculis solis usa melius habuit. Levabatur a purgantibus. Fluore albo laborabat.

Ante 14 dies idem dolor rediit; accessit frigus cum calore alternans; amaror oris, alvus clausa. Pridie, antequam ad nos venit, sponte vomuit biliosa.

28. Oct. Abdomen tumidum tensumque, per vices dolens, et attactus vel levissimi impatiens. Ultimis morbi diebus sub hypochondrio dextro acutissimus dolor. Ab enemate applicato paucae faeces prodierunt, 29. mane moritur.

S E C T I O.

Omnia in thorace sana.

Inciso abdomine flatuum putridissimorum vis magna cum strepitu prodit.

Totum colon distentissimum; immani amplitudine, at faecibus duris, copiosissimis grave. Portio ejusdem intestini ascendens et descendens firmiter peritoneo cohaesit.

Caecum amplissimum, stercoribus, et acerrima digitosque dissecantis rodente profunde viridi materie plenum, et utero pone tubam ejusdem lateris firmissime nexum. Utrumque hoc intestinum coe-

cum et colon flaccidissima, diffluentia, fere nigricantia, hinc inde perforata.

Tenuia intestina hinc inde subinflammata; jejunum binis in locis angustum valde, quasi membranis ejus in formam duri crassique annuli induratis. Loca ejus intestini angustata cum peritoneo concreverunt arctissime.

Principium recti, quo in colon abit, firmissime pone tubam sinistram cum utero cohaesit, eratque digiti longitudine ita angustatum, membranis ejus velut incrassatis, ut vix tenue specillum canalis caperet.

Uterus crassior, ac alias solet, et discissus ac leniter pressus quasi lactis cremorem fudit. Tubae utrinque brevissimae, emarcidae, ovaria complexae, firmiter cum iis nexae. Ovaria ipsa magna, tuber solanum justae magnitudinis utrinque referentia.

Nota 1) Sedes fluoris albi.

2) Os uteri, uterique ipsius cavum plenum mucō; substantia dissecti uteri albidissima; nihilque cruenti comparuit.

3) Quid contigisset, si uterus ita cohaerens cum intestino recto fuisset gravidus factus? an forte fuisset retroflexio facta?

HISTORIA MORBI XXXIII.

Scrophulae.

Juvencula 18 annorum, menstruam purgationem hucusque non experta, ab infantia fere omni anno tinea laboravit. Ad pediculos enecandos pulverem feminum sabadillae solebat adhibere, unde ulcera exsiccata, crustis postmodum butyro illinitis

de.

deciduis. Ante sex annos in parte capillata capitis sinistra abscessus oriebatur, magnitudine ovum galinaceum aequans, qui opportuno tempore aperiebatur. Similis tumor ejusdem magnitudinis ante tres annos retro dextram aurem comparuit; at antequam ad maturitatem pervenerat, incisio facta est; mox retro aurem sinistram tumor oritur, appositis cineribus calidis dissipatus.

Ante quatuor menses in sinistro colli latere, et in mamma dextra tumor apparet. Ob eam causam ante tres menses in nosocomium suscipitur. Tentata est resolutio resolventibus et aperientibus remediis; at frustra. Ad depuranda ulcera infusum cicutaë injectum, et cataplasma ex cicuto applicatum. Tumorum durities per vices augetur et minuitur. Glandulae insuper maxillares, et subaxillares in dextro latere intumescunt. Nostalgia.

5. Oct. Oris amator jam a longo tempore, cum doloribus capitis. Salis amari uncia j β . Die sequenti sequens remedium;

Rec. fol. cicut. manip. j.

Infunde cum L. ij. aq. ferv. p. h. dein adde

Extract. cicut. gr. xij.

M.

V. Quotidie aucta dosis est, augmento granorum

11. Oct. Pergit cum dr. β . extract. cicutaë in infuso L. ij. dein sumpsit scrup. ij. extract.

19, Hodie sumit Extract. cicut. grana LXVI. Ab aliquot jam diebus minor durities in mamma. Nullum prorsus incommodum sentit a cicuta.

31. Oct. Mammae tumor, uti et colli multo minor.

Circa

Circa 18. Nov. Datae sunt pilulae ex mercurio dulci, extractio aconiti, et g. ammon. Ab aliquot diebus abitum flagitat, sed abire prohibetur.

A die 24. Nov. morosa fit, anxie tardeque respirat, taciturna est, fere continuo decumbit, cum antea totum diem extra lectum transegiſſet. Ab hocce fere tempore oculi rubent, dolentque; profunda, suspiroſa, tarda respiratio; pulsus debilis citatorque paulo; vires et appetitus deſecti; levis crurum tumor.

Circa primos Decembris dies omnia haec symptomata augentur. Pus toto hoc tempore a 24 scilicet Nov. aquosum, parcum, albidum. Mammae minor moles. Tandem die 7ma Decembris moritur.

S E C T I O .

Resecto cranio meningum inflammatio, non maxima. Absectis cerebri lamellis, puncta rubra, majora quam alias, crebrioraque visebantur. Corticalis substantiae color solito obscurior. Choroides plexus inflammatissimi. Exigua feri portio in ventriculis lateralibus.

Tumor scrophulosus, majorem nucem juglandem magnitudine aequans, dissectus plura cava, materia puriformi, alba, cremonacea, non aequali, sed quae liquidiores quasdam partes, alias vero paulo magis consistentes habebat, repleta exhibuit.

Mamma sinistra tribus, aliquo supra popillam spatio foraminibus pertusa, et quarto alio infra eandem, nuper a chirurgis facto, cum examinaretur, vias cum quatuor hisce foraminibus communicantes,

gantes, et canales quasi cartilagineos haud profunde sitos ostendit. Tubercula tria quatuorve nucem moschatam minorem aequantia mammae inerant, dura cum dissecarentur, albida, et quasi ex nascente cartilagine facta. Pars mammae subjecta fanissima.

Aperto thorace pulmo uterque solito minus mollis, velut incipiente inflammatione correptus. In utroque thoracis cavo pauxillum feri, sed paulo plus, quam plerumque solet, in pericardio.

Abdomen resecratum exhibuit intestina omnia livida. In mesenterio glandulae plures, ac ordinarie solent, in conspectum prodivere, quarum quaedam praeter ordinem tumere magis; dissectae nil alieni continebant, si unam alteramve prope pancreas sitam, et multo omnium maximam excipias, quae discissa eandem puriformem materiam fudit, quam in glandula colli repereramus. Non paucae in mesenterio maculae, latiores, petechias referentes, rubrae scilicet, et quae per medium sectae sanguinem dilutum fundebant.

Uterus, uti in nondum menstruata, exiguus, atque in latus sinistrum, orificio dextrorsum respiciente, ita incumbens, ut partis sinistrae ligamentum utrumque dextris multo brevior fuerit, et latus uteri vinculum vix mediam socii in dextro latere positi longitudinem aequans; hinc non in sinistram solum partem, sed extrorsum magis, ac ordinarie solet, uterum fundus spectabat.

Nota: 1) Nostalgia disponit ad graves et letales morbos. Exempla in militibus.

2) Dura mammae tubercula procul dubio irresolubilia fuere. An ergo invita natura resolutio tentanda, continuanda, urgenda omni vi? At haecce resolyentia residuam sanitatem pessumdam, et aegrum

aegrum morti tradunt, quam removisset minus fedula, et cautior medicina.

3) Sed et is tumor, qui in collo, itemque qui penes pancreas fuerat, omnem medicinam resolventem ludere debebat.

4) En duas diversas tumorum scrophulosorum species, utramque viribus vel potentissimis resolventium immorigera, en quoque nullum, ne in uno quidem homine solvens certum, atque effectus certos dari posse.

5) Meninges inflammatae absque delirio, etsi morosa, et ad ultimas vitae horas mentis constants.

6) Livor intestinorum gangraenaque non sine praegressa inflammatione, et si sic, an inflammatio sine ejusdem signis. Talia certe non videramus.

7) Uterus ad latus alteruterum, vel et antrum spectans, paulo frequentior videtur, cum intra exiguum tempus mihi non adeo multas secanti, bis occurrerit.

HISTORIA MORBI XXXIV.

Hydrothorax.

Foemina 52 annorum, aliquot olim prolium mater, die 2. Julii in nosocomium venit, aitque se semper sanam fuisse; a duobus diebus dedolatam esse, et minus appetere, febriculosam esse. Crura, sinistrum praecipue, oedematosa vidi, afferebatque, jam a longo se tempore hoc crurum oedemate laborare. Os biliosum.

Sumit

Sumit salina, solventia. At somnolenta evadit, crura detumescunt primo die, etsi nec alvus, nec urina moverentur solito plus, quia imo supprimerentur. Sumit emeticum. Pauca pituitosa, biliosa vomuit. Manet urinae parca secretio, et alvus vix enemate solvenda. Somnolentia ingravescit. Excitata aut interrogata apte, sed morose respondet.

Die 8. Jul. Vesicans intra scapulas. Cum his diebus e lecto eximeretur, ut esset situ erecto, et sedens, die 9. Junii non poterat erigi, eque lecto eximi; etenim toto corpore obrigescere, et tandem apoplexia tentari coepit. Nulla ullius artus syderatio; at inopia mentis, et status apoplecticus. Venae sectio sine levamine; respiratio semper, uti et pulsus, naturalis, aut certe a naturali vix diversus. Tandem purgans, et denuo duo vesicantia. Augentur omnia; et die 10 Junii moritur.

S E C T I O.

Ablata calvaria vidimus in ossis bregmatis sinistri posteriori superiorique angulo quasi quandam internae tabulae rotundam, hujatis cruciferi magnitudinē, protuberantiam, ac si os olim ibi fractum introrsum esset, et ita intropressum coaluisset. In tabula externa et extima ejus ossis facie nil quidem erat intropressum, at inaequalitas quasi cujusdam olim ibi loci fracturae coadunatae.

Ibi loci dura meninx arte cohaesit, et tumorem folliculosum instar magnae juglandis, substantiae steatomatosae habuit, qui cerebrum depresso, foveamque fecit. Nil ulcerati ullibi. Arachnoidea et pia mater oedematosa fuere. Intra anfractus pia meninx demersa habuit vasa quasi fugillata, a tenui se-

ferosoque sanguine suffuso. In singulo laterali ventriculo aquae circiter uncia fuit. In occipite, et circa cerebellum ac medullam oblongam feri multum flavescentis, circiter unciae tres, quatuorve.

In cavo thoracis singulo unciae quatuor aut quinque, vix aliquid intra pericardium.

Ren sinister binos pelves ab se denso carneo pariete junctas habuit, binosque ureteres, qui tamen paulo ante ingressum in vesicam jungebantur in unum.

Nota: 1) Steatoma videtur esse antiquum malum, fors ab illata olim injuria.

2) Nocet decubitus continuus in tumore crurum oedematoso, aquae enim ad pectus, ad caput recurrunt.

3) Unde anfractuum meninx sagillata? an a morbo ipsomet sanguineum circuitum strangulante? an vero a vesicantibus?

4) Pulsus erant toto tempore naturales, aut paulo elatiores, fortioresque. Indolentia. Tumorum in crure utroque evanescencia fere intra unicam noctem, absque alio levamine, quin potius cum urinarum et alvi suppressione.

HISTORIA MORBI XXXV.

Haemoptoe a colluvie biliosa.

Sartor 32 annorum sicco et strigoso corpore praeditas, aliquot jam abhinc annis catarrho per vices vexatur, sputis puriformibus prodeuntibus; alvus saepe constipata.

26. Oct. 1778. de oris amarore, et frequenti atque molesta tussi queritur. Noctu sanguinem sputat

tat ad integram libram fere. Nulla interim pectoris oppressio, nec ullus dolor; in utrumque latus facilis decubitus. Frigus calorque per vices. Noctu multa inquietas. Alvus nulla.

27. Oct. Febricula. Tussis rarior; sputa sanguine striata. Noctu binis vicibus eandem sanguinis copiam tussiendo rejecit.

28. Oct. mane ad nos venit. Cum longius abesset a nosocomio, in via saepius sanguinem sat larga copia sputavit. Cephalalgia, appetitus prostratus; pulsus modice celerior, non durus. Tussis et sputa crocea. Abdomen tensum; alvus nulla. Tempore antemeridiano Lb. 1 β. ferme sanguinis sputavit. Applicato autem enemate, et dato remedio purgante sputum cruentum sistebatur, et febris mitior reddebatur, alvo scilicet mota, et per noctem etiam fluente.

29. Oct. os minus amarum; lingua sordida; tussis rara, sputa pauca. A meridie emeticum. Vomuit multa pituitosa, amara. Nil sanguinis rejectum. Noctu somnus.

20. Oct. Idem fere morbi status, at sputa modico sanguine striata.

31. Oct. Alvus per noctem nulla. Mane sanguinem sputavit, copia haud magna. Lingua impurior. Febris major. Clystere injecto alvus bis copiose mota. Nulla per diem sputa cruenta; febris vix ulla.

1. Nov. Sputa pauca, sanguine striata. Emeticum. Vomuit multam pituitam bile commixtam. Nil sanguinis neque sub emesi, neque ea peracta, rejectum. Alvus 12es mota. Noctu aliqua febris exacerbatio.

2. Nov. Tussis rarior; sputa absque striis sanguineis. Alvus quinquies mota. Vesperis friget, calet, sudat. Cremor tartari cum rheo.

3 — 11 Nov. Alvus saepius per diem mota. Nullum sanguinis sputum. Ob intermittentis paroxysmum omni vespera redeuntem datus cortex. 10. vesperi levis tantum febris accessio

12. Vix febricula. Sequentibus diebus bene habuit, apyretos semper, et appetens; per cubiculum obambulabat.

Die 18 Nov. cum cibum prima vice largiorem eo die fumeret, et corticis tantum drachmas quatuor per viginti quatuor horas acciperet, vesperi calor, praecedente leviculo horrore, accedit, mox sputum cruentum ad Lb. β . circiter, cum tussi non valida, sine ullo incommodo thoracis, sine dolore, ardore etc. Facilis omnino decubitus. Mox ea vespera enema.

Die 19, Nov. mane oris amaror; nullus amplius sanguis in sputis. Emeticum. Vomuit amarum pituitam, non multam, cum levamine. Mox omni bihorio cort. peruv. Vesperi modicus calor. Reconvallescere postmodum visus est sub usu corticis. Obambulavit, appetiit.

At 2. Dec. vesperi calere coepit, sudare dein, non praegresso horrore. Rediit omni vespera calor sine horrore, et noctu sudor.

6. Dec. ad exacerbationem vespertinam accessit cubandi difficultas in dorsum; major facilitas in utrumque latus, spirandi difficultas tanta erat die 9 et 10. Dec. ut fere non nisi diu noctuque sedens respiraret. Difficilior fieri decubitus coepit in dorsum, ita, ut ob magnam pressionem a scrobiculo ad medium usque thoracem in situ supino exantlandum, cubare in dorsum nequiverit, sed sedendo laboriose, et elatis multum scapulis spiritum traheret. Sputa hucusque semper pauca, tenacia.

Die 10. Dec. persistente orthopnaea non rediit calor vespertinus. Pulsus per hos dies celeres admodum, et contracti.

Die 13. Dec. mortuus est.

S E C T I O.

In pericardio feri modice flavescens Libra dimidia inventa est.

Pulmones magni, duri et carnosissimi, tuberculis miliformibus, lenticularibus, etiam majoribus per totum scatentes. Color tuberculorum albus, quasi cartilagineorum plerorumque, et livido-nigricans, quasi grumulorum sanguineorum. Ramulorum bronchialium resecti fines multo duriores ac alias, et cartilaginei aut semiofficati. Supremae pulmonum portiones prae reliquis durae. Ponderus pulmonum, resecto corde, fuit librarum civicarum quatuor, demtis quatuor lotonibus. Nulla ullibi ulceratio.

In abdomine exiguum, vix tres transversos digitos longum omentum, idque contractum ad colon transversum. Color omnium intestinorum modice livescens, obscurus; glandulae mesenterii plures in conspectum venere, et solito majores. Sub hepate angustatio intestini coli in ipso angulo. Portio coli per sinistrum latus descendens angustissima, quasi in formam funiculi.

Nota: 1) Error diaetae lautioris, et minor dosis corticis recrudescere febrim, et haemoptoen fecerunt.

2) Libertas alvi sit, ea enim sublata tussis illa stomachica et visceralis recrudescit, haec recrudescens laxos et hiantes pulmones quatit, et sanguinem excutit.

3) Sputi sanguinei recrudescencia hinc saepe observatur, at, modo continuo parcius id sit, spes est convalescentiae. Etenim probabile non est, id non recrudescere subinde sub cura, cum laxissimi pulmones cito roborari nequeant.

4) An aquae in thorace effusae 1. ob laxitatem illius visceris, 2. ob nodosos pulmones, unde ferum intra cavum exprimitur, 3. ob metastasin factam ab ipsa febre aestiva autumnali, metastases amante? An haec tubercula livida fuere varices exigui?

HISTORIA MORBI XXXVI.

Hydrops thoracis.

Sutor 26 annorum ab elapso paschate de inappetentia et ore pituitoso queritur. Febris per vices; erecto corpore laboribus fungitur. Venam secari curavit, absque levamine. Sumpto purgante remedio, vices deiecit, cum insigni virium ruina. Ab eo tempore calor assiduus, noctu praesertim auctus, urensque. In lecto decumbere coactus.

A tribus circiter septimanis pedes, crura, femoraque, scrotum atque sensim abdomen intumescere; respiratione per vices valde molesta; repentina subinde evigilatio cum metu suffocationis.

Die 1ma Junii ad nos venit. Cephalalgia, os mucosum; febris mitior; universim pituitosus corporis habitus. Data sunt solventia; dein emeticum, subsequuto per aliquot dies levamine.

Quotidie circa quartam pomeridianam intendi calor incepit, noctu insignis, et sub auroram de novo mitescens. Pulsus celeres, inaequales, non debiles. Facies, loca praecipue infra oculos in

HIST. MORB. ET SECT. CADAV. 115

tumebant; manuum vix ullus tumor. Sudores vesperi noctuque in magnas guttas collecti, et ex capite uberim manantes.

SECTIO.

In cavo thoracis dextro seri flavescentis mensura fere una. In pericardio unciae quinque. In cavo sinistro thoracis nil erat repertum.

Pulmo sinister longis, latisque et validis compluribus vinculis erat ad pleuram religatus.

In abdomine mensura 1 β. aquae. Glandulae plures solito, et majores, ac molles comparebant, Sana cetera. Omenti et intestinorum livor.

Nota. Toto tempore non nisi laevo lateri incumbere potuit. Suffocationes nocturnae, evigilationes repentinae e somno.

HISTORIA MORBI XXXVII.

Abscessus pericardii post lapsum.

Lignarius 20 annorum, asseres capite gestans, cum super glaciem incederet, gliscente pede concidit. Surgit tamen, atque onus ad locum, quorsum debuerat, deportat. Domum redux sub medio sterno oppressionem sentit, cum respiratione difficili, et tussi sicca. Nullus tamen vel in sterno, vel ad latera, vel ab attactu externo doloris sensus; neque ulla externa pectoris laesio conspiciebatur. Ad labores itaque pristinos iterum rediit. Quatuordecim autem a lapsu diebus, cum oppressio de die in diem augetur, die 25 Febr. ad nos venit.

Valida oppressio pectoris sub medio sterno; pulsus celer, plenus, durus. Venae sectio unciam XII. Crusta phlogistica. A meridie et nocte subsequa levamen.

26. Febr. Oppressio iterum augetur. Venae sectio repetitur; crusta. Magnum inde iterum levamen, prodeuntibus sputis puriformibus.

27. De nullo oppressionis sensu conqueritur. A meridie oppressio iterum plurimum aucta. Pulsus celer, debilis. Alvus a mixtura salina sexies posita. Vesicantia ad iuras; pauxillum camphorae. Nox absque ullo mali levamine transacta.

28. Febr. pulsibus sensim evanescentibus, et respiratione difficiliore facta moritur.

SECTIO.

Aperto thorace pericardium pure tenui repletum erat. Cor flaccidum, et in extrema sua superficie crusta tenui, albida tectum, ipsa vero ejus superficies hinc inde rubebat. Pericardium, qua parte vasa ex corde exeuntia amplectitur, crassum digiti ferme crassitie, et in eo penes aortam abscessus, majorem nucem juglandem capiens; quive intra pericardium ruptus pus suum effudit. Reliqua omnia sana.

Nota: Distento licet pericardio nihilominus capite humili cubare poterat.

HISTORIA MORBI XXXVIII.

Mors apoplectica.

Operarius 26 annorum a longo jam tempore sanus, ante 5. septimanas frigore corripitur, quotidie incerta hora redeunte. Lassitudo, dolor capitis gravatius, vomituritiones, os amarum, sitis, inappetentia, somni turbati. A quatuor septimanis jam non amplius consuetos labores peragit, sed continuo decumbit. Alvus per intervalla diarrhaeica.

Ad nos delatus 25. Nov. queritur de capitis gravitate, vomituritionibus, oris sapore pravo.

Lingua mucosa. Respiratio non multum difficilis, tussicula, hypochondria tensa, inflata; pedes, crura, et antibrachia tument tumore pastaceo, oedematoso. Urina fat facilis, et potui, ut videtur, respondens. Nil medicamentorum hucusque assumpsit toto, quo domi decubuit, tempore. Cum hordei decocto, oxymelle, item muria saturata salis ammoniaci uteretur, melius per omnia habere coepit; respiratio bona, hypochondria mollia.

At die 27 respiratio difficilior, paroxysmus diutius durabat, atque validior. Hinc die sequenti cortex peruvianus una cum sale ammoniaco datus est. Vomuit bis sponte eodem die. Symptomata eadem.

Die 19. eadem ut heri. Accedit somnolentia: Lingua nigra, sicca, quasi malicario contacta. Sitis multa. Pulsus debilior hesternis. Paroxysmus, qui vesperi alias redibat, per aliquot dies in noctem incidit, et quotidie serius affligebat.

30. Eadem. Major somnolentia.

Die 1. Dec. mane circa decimam stertorosus fit, pulsus vix perceptibiles, frigus extremorum, et vesperi mors.

S E C T I O .

Corpus, crura praecipue et brachia tumidula, passacea, oedematosa.

Sectio cranio inventa copiosa aqua inter utramque meningem. Vasa, minimique eorum ramuli sanguine laete rubente turgida, more inflammatorio. Ruberrimi plexus choroidei. Pauculum seri in ventriculis, et circa initium medullae spinalis.

Cranii ea conformatio; ut brevis supra modum ejusmodi diameter fuerit ab uno temporum osse ad alterum. Sinus frontales ampli, atque multo altius locati, ac ordinario solent; unde, uti etiam ob exiguum os frontis, factum est, ut lobi anteriores cerebri exigui fuerint.

In vertice capitis meninx pia hinc inde crassior, et quasi aponeurotica.

Pulmones sani; et in utroque thoracis cavo paucae seri unctiae.

In pericardio unctiae sex septemve seri flavi: Cum forte levi vulnuscule perstrictam asserrem manum, eaque sero intra cranium collecto madeficeret, dolorem in ioco vulnerato sensu non exiguum, acrimoniae in sero latentis non ambiguum testem.

Dissecto abdomine omentum ruberrimum, et maxime inflammatum. Ventriculus, intestina hinc inde maculis, et vibicibus obscure rubentibus affecta. Mesenterium vero totum colorem luridum, ex obsoleta rubedine, et profunda flavedine mixtum exhibuit.

Hepar solito durius, et obscure flavescens. Bilis multa, ex flavo atra, glutinosissima crassa-que.

Lien valde magnus, consueto durior ad attrac- tum, et ad os ilei usque ferme pertingens. Aliqua feri quantitas intra abdomen.

Nota. 1) Queritur, an haec apoplexia *serosa* fuerit, an *inflammatoria*, cum et serum, et inflam- matio fuerit reperta? An fors repentina feri depo- sitio facta ad cerebrum, inde pressio, et sanguinis circulus sublatus, ac vasa non *vere inflammata*, sed solum sanguine turgida? discrimen enim est in- ter infarctum sanguinis *simplicem*, et *inflammato- rium*. Vel an inflammatio erat, eaque ab acri, vellicanteque sero orta.

2) Omentum ruberrimum, inflammatumque in corpore oedematoso, pastaceo, frigido.

3) An venae sectionibus, si cognita hujus partis inflammatio fuisset, et methodo antiphlogi- stica curari, an alia ratione debuisset.

4) An nulla inflammatio antiseptis, robo- rantibus, stimulantibus, ut sanetur, indiget.

5) Bilis crassa, roob sambuci referens, aquo- sam humorum diathesin, et febrim generasse vi- detur.

6) Aquam intra pericardium collectam frē- quenter reperi in apoplecticis.

HISTORIA MORBI XXXIX.

Hydrops thoracis.

Vidua 65 annorum, semper antea sana, nec ullis gravioribus per vitam morbis conflictata & prolium mater fuit, et tres alienas suo lacte, qua

nutrix alebat. Ante decem septimanas inter incedendum difficilem sibi spiritum fieri querebatur; atque etiam noctu inter dormiendum, circa mediam præprimis noctem, subito eviglat, utpote excusso somno ob repentinam respirationis difficultatem. Erecto corpore, et quieto, nil incommodi sensit.

Exactis hac ratione quatuor septimanis supervenit catarrhosa affectio, tussis, sputaque glutinosa. Difficilis spiritus non inter ambulandum modo, sed etiam quiescenti fit. Nocturna incommoda et graviora, et frequentiora.

Post quatuor denuo septimanas tussis siluit, sputa nulla, sed spiratio magis laboriosa, et omnem cubandi facultatem adimens, ita, ut dies noctesque sedendo transigeret, quodsi dormire incipiat, sive interdiu id fiat, sive noctu, subito eviglat, paroxysmo asthmatico excitata; idem ipsi in motu corporis contingit. Pulsus plenus, durus, rigescenti quasi arteria; ictus cordis amplus, validus, costasque percutiens.

Post quatuordecim dies, ex quo tussis et sputa emanerunt, ad nos delata est die 11. Martii 1778. Hucusque narrata retulit, addiditque, crura sibi jam sex fere diebus tumere.

Die 12. Alvum quinquies posuit. Sumpsit mixturam ex aqua petroselinii, oxym. colch. terr. fol. tart. Vesperi cum decumberet, statim eviglat, quasi jam suffocanda; pulsus frequens, celeritate varia, durus. Respiratio laboriosissima. Facta est venae sectio unciarum v. Inde respiratio paulo melior.

At altero die eadem difficultas spirandi; paroxysmi asthmatici frequenter redierunt, licet etiam extra paroxysmam difficilis semper spiratio esset.

Alvus aliquoties mota, pulsus ut pridie. A meridie urgente difficillima respiratione unciae quatuor sanguinis detractae levamen tulerunt. Omissa omni diuretico medicamento alvus quievit.

Die 14. et 15. Martii dolor ad costas spurias infimas lateris dextri. Hucusque nulla tussis. Crura valde tument.

13. Martii decumbere nulla ratione potest. Pulsus durus, variâ celeritate, remittens; intermittens. Constrictionis circa thoracem sensus. Dolor hypocondrii dextri. Dum adhuc decumbere potuit, in neutrum latus, sed solummodo in dorsum cubare voluit.

20. Martii tota nocte dormivit absque suffocationis periculo. Ingens crurum tumor.

21. Martii denuo rediit spirandi difficultas major.

22. Difficillima respiratio: Pulsus fortis, durus; remittens, intermittens, varia celeritate; minor crurum tumor. Heri et hodie sicca et frequens tussis.

Die 23. Dolor ad costas spurias dextras. Tussis sicca, frequens; respiratio modice subinde strepens; sensus compressionis et constrictionis circa medium sterni. Crura hodie magis tument. Respiratio melior paulo, quam heri. Frigus marmorium fere artuum inferiorum. Pulsus vibrati, uti fere semper, varia celeritate, majori tamen quam naturaliter soleant esse.

Die 24. Nox fere insomnis; symptomata pectoris graviora, etsi crurum tumor multum hac nocte increverit. Pulsus omni modo inaequalis, admodum celer, et ad debilem accessurus. Tussis sicca; frequens valde respiratio, strepens; cita, laboriosa. Facies livescens.

25. Mart. Nox infomnis sedendo peracta. Eadem ut heri. Cum vesperi ferme suffocaretur, deductae sunt unctiae v sanguinis. Respiratio multo melior.

Die 26. vesperi mortua.

SECTIO.

Recluso thorace inventae sunt unctiae sedecim feri flavescentis in cavo dextro; in sinistro autem libra ejusdem feri. In pericardio vix unctia dimidia aquae reperta. Cor vero multo majus, ac plerumque solet, crassitie parietum ventriculos constituentium ejusdem magnitudini proportionata. Sani pulmones.

Hepar durum, superficie inaequali, sub cultro stridens, et quasi coctum, colore naturali, ac ultra costas infimas adeo prominens, ut intestinum coecum cavae ejus superficiei contiguum esset. Locus sinister locum ventriculi occupabat, eodem sinistro versum truso, ita, ut si ventriculum velles, hepar tangeres. Colon ascendens nullum, sed quae ex coeco nascitur, deorsum atque infra umbilicum per varios anfractus procurrens, ad sinistrum hypochondrium tendebat, amplitudinis inaequalis, et quosdam hinc inde saccos flatu distentos formans. Quae ex laevo hypochondrio descendit coli portio, angusta admodum, et in funiculi speciem contracta. Splen exiguus duriorque. Vesicula bile tenui, croceaque turgens.

Nota. Aegra haec humili capite decumbere non potest, sed pectore et cervice sedentis ferme in modum suffulta. Brachium nullum tumet, non adsunt animi defectiones, nec dolor ventriculi.

An

An dolor sub costis spuris est ab hepate depresso
ob aquas ibi copiosiores?

HISTORIA MORBI XL.

Pleuroperipneumonia.

Scriniarius 27 annorum sex fere annorum spatio famulum agit. Ante quatuor annos æstivans gelidam hausit; inde tussis per vices infestans, et sputa glutinosa. 2. April. 1778 tussis solito magis molesta, frigit doluitque per vices. Accessit dolor punctorius ad infimas costas spurias; post aliquot dies absque symptomatum levamine evanescent. Ter vomuit sponte multa amara. Abdomen toto morbi tempore tumidum; sapor amarum; lingua glutinosa primo, dein arida, scabra. Alvus semper facilis; subinde frequens, aquosa; mucosa. Exanthema miliare album per abdomen et summa femora. Factis plurimis largisque sanguinis detractionibus, pulsus semper idem perstitit, videlicet celer; fortis durusque ad vitæ finem usque. Crusta phlogistica latum pollicem crassa. Respiratio cita; fervens; sputa nulla. 10. April. vesperi mentis compos moritur.

S E C T I O .

Reclusus thorax exhibuit pulmonem dextrum inflammatissimum ex toto; sub cultro stridentem; et multis hinc inde vinculis membranaceis paulo longioribus; attamen firmis ad pleuram religatum. Concava ejusdem pulmonis facies cum subjecto diaphragmate ita coaluit, ut alterum ab altero absque alterutrius læsione haud separares. Moles inflam-

mati

mati hujus pulmonis tanta erat, ut cavo suo contineri nequireret, sed presso sinistrorsum mediastino pulmonem socium, cetera sanissimum, intra arctum spatium compingeret. Pleura utroque in latere sana. Pulmo uterque in statera pendebat libras quatuor cum 7 lotonibus ponderis civilis; lobus vero inflammatus, resecto sano, solus pondere aequabat libras 3 et duodecim lotones.

In abdomine omentum et intestina colore naturali. Hepar, pluribus in locis, ac ordinario solet, membranosis vinculis concavae diaphragmatis parti accretum. Lobus sinister regionem ventriculi et hypochondrium sinistrum replevit. Pauca bilis in vesicula fellea: mesenterii vasa solito magis conspicua. Vesica urinaria valde contracta, crassisque parietibus donata, faciem internam rugosam, coloris tamen sani habuit.

Nota: 1) Id artificum genus, qui fabricandis ex ligno tabulis cistisque occupantur, prae aliis pulmonum dispositione laborare frequentius observavi.

Etsi vero aeger noster jam a sexennio huic opificio valedixerat, a phlogistica hac pulmonum diathesi ad illud usque tempus fortasse immunis, ea tamen ab ultimo vitae quadriennio carere neutiquam videbatur, ex quo concalescente nimium corpore frigidam ingurgitavit. Neque rarum est videre hos ex gelido potu *catarrhos*, ut arbitrantur, per annos vexatos, et tandem tabidos. Verius latentem pleuritidem veram eamque chronicam appellarent. Discrimen non intra sola vocabula consistit. Alia ratione simplici medicamentum *catarrho* est, atque itidem alia verae pleuritidi. Haec utut latens et chronica, nulloque aut vix observando sanguinis febrili stipata motu sit, nihilominus *missiones*

siones sanguinis frequentiores potius, quam largiores, et emollientia poscit, cum ejusdem profapiae cum illa sit, quae et validius adoritur aegros, et cito decurrit.

Illud hic addo, me aliquoties ex potu gelidae aestuante corpore haustae, non inflammari pulmones, sed ventriculum gravari subito colluvie aquosa biliosaque, ructus amaros, spontaneosque subinde bilis vomitus succedere, et emetico, aut emeto-catharsi aegrum indigere.

2) Pleuritis in peripneumoniam transitum plerumque letalem, nollem ego a metastasi materiae ex pleura, quam toties in cadaveribus pleuriticorum illaeram deprehendimus, ad pulmones facta, sed potius ab eo inflammationis augmento repetere, quo socius pulmo adeo comprimitur, ut is alterius laborantis officio interea fungi ob compressionem non possit. Hinc difficillima sanguinis per utrumque pulmonem circuitio ejusdem ab encephalo reditum retardat, quod ab aggestis humoribus pressum nequaquam utique doloris punctorii causam, attamen ejusdem sensum aufert.

3) Morbum malignum cum et sine exanthemate hoc anni tempore aliquoties cum inflammatorio complicatum vidi. Sed ea phlogosis paucorum plerumque dierum fuit, parvaeque, et paucis unciis sanguinis detractis dissipata. Quod haec in aegro hoc tanta fuerit, id etiam sola hominem enecasset, id procul dubio praeviae pulmonum diathesi debebatur.

4) Morbus hepatis; qua id scrobiculo subjacebat, pro cardialgiae quadam specie decipere potuisset, et hepatitidem in hypocondrio sinistro sitam esse.

HISTORIA MORBI XLI.

Febris maligna.

27 Annorum coqua, durum et laboriosissimum
servitium serviens, aegrotanti hero et domicellae
(uterque maligno morbo moriebatur) inservivit.

Die 8. Dec. 1777 inappetentiam, calores, hor-
ripilationibus interpolatos, amarorem oris, dedola-
tionem queritur. Sumit unc. ʒ β. salis amari. Mul-
tum purgabatur; perstat diarrhaea.

Die morbi decimo ad nos venit ad meridiem.
Videbatur exacerbari. Saepius gravis et profusa
diarrhaea adsuit; praecipue ultimis diebus. Lingua
humida, pura; nullibi dolor. Pulsus semper non
multum naturali celerior, et vegetus. Color natu-
rali major, temulentia magna.

Ultimis diebus tribus siccescere corrugarique
lingua coepit. Binis ante mortem diebus tendinum
levissimus subsultus, et levissimi brachiorum cru-
rumque motus convulsivici; surdastra. Toto tem-
pore non deliravit. Noctes erant cum somno, sed
inter dormiendam loquebatur.

Ultimo die neminem agnovit, aut vix quidem.
Deglutit aegerrime. Pulsus creberrimi, sed vegeti
fatis.

Die prima Januarii 1778 circa meridiem mo-
ritur.

S E C T I O .

Pulmo dexter membranis vinculis alligabatur ad pleuram.

Pulmonis utriusque portio dorsum respiciens erat crassior, sanguine multo turgidus, aut vix eminebat supra aquae superficiem, cui injiciebatur. Non erat tamen pulmo ibi durus, aut vere inflammatus.

Ventriculus praegrandis, cujus pars proxime ad pylorum infra umbilicum descendebat.

Omentum coloris non fani, obsolete flavi, hinc inde subinflammati; vasis multis turgidis atro sanguine pictum, descendens intra pelvim.

Hepar flavicantis substantiae, et multo flaccidioris, ac in sanis solet. Vesicula bile multa flavidaque, et flavicante repleta.

Lien major, quam ordinarie solet, at friabilissimus, idque magis quam alias.

Intestinum ileon, ubi coeco inseritur, exiguo tractu inflammatum, vasis sanguiferis a mesenterio euntibus, et amplectentibus intestina, atro sanguine turgidis. Reliquum ileon et jejanum hinc inde leviter inflammatum, inflammata quoque mesenterii ora complectens intestina tenuia. Flaccidiores renes.

Uterus inclinatus dextrorsum ob brevissima illius lateris ligamenta. Tubae utriusque extrema simbria ex rubro nigrescens, et inflammata.

Ovarium dextrum duo ovula, seu duos sacculos, ciceris unum, alterum lentis magnitudine habuit, atro sanguine quasi extravasato plenos. Utrumque ovarium valde flaccidum.

Cavum uteri admodum exiguum, uti in vix nubili puella; os vero uteri tumidius solito, et ex atro livescens.

Nota: 1) Semel ob paulo impeditiorem respirationem et tussiculam, pulsusque vegetiores, sanguinis unciae V fuere detractae. Respiratio emendabatur aliquantum, attamen non erat omnimode expedita.

2) Sanguis hic missus debite consistens crassamentum habuit, et crustam non tenacem, non densam, et cinerei, sublivescentis coloris.

3) Postquam ad nos venerat, levem narium haemorrhagiam patiebatur.

4) En pulsum nulla ratione unquam debilem, et tamen flaccida viscera.

5) Pulsui maxime confidebam non dejecto, sed fallebar.

6) Usa est cortice, et arnica, et spiritu vitrioli.

7) Pessime, et plerumque letaliter aegrotant, qui postquam aegris inservierunt, in febrem malignam incidunt, non ob contagium, sed ob causas manifestas.

8) Moeror, indignatio longa, valdopere ad hunc morbum praedisponunt.

9) Sensim, pedetentim, et non semper, quin rarissime, incipit repente febris maligna.

10) Medici in domibus deberent semel curam inservientium habere, ne omnes *simul* inserviant, sed alternando.

11) Utinam daretur talis confraternitas in nosocomiis, pauperibus domi suae decumbentibus. etc.

12) Tempore epidemiae, aut eo tempore, ubi inservit quis, nil in victu mutetur, nemo si-

hi praeter solitum indulgeat, praeter morem de-
irahat.

13) Ex hac cautela neglecta plures novi affi-
scentes medicos mortuos anno 1771 et 72.

HISTORIA MORBI XLII.

Phthisis.

Foemina coelebs 32 annorum a primis semper
sana, si morbos pueriles excipias, quibus innoxie
perfuncta diu fuit. Ante 4 annos sub initium au-
tumni tertiana, per tres circiter septimanas labora-
bat, ex qua emesi binis per intervalla temporibus,
et demum corticis peruviani auxilio convaluit.

Eodem adhuc usa remedio est per quatuorde-
cim dies ab ultima febris invasione. Octiduo post-
quam cortici valedixerat, tussis oborta est valida,
sonora, diurna nocturnaue, absque pectoris aut
oppressi, aut alicubi dolentis sensu. Nunquam cruen-
ta sputabat, sed mucosa flava, coctisque mixta.
Vigebat et corporis, ut antea, vis; et capiendi ali-
menti desiderium.

Hoc modo et reliquum autumnum, proximam-
que hyemem, subsequens ver, atque dimidium ae-
statis exegit.

Fatiscente hac tussi, eaque jam penitus silente,
glandulae, quae utrinque per collum et angulum
maxillae locatae sunt, intumescere per vices; et
apertae aut suapte aut artis ope pus fundere, at-
que absorpta omni glandulari substantia coire in
cicatricem coeperunt.

Annus est, ex quo glandulae pauciores tu-
ment, tumidaeque saepius resolvuntur, raro suppu-
rant.

rant. Verum ab eodem fere annuo spatio tussis re-
 crudit, immitis, sonans, sputa educens et copiosa,
 et purulenta, absque tamen oppressione thoracis
 aut ejusdem dolore, et absque difficili spiratione.
 Nulli noctu praeter naturam sudores, nisi perquam
 raro et exigui. Appetiit semper, et obambulando
 aegrotabat. Nec febricula exercebatur consumptis
 solemni; nec alvo cita, nisi sub ultimis morbi tem-
 poribus, et per paucos solum dies, cum pulvis ra-
 dicis arnicae ventrem mox iterum cohiberet. Per
 ultimas vitae septimanas pedes, crura demum, tan-
 dem et femora tumere. Sputo semper et copiosa
 rejecit, et purulenta. Tussis interdiu non raro, sed
 maxime sub auroram exorta. Toto, quo apud nos
 fuit tempore, nunquam difficilem respirationem,
 utut sollicitè, atque saepius interrogata, quereba-
 tur.

Die 3tio Junii moritur.

SECTIO.

Maxillaris glandula sinistra in folliculum pure
 plenum conversi, erosa glandulae substantia. Dex-
 tra defuit per suppurationem alias factam. Aliquae
 colli glandulae pus continebant.

In sinistri pulmonis suprema parte abscessus
 clausus, vacuus, exesi parietes; cum bronchiis so-
 lis communicabant. Pulmo uterque solito multo
 gravior, duriorque, et granulis albis confertis in-
 tertextus. Granula haec ne lentem quidem aquan-
 tia, intus pauxillae materiae purulentae contine-
 bant.

In dextro cavo Lb. i. aquae; in sinistro Lb.
 ß. In pericardio unciae iij. Sinister pulmo, qua
 parte abscessus fuit, firmissime accretus.

Hepar colore bono, paulo flaccidius. Omentum flaccidum; intestina liviscentia. Glandulae mesenterii numero plures, et majores in conspectum venerant, non durae, sed molles, flaccidaeque. Pancreas parvum, mollissimum, flaccidissimum, et membranis quasi oedematosis circumdatus.

Aquae non exigua portio in abdomine. Ovaria subcallosa.

Nota: 1) Decubitus in omnem partem facilis, declivi corpore. Nullus oppressionis sensus, nisi ultimis duobus diebus, etsi adfuerit hydrothorax.

2) Origo abscessulorum quae? unde pus in glandulis, an ex inflammatione, an aliunde delatum, et erodens fuit?

3) Phthisis absque febre, absque sudore, absque alvo diarrhaeica, ut plurimum cum sputo multo.

HISTORIA MORBI XLIII.

Pleuroperipneumonia.

Murarius 76 annos natus, robusto corpore, qui in repurgandis latrinis et cloacis hujus urbis omne ferme tempus infumebat, per annos tres ultimos respirationem difficilem, et ferme asthmaticam querebatur. Aestate liberius multo, et absque incommodo respirabat, pessime hyeme.

Festis Domini natalitiis anni proxime elapsi, triduo lateris dextri et dorsi doloribus punctoriis cruciabatur, quos instituta semel phlebotomia intra triduum discessit. Ab annis sedecim quater quottannis sanguinem incisa vena misit, non ob quamdam

dam infirmitatem praesentem, sed ob metum futurae.

Ab ultima venae sectione, qua dolorem lateris dorsi que punctorium sub anni elapsi exitu dissipavit, commode hucusque ab asthma liberavit.

Die 13ta Aprilis 1778 inhorruit, aestuavit, dolor punctorius lateris dextri thoracis. Facta eo die est venae sectio. Sanguis crustam ex flavo viscerentem exhibuit. A phlebotomia dolor disparuit. Ter hodie sponte biliosa, amara vomuit.

Die 14 denuo horror validus, aestu subsequente, dolorque punctorius per totum latus dextrum a summa scapula incipiens, ad infimam usque oram costarum spuriarum. Dolor lamborum ingens. Oppressio nulla thoracis; tussis nulla.

Die 15. Dolor idem, aestus assiduus. Aliqua oppressio; nulla tussis. Lateri dolenti incumbere non potest.

Die 16 dolor et aestus continuantur. Magna tussis, et oppressio major.

Die 17. Eadem Symptomata. Respiratio hodie fit stertorosa et strepens.

Die 18. Venae sectio. Crusta ex viridi flavescens, levamen nullum. Die 19, et 20 eadem omnia.

Die 21 ad nos deportabatur. Os mucro redundans, et sordidissimum. Lingua aridissima, scabra. Dolor totius dextri lateris. Respiratio fervens, stertorosa. Facies ex rubro flava. Pulsus naturalibus vix celeriores, et fortitudinis requisitae. Calor naturali paulo major, mens exacte constans. Sera vespera ejusdem diei mortuus est. Alvus semper erat morosa tempore morbi.

S E C T I O.

Sectum cadaver est. Pulmo dexter pluribus in locis arte cohaesit, inflammatus ex toto, et aquae fundum petens, excepta infima ejusdem pulmonis portione. Pleurae in spatio exiguo subinflammatio, atque levissima tantum. Pauxillum feri flavicantis in eo cavo. Pulmo sinister sanus. Intestina omnia tenuia dire inflammata. Omentum alicubi replicatum, et hepatis concavae parti connexum.

Herniam scrotalem in sanguine sinistro deprehendimus, quae magnam ilei portionem continebat, eamque inflammatam. Nulla erat strangulatio. Annulus amplissimus; tenuissimae sacci tunicae, et si hernia fuerit, ut videbatur, antiqua.

In genu sinistro lupia fuit dimidii pugni magnitudine. Componebatur ex dura elasticaque membrana, quasi sacco, qui plurimas intus cellulas continuit, inter se, ut apparebat, communicantes, pisum, fabam, avellanam, moschatam capientes, quas sanguis ater et grumosus replebat. Septa cellulas efformantia videbantur esse e substantia quasi *lineari*. Tumor totus, aliquantum mobilis, potuisset extirpari.

HISTORIA MORBI XLIV.

Febris maligna.

Horologarius 48 annorum, hyeme elapsa catarrho infestatur, quem suasu medici venae sectione et potu theato profligabat, ita tamen, ut ad hunc usque morbum praesentem potibus theatis es

peccoralibus fuerit usus, ob continuam dispositionem catarrhosam.

A tribus circiter septimanis magna in somnum proclivitas; os glutinosum, dedolatio.

Die 15 Julii vehementiori ira concitatus mox riget calore insequente.

16. Artuum omnium dolor rheumaticus; os amarum, vomituritio; horror circa vesperam brevi iterum evanescens.

12. et 18. eadem symptomata, vespertina iterum exacerbatio.

19. Caput grave, temulentum; vomituritio assidua; ingens sitis. Calor magnus.

20. Ingens dedolatio; artuum dolor vehementior. Secta vena dolor inferiorum artuum evanescit. Aurium susurrus, cophosis; alvus octies posita. Somnus nullus.

21. Dejecit 15es absque ullo levamine. Magna capitis temulentia.

22. Ad nos venit, animo dejecto, capite gravi, lingua biliosorum. Dolor ad scrobiculum cordis tactu externo auctus. Pulsus et calor naturali haud major.

Vesperis singultus, sermone. Alvus noctu ter posita. Cophosis. Tremulus, facile illacrymans. Sudor capitis copiosus; mite delirium, nox infomnis. Vomituritio, inanes vomendi conatus; vomitus etiam materiae pituitosae. Urina profunde flavida.

23. Omnia ut heri vesperis. Mane constat; facile in lacrymas solvitur. Dolor ventriculi dextrorsum tactum nec levissimum fert; vomituritio, vomitus difficilis, parvus, spontaneus materiae pituitosae. Emeticum. Vomuit biliosa. Vesperis lenis frigus, calor. Minor cardialgia; mente constat; singultus subinde.

24. Febris paulo mitior. Attractum facilius circa praecordia fert. Lingua multum biliosa. Os non amarum. Urinae saturatae et profunde flavae. Mixtura solvens cum nitri et salis ammoniaci dr. j.

25. Lingua multum biliosa. Cetera ut heri. Dato emetico non vomuit, aliquoties dejecit. Surditas magna. Febris ut heri.

26. Nox turbata. Lingua humida, biliosa. Surditas major. Mens subinde vacillans. Abdomen attractum rudiores haud fert. Heri et hodie lenes convulsiones capitis collique.

27. Omnia ut heri. Attractum facilius abdomen fert. Febris non valida; oculi rubent. Sumpsit dr. j. ipecac. tart. emet. gr. j. cum oxymelle squillitico unc. ij. Non vomuit. Alvus aliquoties.

28. Attractum facilius fert. Lingua biliosa. Sputa glutinosa quasi ex gummi arabico soluto. Febris moderata. Mens constat. Non convellitur.

29. Ingens oppressio circa meridiem. Strepens et fervens respiratio. Subinde sputum modice cruentum. Mens fere continuo alienata; pulsus fortis, plenus, naturali modice celerior. Oculorum albedo apprensus. Post mediam noctem grumosa sanguinea vomuit, et moritur.

SECTIO.

Post 14 horas a morte sectum cadaver.

In pericardio feri rubelli unciae quinque inventae sunt.

Pulmo totus multo sanguine turgidus, ita, ut pulmo sinister infra superficiem aquae nataret; pulmo vero dexter ad fundum decideret. Gravis etsi uterque pulmo esset, tamen non eam, ac inflammati pulmones alias solent, duritiam stridentem

secanti cultro opposuere. Erat ergo potius infarctus sanguineus, quam inflammatio pulmonum.

Bronchia vesiculasque inundabat spuma rubella, copiosissima.

Hepar mollius ad contactum fuit, quam alias in sanis solet, et magis flavicans; vesicula vix guttulam bilis bonae continuit.

Intestinorum plurimae portiones coloris plumbei, aut saltem non sani. Omentum modice inflammatum.

Lien colore ut solet naturali, at friabilissimum; et pertusa membrana externa diffuebat ejus interior substantia, quasi merus sanguis.

HISTORIA MORBI XLV.

Apoplexia.

Foemina 55 circiter annorum, vidua, ab anno integro in somnum ita proclivis est, ut sedens, et inter laborandum indormiat; tarda morosaque est. Die 15. Jan. 1779. circa meridiem in foro concidit apoplectica. Fit mox a chirurgo, pennes cujus domum illa corruerat, venae sectio. Latus sinistrum, crus et brachium ex toto resolutum; adempto omni motu. Nil prorsus deglutit, et dum vel alimenta, vel medicamenta ingerere volunt, maxillas validissime comprimit.

Die 16. domi absque auxilio jacuit. Die 17. meridie ad nos deportatur. Fit venae sectio unc. x; crusta crassa fulvaeque cum virore. Enemata. Die 18. deglutire incipit, et loqui subinde, idque apte. Manet eadem paralytis. Lenissimum purgans antiphlogisticum datur. Deglutit iterum 19. Jan. cum

cum pulsus essent fortes et pleni durique, facta est denuo venae sectio unc. x. crusta uti antea.

Die 20. pulsus concidunt repente, deglutitione sensuque omni denuo abolita. Ad vesperam moritur.

SECTIO.

Aperto cranio sinus posteriores utriusque lateris ampliores solito, et sanguine turgidiores. In substantia medullari haemispherii dextri ingens cavum, tres facile digitos longum, et duos latum, et angulosum, quasi ex dilaceratione: eo in cavo sanguinis unciae quatuor cum dimidia facile continebantur, profunde rubri, aut potius nigrescentis, ita, ut et tenacitate, et colore roob sambuci referret. In fundo cavi, deterso sanguine, arteria reperiebatur fundum perreptans, culmum stramineum crassitie aequans, ligamentosae duritiei, et aliquid sanguinis adhuc continens. Postquam comprimendo arteriam hinc inde tentaremus, sanguis digito premendi se subduxit, et per foraminulum arteriae, quo loco scilicet ea erat disrupta, in cavum illud praeternaturale effluxit, evidenti signo, inde fuisse factam sanguinis extravasationem.

Ventriculus dexter subjacens huic cavo praeternaturali, compressis parietibus quasi deletus reperiebatur.

In sinistro ventriculo perparum aquae reperiuntur. Plexus choroidei naturaliter se habuerunt, nisi quod quivis hydatidem fabae magnitudinis habuerit.

In foramine occipitali parum lymphae, aut feri.

In abdomine pars ilei purpurea, item maxima pars jejuni aequae purpurea, maculis bruneis paucis, magnitudine vigesimarii austriaci distincta.

Nota: 1) Somnolentia a dilatatis finibus, aut forte eorundem dilatatio ob somnolentiam.

2) An cruor effusus est ob apoplecticam causam, vel vero ob lapsum in terram lapidibus stratum?

3) Quomodo ad se redire potuit: loqui, intelligere, saltem per vices?

HISTORIA MORBI XLVI.

Apoplexia.

Aperi cadaver pictoris annos circiter 36 nati, qui saepius per vitam colicam pictonum passus est.

Mensis Junii initio 1779 ad nosocomium venit, atque se torminibus vexari per octo dies, vomituque aeruginoso, et alvo esse per plures dies constipata, ita ut nullo potuerit enemate, utut stimulantissimo referari. Primo mox die convellitur epileptica, altero die convulsio bis rediit. Tertio die convulsus, et dein apoplecticus periit.

S E C T I O .

Cadaver diligenter perlustratum, caput praecipue, nil prorsus vitiosi exhibuit. In intestinis crassis foeces virides, leviter consistentes, et nullatenus durae.

HISTORIA MORBI XLVII.

Hernia.

Foemina 55 annorum, trium olim prolium mater, ab anno aetatis 20 herniam cruralem habet, nucis juglandis magnitudine. Omni tertio, quarto, secundo mense tumor indurecit, et paulo major fit, cum vomitu, torminibus, et alvo constipata. Id vero intra 24 horas sponte semper solvabatur. Tumor aliquantulum minuebatur nunquam tamen penitus evanuit.

Die 25. Nov. 1777 ad nos venit mane, aetate, duodecimum aevi diem, ex quo non dejecerit. A totidem diebus vomuit saepius ingesta, et ipsas foeces. Tormina, praecipue in epigastrio sinistro. Mitior multo dolor in loco hernioso. Sitis pauca. Tumor durus, nucis juglandis magnitudine mobilis, et versus medium fixus sub ligamento Poupertii. Tormina tamen mitiora. Nulla, aut vix ulla febris.

Abstinere jubebatur ab omni cibo praeter pauca juscula, ne moles assumptorum vomitum invitet.

Imposita mox est, et saepius balneo tepido.

Enemata emollientia, dein parum stimulantia.

Nil levaminis. Vesperi sectio. Saccus crassus ad lineas quatuor. Adhaerens sacco omenti portioncula, et intestini tenuis per exigua pars, ita, ut tantum unus intestini paries interceptus videretur.

Frustra

Frustra tentabatur dilatatio ope dilatatorii. Pertundebatur ipsum intestinum, an rudi, et longa digitorum réponentium violentia, an vero ob flacciditatem gangraenosam? Foeces prodeunt dilutiores, multae. Relinquitur sub ligamento pertusum intestinum. Post operationem dabatur decoctum emolliens; sequebatur alvus pauca ope emollientis enematis. Non vomuit post operationem. Dolor vix minor in abdomine. Non febricit.

Die altero, 26. Nov. Febris nulla; dolor et borborygmi, praecipue in epigastrio sinistro. Sitis ingens; pulsus vegetus, et per omnia naturalis; calor quam maxime naturalis. Decoctum corticis.

27. Nov. Pulsus naturalis, alvus ter sponte mota per viam ordinariam; paucae foeces per vulnus. Lingua sicca, arida, decoctum corticis.

28. Nov. Exiguus dolor abdominis, et potius borborygmi. Infuso decoctum rad. arnicae. Alvus bis dato enemate.

29. Dolor nullus; paucissimae per vulnus foeces. Alvus semel enemate, semel sponte. Arnicae usus. Appetit valde.

30. Nov. Omnia bene. Gangraenosa incipiunt sponte abscedere in vulnere. Reliqua uti heri.

2. Decemb. Tussis sicca hucusque saepius. Pulsus debiliores absque calore, appetitus, et anodynia. Omni bihorio drachma una radicis arnicae. Pus foecibus remixtum intra abdominis musculos se insinuavit, telam cellulosam sequendo, exmarginem crista ossis ilei.

4. Dec. Facta est contraapertura, et adplicata est fascia expellens. Ichor pravus.

7. Dec. Laeta contraaperturae facies; melior supparatio.

10. Decoctum arnicae. Hoc die federe debuit ob decubitum ubique imminuentem.

11. Vinum. Infuso-decoctum arnicae Tandem faeces per alvum reddi, ex coriata sanari, et vulnus coire ita coepit, ut pauca, et tandem liquidissima dimiserit, Macies plurima, et cutis ossibus haeret.

At sub initium Februarii 1778 repente alvus pertinaciter adstringitur, tormina, pulsus duriusculus, sitis, clamor prae dolore. Haustus oleosi, enemata, cataplasma profuerunt. Id incommodi saepius rediit, identidem denuo dicto modo consopitum. Debilitas virium ingens. Non appetit; magis emaciatur; dolet latus sinistrum; moritur.

S E C T I O.

Pulmonis sinistri magna portio inflammata. Intestina omnia aut inflammata, aut ferme nigricantia, membranis fictitiis cohaerentia. Materies hinc inde puriformis intra convolutiones intestinorum reperiebatur, absque ulcere.

Ileum haud procul a jejunio appendiculam efformabat protensam, digiti unius cum dimidio longam, ligamento Poupartii interceptam, sine peritrufo, et anum formante artificialem. Hepar amplum, lobus ejus sinister totum hypocondrium sinistrum replevit, descenditque alte ex latere sinistro, et summa sua parte lienem continuit. Macies ubique summa; caro musculosa evanida.

1) *Nota:* En appendiculam herniam formasse, ipsum intestinum nunquam fuisse interceptum, aut strangulatum, etsi pertinacissima in initio, 12 scilicet dierum obstructio alvina adfuerit.

2) In alio homine hernioso vidi herniam extrorsum locatam, introrsum vero locatam arteriam epigastricam, ut si introrsum fuisset facta annuli dissectio in herniotomia, arteria fuisset dissecta.

3) Reprobandum dilatoriam 1) ob contusionem, 2) quia secure discindi ligamentum potest.

HISTORIA MORBI XLVIII.

Pleuritis.

Foemina caelebs 56 annorum corpore exhaufto, strigoso, et facie pallidissima ac rugosa in nosocomium suscepta est die 30 Jan. 1779.

A pubertate quovis fere anno catamenis antea aut suppressis aut parcius fluentibus, et accedente fors validiori corporis motu, sanguineum sputum pati solebat, quod non nisi phlebotomiis, etiam repetitis suppressibatur.

Sex modo mentes sunt, ubi ultima vice haemoptoën patiebatur, iteratis, ut semper, venae sectionibus ita sanata, ut per tres a compressa haemoptoë septimanas sputa multa educeret, et puriformia.

Ab eo tempore fractas vires, et hucusque non recuperandas queritur.

Tribus abhinc mensibus solito majorem lassitudinem, horripilationes assiduas per 14 dies habuit; successere dein sudores nocturni, copiosi, qui post tres demum menses emanerunt.

Circa medium Januarii 1779 dolor rheumaticus cervicem, scapulas, et humerum dextrum corripuit, quo aliquantum remissione facto, vigesima septima Januarii 1779, horis matutinis, haec foemina

mina inhorruit, horrore assiduo, et alvo sponte ac copiose quinque mota. Vires subito projectae.

$\frac{2}{2}$ Jan. febris remissior, alvus subleuit. A meridie vero magis febris, cum anxietate, respiratio-
ne mox laboriosa valde, et dolore pungente lateris dextri, ad costam sextam, et septimam veram, spatium duorum transversorum digitorum occupante, inter tussendum et inspirandum acuto, et tussi sicca. Dolor ferme ad infimum sternum procurrebat. Exiguam adhuc rheuma ad scapulam dextram.

$\frac{2}{3}$ Jan. Respirat solummodo sedens, et laboriosissima.

$\frac{2}{4}$ Jan. Ad nosocomium ducitur. Respiratio difficillima, brevis, erecto solum corpore, et antrosum aliquantum inclinato. Dolor lateris vividissimus. Pulsus celeres valde, mollissimi, parvi, sub digitis fere evanescentes, praepremis in carpo lateri dolenti respondente. Venae sectio. Crusta phlogistica, pleuritica, flava. Potus emollientes, nitrosi, repidi. Non levatur. Urinae rubrae.

$\frac{2}{5}$ Jan. Venae sectio repetita est. Remedia eadem. Cataplasma ad latus dolens. Pulsus paululum elatior, paulo mitior dolor; decumbere potest.

$\frac{1}{2}$ Febr. Remedia eadem. Vesperi pulsus major, duriusculus, dolor exiguus. Venae sectio unciarum V. Pessima, decurtata, intercisae, strepens, fervens respiratio. Decumbit in dorsum, modice dextrorsam, in latus sinistrum prae metu suffocationis cubare nequit. Sputa mucosa, aquosa, cum quibusdam parvis, rotundis, ex albo flavis, ac puriformibus. Deglutit difficulter, pauca, sensim. Lingua arida. Pallor faciei, labiorum; nox tranquilla, exiguus dolor.

144
 $\frac{2}{7}$ Febr. Mane pulsus duri, elati, vibrantes;
dolor nullus; decubitus, deglutitio, respiratio, ut
heri; aponia. Meridie perit.

SECTIO.

Pulmo dexter arctissimis et antiquis vinculis
nectebatur cum pleura; novis vero ex phlogistica
materia factis cum diaphragmate, leviter ibi loci
inflammato, et aliquid tenuis ac non coagulati feri
intercipiente.

Pulmo hic pondere gravis valde fuit, ac in-
flammatissimus, carnem musculosam potius refe-
rens.

Inflammatio gravior inferiora pulmonis, septum
transversum respicientia, etenim pulmonis substan-
tia ibi durior multo erat.

In pulmonis portione superiori, claviculam
respiciente plures hinc inde et parvi abscessuli, in
ramos bronchiorum aperti, puriformem materiem
continentes.

Totus pulmo crassa, tenaci, alba membrana,
veluti sacco concludebatur, quam deglubere pote-
ramus ab ipsa pulmonis extrema superficie.

Pulmo sinister sanus, sed arcte cohaerens cum
partibus vicinis.

Nota: 1) Dolor mitior, decubitus facilior,
pulsus assurgentes nil boni significarunt. Pessimum
signum erat strepens, fervens, brevissima, decurta-
ta spiratio.

2) Erectum sedere velle in acutis, malum,
pessimum in pleuriticis, et peripneumonicis. *Hipp.*
Coac. 171. Prognost. IV.

3) Quibuscunque pleuriticis, strepitus sputi in pectore multus est, et facies tristis, et oculi velut icterodes, et caliginosi, hi pereunt. Coac. III.

HISTORIA MORBI XLIX.

Pleuroperipneumonia.

Die 7. Maji 1779. Faber ferrarius ad nosocomium deductus est, qui sequentia narrabat.

Ante 4 annos, tempore verno, morbo acuto aegrotasse, at inde perfecta sanitate usum esse. Mense Augusto anni proxime elapsi quartana correptus est, quae cum per 13 septimanas non interruptim perstitisset, tandem cortice peruviano compressa est. Per 13 septimanas febre caruit; at dein rediit denuo ad haec usque fere tempora.

Die 1. Maji mane valide compluribus horis inhorruit, sequente postea calore intenso, et continuato. Oris amaror, dolor lateris fere totius dextri punctorius, cum tussi, et difficili spiratione. Dolor erat ab ultima costa spuria ad mammam usque.

Die 2. Maji calor, dolor punctorius (hoc die debuisset redire paroxysmus quartanae), oris amaror perstans. Datum est, nescio quo suadente, emeticum; amara, multaque vomuit. Non levatur.

Die 3. Maji venae sectio. Dolor lateris disparuit. Die 4 Maji denuo venae sectio.

Die 6. Maji circa vesperam accessit oppressio- nis gravissimae sensus ad thoracem dextrum, ubi antea dolor fuit.

Die 7. Maji ad nos venit, difficillime respirans, et a vespera diei hesternae multa puriformia ipse extussitans. Ab hesternae quoque vespera decubitus, qui antea, in utrum libuerat latus fieri poterat, nunc solummodo in dorsum possibilis. Vesperi stridorosa, et fervens, et summo opere anxiosa spiratio; pulsus pleni, duri, fortes. Venae sectio. Crusta pleuritica.

Die 7. Maji circa auroram moritur.

SECTIO.

Aperto thorace uterque pulmo antiquis, validissimis, arctisque nexibus cum pleura cohaesit. Pulmo dexter totus quantus inflammatissimus; inflammata etiam hinc inde pleura. Pulmonem hunc dextrum arcte succingebat pseudomembrana; attamen vasis sanguiferis distincta, quae etiam intra lobos pulmonis illius immittebatur. Membrana haec non erat aut ipsa pleura, aut pulmonis extrema membrana; poterat enim ab utraque deglubi. In pericardio aquae Lb. β fuit contenta flavescens.

Nota: 1) Decubitus facilem in utrumque latus, usque ad ultimum morbi diem; etsi enim grave aderat pulmonis dextri pondus, utpote inflammatissimi, tamen id non poterat pulmonem sinistrum urgere, cum pulmo dexter ex arctis, et validis retinaculis suspendebatur.

2) Male sanum emetici usum, etsi multa et amara vomuerit; oporteret enim prius phlogosin infringere.

3) Dolor pleuriticus evanuit, etsi hinc inde inflammata pleura reperiebatur; cur?

4) Sputa, puris solum speciem habentia, multa rejecit; nullus tamen repertus est abscessus.

5) Aquae intra thoracis cava, vel intra pericardium, vel in omnibus his cavitatibus simul, saepius, et fere semper reperio in cadaveribus peripneumonicorum, vel pleuriticorum.

HISTORIA MORBI L.

Spina bifida.

Die 11 Maji 1779 foemina rustica ex pago vicino puellam tres anni quadrantes natam, robustam pro hac aetatula, vegetamque nobis obtulit, et pinguem. Tumorem haec puella habuit conformem, octo pollices longum, albidum, quive vesicam suillam aqua repletam referret, ultimae lumborum vertebrae ita insidentem, ut hinc inde dimoveri potuerit, et visum sit in integumentis solum, seu cute corporis, suam habere sedem. Aquam contineri, omnes arbitrantur. Post tres a nativitate dies parentes prima vice, exiguum quasi, et molle tuberculum observarunt, quod sensim in hanc usque molem grandescibat.

Non putabatur esse spina bifida. Introducto triquetri instrumento, paracentesi chirurgus in tumoris hujus apice fecit. Aquam limpidissimam educit, faccus collabitur.

Infans hora post sacci pertusionem elapsa, ultima vice lotium misit, quod tamdiu non amplius mittebatur, donec intra 24 horas faccus denuo repletetur; eo repleto turgenteque iterum puella urinam misit, donec faccus aut intra cubandum, aut quacunque alia ex ratione evacueretur, atque concideret; hoc enim vacuo non minxit; repleto vero

et turgente iterum mingere coepit. Per vices assumpta vomuit; vehementer sitit. Die 13. Maji vesperi moritur.

S E C T I O .

Aperto cranio ventriculi omnes, praecipue laterales cerebri amplissimi, et aquam limpidam continebant. Calamus scriptorius amplissimus, et valde hians.

Vertebra ultima lumborum spinam habuit perexiguam, atque ita sursum spectantem, ut inter hanc vertebra, et inter ossis sacri initium hiatus ex dehiscencia appareret, in speciem rotundi foraminis.

Per hunc hiatus medullae spinalis extremitas fuit involuta membranis prodiit, meningum videlicet productione. Coniformis haec medullae spinalis extremitas digitum manus ferme referens, libere ita per saccum protendebatur, donec suo fine occurrat apici sacci, quocum coaluit. Hanc prodeuntem medullam aquae limpidae paucillum ambiabat.

Aquae videbantur ab encephalo intra utramque ambarum meningum productionem descendisse; tandem vero transudasse per extimum prolapsae medullae involucrum et cutem in saccum elevasse.

Os sacrum ex toto solidum, atque impervium fuit.

HISTORIA MORBI LI.

Dysenteria.

Foemina 64 annorum die 19. Julii 1779 alvum torminosam, liquidam, flavam decies posuit. Tormina per vices intermiserunt.

A $\frac{20}{2}$ Julii Alvus crebrior, parca, torminosa magis, et cruenta.

$\frac{21}{3}$ Auctis torminibus 27es dejecit.

$\frac{22}{4}$ Tormina hodie assidua. Crebrae cruentaeque dejectiones. Rectum prolabitur; 3oes dejecit. Rheum tostum et theriacam hucusque saepius devorabat.

$\frac{23}{5}$ Alvum hoc die semel solummodo posuit. Tormina gravia, non interrupta.

$\frac{24}{6}$ Alvus iterum perfrequens, dysenterica; cruciatus abdominis assidui.

$\frac{25}{7}$ In nosocomium delata est. Paucis ab adventu horis sudores frigidi toto corpore manabant. Artuum extrema frigus tenuit cadaverosum. Tundum abdomen, et assiduo dolens, nec minimum ferens attactum. Alvus liquida, paulo copiosior, rarius cruenta, saepius biliosa flavaque. Lingua siccescens, amaror oris. Cataplasma ad abdomen emolliens; potus tepidi, emollientes; venae sectio.

Asserebat aegra, se os toto morbi tempore amarum habuisse, vomuisse se ter sponte biliosa; sitiisse, et praeter modum assiduo caluisse. Morbus in dies gravior.

$\frac{26}{8}$ Eadem omnia; dolor videtur tamen aliquantum remittere. Frigus marmoreum, sudores frigidi.

$\frac{22}{5}$ Eadem; dolor aliquantum remissior; mente constat.

$\frac{28}{8}$ A meridie moritur, mente antea aliquantum mota.

SECTIO.

Sectio cadavere omnia intestina crassa erant inflammata, praedura, et parietibus valde crassis. Ileum modice inflammatum.

HISTORIA MORBI LII.

Pleuroperipneumonia.

Die 1. April. 1779. cadaver foeminae dissectum 50 annorum.

Domi suae 14 diebus decubuit pleuroperipneumonia, dolore ad medium abdominis percurrente. Nulla facta est domi venae sectio. Respiratio laboriosissima, qualis asthmaticorum, dolor pungens lateris dextri. Sputa flava, copiosa, ejusque speciei, ut butyrum vietum et rancidum, seu flavescens esse solet, si fuerit femiliquatum, et modice diffluat. Alvus domi rara, difficilisque. Pulsus durus, vibrans, modice celer.

Apud nos aliquot venae sectiones factae sunt, Crusta pleuritica. Potus emollientes, tepidi. Haec profuisse videbantur. Commodius spirabat; at pulsu duro et vibrante persistente calor omnis remissit.

Post triduum vesperi anxietas summa, sudores artuum superiorum, et faciei frigidissimi. Spiratio asthmatica. Pulsus celeritate naturali; at durus, fortis, vibrans.

Per

Per tres vesp̄eras eadem scena rediit; mane et interdiu meliuscule habuit. Meritur. Sputa ultimo triduo paucissima, at ejusdem conditionis.

Pulmo dexter exiguam portiunculam leviter inflammata[m] habuit. Pleura late inflammata, attamen solum leviter.

Pulmonem pleurae jungebat pseudomembrana, duos hinc inde digitos transversos crassa, tenacissima, et antiqua, ut videbatur et stratis plurimis constans, ita, ut ultimum stratum pulmonem contingeret immediate, sed flavidum modice, et male cohaerens, ac, ut apparebat, recenter coagulatum. Nullum ullibi ulceris vestigium. Sana reliqua.

Historiam morbi accuratam amiseram, hinc non recordor, an pluribus olim inflammationibus thoracis laboravit; id ita fuisse puto, quantum recordor.

En judicatam pleuritidem crisi mala, sero phlogistico nempe transfudante in cavum thoracis! Saepius ita inveni. Subinde ex hac crisi mala subito pereunt. Vidi id non infrequenter, tunc videlicet, ubi magna est quantitas feri transfudantis, et transfusio subito contingit. Perire solent ea ratione, qua intereunt alii ex hydrothorace, spiratione erecta, sedendo peracta et omni modo asthmatica; animo tamen in omnibus sive asthmaticis, sive ita ex inflammatione thoracis mala crisi pereuntibus, ad ultimum usque vitae momentum praesentissimo.

HISTORIA MORBI LIII.

Empyema.

Foemina 28 annorum, hucusque sana semper; profusiora stato tempore catamenia si excipias, ante novem septimanas primipara, partu facili sanum infantem peperit. 5ta puerperii die, postquam solis calori se exposuisset, atque incaluisset, frigidam largiter hausit.

Mox domum redeuns pectus oppressum sentit; post aliquot dies de horripilationibus, et assiduo dein calore queritur, cum valida dedolatione, ut ablactare infantem debuerit. Accedente tussi cardialgia, et pedum crurumque oedemate morbus continuo augetur. Nullis remediis utebatur, nisi valido purgante a chirurgo dato.

Die 17 Nov. in nosocomium suscipitur. Vescantia; radix arnicae; decoctum corticis. Perstabat respiratio brevis, per vices stertorosa, et ferme suffocans. Sputa pauca, pituitosa; decubitus in utrumque latus difficilis, tussiebat enim; situ erecto facilius spirat. Alvus diarrhaeica; dedolatio. Cutis semper, cum ad nos venisset, arida fuit, contracta, imperspirabilis. Venit ad nos extenuata.

Die 15 Dec. Sectus est thorax dexter; aqua leviter purulenta effluxit. Pridie assererat se esse mox suffocandam; difficillima enim erat noctu respiratio. Secta fuit inter quartam et quintam spuriam, numero ab infima ducto.

Die 17 a meridie pus ad Lb. β . crassum, pingue, subinde sanguine striatum profluxit.

Die 19 corticis peruviani et lactis vaccini
 Lb. j.

Febris, debilitas, emaciatio crescunt in dies.

Die 26 diarrhaea. Datum decoctum corticis et rad. arnicae; vesperi omni bihorio drachma β rad. arnic. cum decocto corticis; dein infuso decoctum rad. arn. cum decoct. cort. paratum.

Die 28. Diarrhaea frequens; tussis molesta. Decoctum corticis et rad. arn. sepositum paulisper. Foetor ichoris effluentis immanis corrigebatur injectione decocti scordii prutae, alliar. cum essentia myrrhae et melle rosarum. Diarrhaea sistebatur. Absque febre bene respirans. Vinum subinde sumit. Sed emaciatissima moritur die 13. Jan.

S E C T I O .

In thorace dextro aliquid feri purulenti; nulli ulcus. Pulmo totus sacco antiquo cinctus, item pleura obtecta fuit membrana crassa, lardacea, antiqua, vascularis; secta et pressa sanguinem fudit paxillum; fuit enim vasculosa. Aliqua, levis tamen durities in suprema ejus pulmonis parte. Sinister pulmo sanus. In pericardio aquae unciae IV. Aqua modica in abdomine. Praeter summam extenuationem nil reperti, unde mori potuisset.

Nota. 1) Videtur venisse ad nos jam empylica. Febris autem, quam habuit, putrida esse visa est; fors erat purulenta. Semper aliquantum laesa videbatur respiratio, etsi nil de ea conquereretur.

2) Fors praeter empyema cum ad nos venisset, erat simul hydrothorax. Frequens connubium inflammati pectoris cum hydrothorace; hinc etiam empyematis cum hydrothorace.

HISTORIA MORBI LIV.

Vesiculae felleae inflammatio.

Famulus 50 annos natus, antea semper sanus, potul vini et cerevisiae perditus, post initium Januarii ad nosocomium deportatur; tussicosus, anhelans, sputa rejiciens flava, multa, purulenta; atque, a 10 septimanis difficulter se respirare, praecipue *stantem*, atque erectum, nonnunquam leipothymias, et vertigines accidere, quae tamen symptomata ilico cessant, si *decumbat*, difficilem illi spiritum esse stanti, et ambulanti praepremis; faciliorem vero cubanti; cubare se posse in omnem partem, etiam supinum, et capite declivi; non sentire se repentinas quasi excitationes cum suffocationis metu.

Difficilis et *asthmatica* respiratio, et praepremis inspiratio cum labore fiebat. Sermo abruptus, et intercisus, et spiritus crebro revocandi necessitas. Vox modice rauca. Sputa flava, multa, purulenta. Et si in omnem partem se cubare posse assereret, tamen eum semper vidimus lateri dextro incumbentem.

Cum vesperi ad nos veniret, pulsus pleni, tardi, vibrati valde. Tanta anhelitus difficultas fuit, ut, ne suffocaretur, parum abfuerit. Caluit etiam febrili more. Mox parca venae sectio facta spiritum fecerat liberiolem, ita, ut binis diebus aegrorum cubacula obambulet assiduo.

Tertia nocte, qua apud nos fuit, repente moritur.

S E C T I O .

Pulmones sanissimi, nec undè sputa provenirent, detegere potui.

In cavo thoracis dextro aquae ex viridi flavescens Lb. IV β .

Vesicula fellea ex inflammatione rubebat, uti etiam quaedam tenuium portiones.

HISTORIA MORBI LV.

Febris maligna.

Ancilla 30 annorum, sana hucusque, ante medium annum pepererat, nunc nutricem egit.

7ma Nov. horripilationibus vagis, et caloribus per noctem auctis, atque cephalalgia corripitur. Tertio morbi die sumpto pulvere purgante coes deiecit; omnia symptomata inde aucta. Accessit vomitus biliosus.

13. Nov. 6ta morbi die venae sectio; 8va repetita. Crusta phlogistica.

18. Nov. Ad nos venit. Aurium tinnitus, cephalaea; lingua in medio siccescens. Sitis magna, inappetentia, tussis sicca absque ullo oppressionis sensu. Halitus acidum spirans. Pulsus celer, non durus; calor paulo major naturali. Decoctum graminis cum arcano duplicato, et oxymelle simplicis.

19. Nov. Diarrhaea; pulsus celerior, et magis ad debilem accedens; calor intensior; urina naturali coloratior. Datum infuso-decoctum radicis arnicæ.

20. Emeticum. Vesperi exigua venae sectio. Laudabilis sanguis; tussivit ante venae sectionem plussculum, et sputum cruentum.

21. Eadem morbi conditio. 22. sputa muco-
sa, modice cruenta; alvus facilis.

Jam inde a 24 Dec. debilissimos pulsus habuit, subinde sub digitis evanescentes, subinde nertangibiles amplius. Latae crurum femorumque plagae rubentes, liventesque; frigus artuum inferiorum marmoreum. Pulsu in artubus licet evanido, mens tamen firma, et robur musculorum. Vinosa, camphora, cortex, arnica, angelica, subinde vires erexerunt, denuo brevi collapsuras. Frigida crura femoraque spiritu vini camphorato fricuimus. Ultimis binis septimanis pectus antea affectum videbatur melius esse; nulla tussis.

Mortua est nocte adam Januarii 1779 insequente.

SECTIO.

Pulmones boni, nisi quod sinister pulmo arte cohaeserit diaphragmati, et posticae thoracis regioni.

Pulmo dexter aequè sanus, excepta exigua particula, juglandem nucem, aut paulo plus, aequante, quae dura, et quasi hepatica, profundeque rubra erat, scilicet inflammata.

Intestina tenuia hinc inde maculas inflammatorias exhibuerunt. Vesicula fellea pugni majoris virilis magnitudinem habuit, porracea bile distentissima.

Nota: Indicationes erant 1) vim vitae erectam fervare: an cortice, arnica, angelica, serpentaria, camphora, acidis mineralibus largis, salibus

volatilibus, vesicantibus? an tepidis, an frigidis, emulsis? 2) nulla excretio subsistat; 3) nulla sit profusa.

Moriuntur ex putridis 1) dissolutione non solum fluidorum, sed etiam solidorum, et *Gangraenescencia universalis*. 2) stasi letali ad cerebrum, pulmones.

HISTORIA MORBI LVI.

Asthma hydrothoracem mentiens.

Vir 52 annorum a multis jam annis, herpetem in omni ferme superficie corporis contra omne remedium adhibitum rebellem habet; ceterum sanus. Ab aliquot nunc septimanis alvus morosa, intra quinque sexve dies semel tantum mota.

21. 22 Oct. mane repente de oppressione pectoris conqueritur; respiratio difficilis, decubitus in dextrum latus impossibilis; summa anxietas, ut ad fenestras accurreret, aërem captaturus. Accessit amaror oris, et inappetentia. Saepius rediere asthmatis paroxysmi, cum metu instantis suffocationis. Quater vena secta est; sanguis phlogisticus; aliquod inde levamen. Ab aliquot diebus crura tument.

4. Nov. Ob paroxysmi vehementiam sanguinis vasculum e ductum; et vesicans intra scapulas.

5ta Melius se habere asserbat, Respiratio tamen sibiliosa. Alvum bis posuit. Nullus paroxysmus asthmaticus.

6. Sitis ingens, et assiduus frigoris interni sensus. Data mixtura ex aqua junip. foenic. unc. ij. terrae sol. tart. dr. iij, liquor. anod. gtt. xxx.
oxy.

exymel. squil. unc. ʒ. β. omni quadrihorio vasculum.

7. Noctu levior paroxysmus binis vicibus rediit. Respiratio difficilis, sibiliosa; alvus bis mota.

8. Nullus paroxysmus asthmaticus. Cetera eadem. Vesicans ad furas, a biduo enim pedis tumor apparuit in plaga herpete obfessa.

9. Per totam diem bene se habuit; alvus libera. At noctu gravis iterum paroxysmus asthmaticus, qui post horam sponte evanuit.

10. Sitis, amaror oris, et inappetentia. Circa meridiem duo paroxysmi sese celeriter excipiebant. Locus vesicante tentatus serum copiosum fudit. Pulsus intermittens, fortis tamen.

11. Vesperis paroxysmus. Noctu autem et 11ma nullus rediit. Finitis etiam paroxysmis tamen mansit difficilis respiratio, etsi non instaret suffocatio.

Noctu diei 11mae, cum jam per plures dies diu noctuque extra lectum erecto corpore sederet. lectum petit; at mox paroxysmo corripitur, e lecto surgit, et suffocatur.

SECTIO.

Aperto thorace pulmones laxi deprehendebantur, parva solum portio, nucem juglandem aequans, in parte superiori lobi dexteri subinflammata erat.

Pulmo sinister arctissime ubique cum pleura necessebatur. In cavo sinistro thoracis nil aquae reperiabatur.

Pulmo dexter nullibi accretus. Dextrum thoracis cavum Lb. β. circiter aquae continebat.

Dissecto abdomine omnia ferme viscera aquis innatare deprehendebantur.

Nota.

Nota. Respiratio semper asthmatica fuit, ita ut nunquam intermitteret morbus, etsi remitteret. In levissimo corporis motu, item in decubitu metuebat suffocationem. Subinde vomituritiones, os fere semper pituita plenum, et leviter amarum questus est. Semel sponte paucam pituitam vomuit cum levamine, ut putabat.

Metuebam emeticum dare ob suspicionem hydrothoracis. Fors ferius datum emeticum, utpote in asthma pituitoso, servasset hominem.

Dedi id in alia foemina extra nosocomium, quae olim aliquoties asthmatica emeticis curabatur. Nuper lente illam sanavi terra foliata tartari, squilla, g. ammon. etc. Cum mense Nov. rediret asthma fere suffocans, dedi emeticum cum multo levamine, et rejectione multae pituitae.

HISTORIA MORBI LVII.

Hydrothorax.

Famulus 17 annorum 31. Dec. 1777 ad nos venit. Ante tres menses spumantem sanguinem tusiendo rejectit, ad uncias circiter x. Venae sectione, et copiosis haustibus gelidae, sputum sanguinis fistebatur, et aeger muneribus suis iterum fistebatur.

At 12. Dec. levi oppressione pectoris corripitur; accedit tussis sicca; elapso triduo sputa purulenta, sanguine striata prodeunt, noctu copiosiora.

Sanguis dum semel atque iterum apud nos mitteretur, crustam phlogisticam, pleuriticamque, sed disciorem, ex livido virescentem, et flavescentem exhibuit.

Magna

Magna fitis. Respirationem semper dicebat facilem. Alvus saepius diarrhaeica. Interdiu surgebat, obambulabat, nisi ultimo quatrinduo, quo semper decubuit. Pallidissima facies. Vox semper valde rauca. Sputa toto tempore copiosa, et purulenta. Ultimis diebus urens ardor a contrectantibus advertebatur.

Mirabamur quotidie, cum studiose interrogaretur de decubitu et respiratione, eum respondisse, decumbere se facillime in omnem partem, et absque ullo difficultatis sensu respirare.

Mortuus vesperi die 15. Jan. 1778.

S E C T I O .

In thorace sinistro fluctuabant seri subflavi et perlucents Lb. ij.

Pericardium continuit ejusdem laticis serosi uncias vj.

Pulmo uterque plurimis abscessulis inter se communicantibus, et pus continentibus refertus. In suprema utriusque pulmonis portione vomica ovum gallinae facile capiens.

Interjacens pulmonum substantia inter abscessus memoratos erat dura valde, vereque inflammata.

Glandulae bronchiales magnae, durae, inflammatae.

Superficies asperae arteriae per totum ruberrima, vereque inflammata.

Abdomen serosi laticis aliquid continuit.

Intestina tenuia livida, et semigangraenosa.

Glandulae mesenterii plurimum fuerunt obstructae, durae, magnae.

HISTORIA MORBI LVIII.

Phthisis.

Ancilla 27 annorum, sana hucusque, anno 1778 circa festum pentecostes incipit tussire, tussi noctu semper exacerbata. Decubuit tamen in omnem partem absque difficultate, et facile respirans. Elapsis ita sex circiter septimanis, accedit inappetentia, et cardialgia. Sumpsit theriacam dein remedium purgans. Vomuit inde copiosam pituitam; alvus septies mota. Sudores nocturni.

Circa 20. Nov. Febris continua remittens, exacerbationibus vagis. Vena secta; nullum levamen.

25. Nov. ad nos venit. Anthelminticis remediis per vices exhibitis frustula taeniae rejecta.

Toto tempore, quo apud nos fuerat, febris aderat, vesperi noctuque; pulsus celeres, subduri, sputa ultima septimana copiosa, vereque purulenta. Tussis, quae primis morbi temporibus per horam; solum per tempus somni aegram afflixit, apud nos totas fere noctes turbabat.

Cum nuper latus dextrum dolore pleuritico doleret, emollientia data, et secta vena; crusta adfuit, sed discolor. A triduo jam fere suffocatur, praecipue si in dorsum velit cubare; cubat tamen in utrumque modo latus absque difficultate.

Semper antea sana per vitam fuit; per multos scalarum gradus solebat onera portare.

Nocte diem 10. Jan. 1779. excipiente, vegetis sensibus moritur.

SECTIO.

Glandulae colli in dextro latere partim suppuratae, partim materia albida scrophulosaque infarctae.

Aperto thorace, pulmones sub cultro frident. ramuli bronchiorum cartilagineam duritiem exhibebant. Pulmo totus durus, scirrhususque, tuberculosus; sed tuberculosa haec pulmonum substantia videbatur simul inflammata.

Hepar mollitie praeternaturali deprehendebatur. Intestina omnia pallida, flaccida collapsaque. Taenia nulla reperta.

HISTORIA MORBI LIX.

Phthisis.

Sutor 46 annorum, a septennio catarrho se laborare ait continuo; sputa primis quatuor annis pauca, et mucosa. Nullus praegressus morbus est, nec ullam novit mali causam. A tribus annis puriformia flavaque sputat, pauca. Oppressio pectoris accessit a triennio; ab eodem tempore, et inter tussendum, et extra tussim frequenter sanguis ex naribus copiose stillat. Venam a biennio aliquoties cum oppressione levamine secuit. At his ultimis temporibus neque venae sectio juvit. Respiratio asthmatica, orthopnoea. Sensus compressionis fortissimae ad infimam sterni partem. Febris nulla, nullus sudor, nulla diarrhoea, nullus unquam crurum tumor. Appetitus medioeris.

A sex septimanis pejus habet. Noctu tussitas plus, noctesque sedendo transigit a longo jam tempore. Sputa rotunda quasi in formam cruciferi, ab aliis discreta, flava, non copiosa. Sumit decoctum althaeae cum syrupo althaeae; mixturam solventem.

28. Julii, non prima vice bona; decumbendo et dormiendo transacta. Compressio ad infimum sternum vix aliqua.

30. Jul. Alvus a triduo movetur frequentius, et septies intra 24 horas. Sputa rotunda, flava, crassa, non copiosa valde; tussis nocturna; ceterum somnus. Hodie decoctum dabatur ex polygala et liquiritia. Ad vesperam uncia 1 syrapi althaeae cum gr. 1 opii.

1. Aug. Pectus bonum, non oppressum. Decoctum lich. polyg. liq. cum paregorico vespertino. Paucissima sputa; non febricitat.

4. Aug. Ob spiritus difficultatem denuo redeuntem datum decoctum spec. de alth. cum syrupo de althaea. Ob diarrhaeam leviozem datum vesperi paregoricum.

6. 7. Aug. Emuls. cum syrupo de althaea. Vesperi ob alvum frequentiorez opium, cum omni quarto die caleret multum, datum est decoctum corticis. Bene inde habuit die 13. Aug.

27. Aug. Febris nulla, sputa pauca; nullus sudor, nulla diarrhaea. Carnibus vescitur. Lichen et polygala.

7. Sept. Difficillima respiratio, pauca sputa. Non sudat; alvus ordinata. Die 17 Octobris moritur.

S E C T I O .

Pulmones duri, nodosi, partim subsidentes, partim aegre natantes. Punctula alba, miliformia totam substantiam obsidebant. Nullibi ulcus.

Aquae in pericardio plusculum, item in utroque cavo thoracis. Pulmo sinister arctissime cohaesit cum pleura.

HISTORIA MORBI LX.

Empyema.

Faber ferrarius 28 annorum mense. Februario 1778, ut aiebat, pleuritide laborabat. Initio Martii 1780. in nosocomium S. T. suscipitur. Tussis assidua, cum sputis purulentis, copiosisque; summa respirationis difficultas, et assidua pectoris oppressio; vox rauca; febricula. 27. Martii moritur.

S E C T I O .

Thorace aperto in sinistro latere laticis purulenti mensurae duae intra pleuram et pulmonem collectae, effluxere. Pulmo mole aquarum compressus, et facie postica fictitia membrana costis accretus. Extrema ejus pulmonis superficies densa, elastica; interior autem substantia vomicis plurimis, pure plenis, et inter sese communicantibus, fere tota erat absumpta.

Pulmo dexter in parte superiori et posteriori inflammatus; atque pluribus vomicis, pure plenis, obfessa.

Nota 1) Venae sectiones frequentes et largae factae sunt. Crusta semper pleuritica; aliquid levamen.

2) Sputa mox initio morbi prodierunt purulenta.

3) Potus emollientes, nitrosos, mucilaginosos sumpsit.

4) Pulsus semper durus, plenus, vibransque.

HISTORIA MORBI LXI.

Hernia serotalis.

Doliarius 36 annos natus, corpore robusto, toroso, ante duodecim fere annos contusionem ad inguen sinistrum patiebatur, unde ibi loci paulo post tumor ortus, a quo se curatum ope chirurgi ejusdam dicebat.

Aliquoties postmodum consequentibus annis corpus quoddam durum, ex abdomine in serotum relapsum, cum doloribus colicis est, quod prompte ab ipsomet aegro repositum saepe est, atque cum sonitu, ut ajebat, intra abdomen se recepit. Vini interim, ejusque ut plurimum generosioris potui, ut qui in repositoriis vinorum, exigente id officio, quod exercuit, frequens esset, quotidie ferme, et quovis diei tempore, largiter indulgit.

A 14 fere annis quavis nocte, saepius ex lecto surgere consueverat, ut largis aquae haustibus, et indomabilem parpetuamve sitim, et calores viscerum temperaret; utroque incommodo adeo graviter urgebatur, ut ne paucas quidem temporis antimeridiani horas absque potu perferret, firma ceteroquin valetudine semper usus.

His ultimis septimanis saepius ac aliis prolapsum illius corporis ex abdomine in scrotum experiebatur, atque id difficiliter, quo frequentius relabebatur, reposuit.

Prolapsum comitabatur alvus compressa, dolor in inguine tumente, atque utrinque supra cristam ossis ilei in abdomine.

Die SS. Trinitati sacra, post largiores cerevisiae vinique haustus, cum et cibo se repleffet, de novo idem malum rediit; alvum suppressam suppositorio sollicitavit, qua mota repositionem ipsemet fecit. Paucos post dies eidem malo eadem ratione medebatur.

Die 22 Junii tumoris inguinis et scroti dolor utrinque ad cristam ossis ilei, cum duritie abdominis ibi loci redit. Sitis permagna; sed immisso proxima die clystere, et manuum ope, tumor inguinis recessit. Potio purgans alvum movit hoc die, ut et die sequenti, etsi aliquis in abdomine dolor, et solito major sitis continuo affligerent.

26. Junii consuetos labores, quos hisce diebus, etsi non decumberet, neglexerat, resumpsit; siticulosior tamen solito, et ab omni molesto sensu in abdomine non liber. A meridie domum redux graviori ventris locique herniosi dolore, corripitur.

Mane illius diei alvus semper adhuc respondebat.

Die proximo symptomata omnia incrementum; sumit spiritum quandam aromaticum, ejulat, consueto religionis ritu expiatur. Eo die, ut et sequentibus duobus, enemata varia, emollientia, acria, quin et acerrima applicabantur. Flatus pauci, perpaucae, foeces ope clysterum eductae, nullae sua sponte. Imposita dolentibus locis cataplasmata emollientia. Hisce diebus septies vena secta est.

Die

Die 29 ad noscomium defertur, ubi facto examine sequentiaprehendebantur. Tumor oblongus abdominis per anulum sinistrum in scrotum descendebat, durus, dolensque. Testiculum illius lateris quaerentibus, eumque nullibi deprehendentibus, aeger reposuit, se uno solum ab natura donatum testiculo esse, et frustra eum hocce in latere quaeri. Quibusdam rei novitatem mirantibus orta suspicio est, testiculum, qui fors in abdomine ad id usque temporis restiterat, quemadmodum serius descendentium testiculorum, quin et eorum, qui semper intra abdomen remansere, exempla prostant, corpus illud durum esse, quod aliquoties prolapsum ab aegro reponi solebat, et aut ex breviori funiculo suspensum, distrahendo hosce dolores crearet, aut cujus funiculus ab annulo abdominis strangularetur. Strangulatio enim ibi loci, quidquid demum id corporis esset, videbatur esse manifesta. Verum, seu hoc, seu illud obtineret, id demum statutum erat, elapsum corpus discissis integumentis detegere, ut si alicubi pressio aut strangulatio appareret, haec solveretur.

Detectum itaque facta scissione corpus est, quod pyri instar ex pedunculo crassiori penderet, ea duritie ac forma, qua testiculus solet, magnitudine tamen quadruplo majori.

Hoc rerum statu visum e re fuit, arctissime stringentem anulum discindere, qui sectus cum sonitu dissiluit, ut pedunculo manifeste strangulato libertas detur, atque parti dolenti duraeque, ut et abdomini emollientia applicare.

Consilium hoc eo die et sequenti executioni mandatum est, donec id, quod tumidum testem mentiebatur, forte mollesceret, et digito pressum, flatuum, et aquae contentae signa ederet. Quod

cum eveniret, facta mox incisio est, unde aquae quaedam pars effluxit; intestinum exhibuit profunda rubedine tinctum, quod ampliato magis annuli vulnere, intra abdomen reducebatur.

Peracta deligatione varia enemata injecta fuerunt, quibus alvus subinde, sed perparce ciebatur. Urina, quae antea parcissima, ac ne vix quidem fluxit, copiosior, liberiorque prodivit. Singultus, vomitus, quibus jam tunc, cum adhuc domi decumberet, premi coepit, doleresque ac tumor abdominis augebantur.

Saepe inter loquendum, ac etiam alias, leniter dentibus stridebat; quemadmodum infantes solent, quorum intestina aut acido, aut vermibus, aut acris quibuscunque mordentur. Ultimis duobus diebus subinde subdelirabat, ita tamen ut ad interrogata apte responderet. Ultimo die pulsus celeres, humiles, exigui; nulla tamen doloris remissio ad ultimum vitae momentum usque. Alvus enemata reddidit, foeculenta materie remixta.

Die 3 Julii mors vitae finem fecit.

S E C T I O .

Facta die sequenti cadaveris sectio exhibuit colon, paulo antequam in intestinum rectum terminatur, ubi per latus abdominis sinistrum descenderat, contra se ipsum reflecti, et ascendere aliquo spatio, ac portioni descendenti firmissima adhaesione per totum tractum necti. Pars illa infima, quem colon contra se ipsum retortum effecit, livore ac nigrescente rubedine, et crassioribus membranis conspecta portioni ilei nectebatur, eique lividae pariter, et atro suffusae sanguine. Utrumque vero intestinum explicata ratione firmissime connexum

xum minus firmis adhaesionibus ad peritoneum penes anulum abdominis religabatur. Ibi, ubi colon contra se ipsum replicatum livescebat, perangustum ac ferme nullum foecibus iter relinquabatur, tum quod ipsa haec intestini reflexio viam propemodum interciperet, cum etiam, quod membranarum inflammatarum tumor contentum cavum elideret.

Saccus herniosus testem, quem aliqui deesse arbitrabantur, tegebat, multo altius, ac alter ejus focus, versus abdomen reductum, ac triplo fere minorem, atque, ut videbatur, flaccidiorem; sed quod tactu non deprehenderetur, in causa fuit saccus alius, crassus, testem, et ipsam peritonaei productionem concludens, qui induratae, condensataeque tunicae cellulosae suam debere originem videbatur.

An intestinum ileum, an portio illa coli ileo nexa, aut utrumque prolapsum herniae fecerit, non satis constat, quamvis hoc ultimum verosimilimum sit. Colon enim et gravius affectum, atque ita locatum erat ut non potuerit non prolabi, nisi rarius multo colon proclat, et haecce coli portio quam rarissime.

Memorata coli replicatio difficilem excrementis transitum, eorumque coacervationem, intestini ipsius distractionem dolor effecit, unde ab inguine versus cristam ossis ilei, tumor, duritiesque facile repetitur. Alvi siccitas tarditasque ex praecalidis visceribus, phlogisticave humorum diatesi, ac potu multo vinoso acidoque, ac idcirco diuretico qualia austriacae vina sunt, apte explicatur.

Saepius ipsemet aeger herniam reposuit verum plerumque aut supposito, aut enemate, alvum prius sollicitabat.

Varia ab omni tempore medicamenta in hernia incarcerata adhibita fuisse, leguntur, felici subinde cum eventu, quorum aliqua impraesentiarum examini subjiciemus.

Purgantium usus, antiphlogisticorum praecipue, a multis commendatur. Verum si foex dura prolapsum intestinum distendat, aut si inflammatorius intestini tumor prohibeat, quo id minus per angustum sacci pyriformis pedunculum se recipere queat, si ipse annulus inflammatur, tumeat, et viscera procidentia strangulet, pharmacum vel lenissimum adeo parum conducit, ut potius et majora morbum incrementa capere, et brevi exitum afferre necesse sit. Etsi hujus generis medicamenta ileum a coacervatis scybalis, ab indigestis durisque rebus intestinum aliquod obturantibus, nulla praesente hernia strangulata, feliciter solverint atque etiam ibi non raro profuerint, ubi nulla foex dura, nec ulla phlogosis elapsae partis reditum inhibet; verum si aut inflammatio, aut foecum durum congestio, quam digitis dividere, aut emollientibus applicatis emollire non possis, intestinali repositionem impossibilem effecerint, ferro facienda illico via est, neque eousque procrastinandum hoc ultimum auxilii genus est, donec omnia, quae alias in ileo profuisse legeris, fueris periclitatus, atque totum remediorum hoc in casu laudatorum catalogum cum temporis et aegrotantium vitae dispendio absolveris.

Verum si nulla phlogosis, nullumque mechanicum impedimentum intestini reditum intercipiat, omnia illa aptissime applicantur, quae quacunque ratione id efficiunt ut intestina, in loco praecipuis hernioso, potentius ac celeriter se contrahant, contractaque intra abdomen se recipiant. Hinc ene-

matum, suppositoriorumque et purgantium vis, atque ipsius aquae gelidae usus, sive ore assumatur, sive ad locum herniosum, forma nivis, aut glaciei applicetur, facile patet.

Opium hernias aliquoties solvit, ubi prolapsio visceri spasmus musculorum abdominalium, vomitus, indeque nata annuli constrictio reductum praecloset. Quas ilei species tum opium ipsum, cum et fucus nicotianae, stimulant, et anodyna simul virtute praeditus, quomodo sanare valeant, morbi naturam cum notis medicamenti viribus conferenti satis constat.

HISTORIA MORBI LXII.

Phthisis.

Foemina 24 annorum ante 5 septimanas prima vice peperit, partu felici, naturali, et facili. A partu dolor abdominis per intervalla, lochia. Exacto biduo caluit febrili modo, dolor per abdomen totum; abdomen tumidum. Ita per quatuor septimanas. Dein his supervenit vomitus quotidie saepissime recurrens, amarus, ad singula ingesta.

Exacta 5ta septimana a partu ad nos defertur, pulsu febrili, tenso, vibrante, abdomine ingenti, tumidissimo, ut in imani ascitide solet. Dolor assiduus totius abdominis; vel ad levissimum contactum ejulat. Os praevarum, amarum. Vomitus assumptorum. Alvus tardissima; calores magni. Ita die 14. Octob. 1778. Mixtura salina; enemata; aqua cum oxymelle.

15. Emeticum. Innumeris vicibus purgabatur; viridia, fluida, duris scybalis mixta. Nullus notu dolor; et abdomen detumuit penitus.

16. Mixtura cum sale ammoniaco. 17. decoctum amaricans cum drachma una salis ammoniaci. Bene per omnia, sola debilitas.

Aliquot inde diebus erus et femur sinistrum mirum tumet, tumore albo dolentissimo ad tactum, et hydropico. Amaricantibus sumptis alvus facilis; pedes aromatica frictione aliquantum detumescere.

Die 7. Nov. Dolor abdominis, lateris sinistri, ventriculi continuus, per intervalla gravior. Emollientia interne et externe. Nil emendatum.

Die ergo 10. dedi drachmam β rad. ipecacuanhae. Porracea vomuit multa deiecitque. Dolor omnis evanuit.

12. et 13. Corticis decoctum. Die 14 a meridie levis denuo dolor abdominis, et amarus oris.

Die 28. Nov. Mortua est.

SECTIO.

Cadaver emaciatissimum, uti phthificorum esse solet. In thorace sinistro ultra *vj*. Libras aquae cum paucis pure, inter diaphragma et pulmonem ibi accretum, et saccum formantem.

Pulmo compressus in exiguum spatium, flaccidus, et pus hinc inde plorans. In pericardio parum aquae. Color utriusque aquae erat ex viridi flavescens.

Hepar flavum; cetera bonum. Bilis pauca, amurcosa.

Intestina plurimis in locis cum inter se, cum omento, peritoneo, vesica, utero, ejusque appendicibus, firmiter cohaesere; coloris subinflammati, hinc inde nigra. Alterutrum ovarium tubae suae,

et uteri lateribus nexum erat; utrumque nucem majorem juglandem aequabat, et in faccum conversam, pus continuit.

Nota: 1) Morbus erat puerperarum.

2) Male tractatus, neglectus.

3) Saburra diu relicta facit pessimam inflammationem.

4) Hujus inflammationis exemplum habuimus in alia puerpera.

5) Decubitus in omnem partem, et respiratio facilis, et supino corpore, licet tanta fuerit aquarum moles.

6) Male ex hac sectione concluderetur de inflammatoria indole febris puerperarum, et necessitate venae sectionis contra eandem.

SECTIO III.

OBSERVATIONES VARIII ARGUMENTI.

OBSEVATIO I.

Abscessus ad costas.

Textor 28 annos natus a longo tempore sanus vixit. Verno tempore 1776 de levi pectoris oppressione, motu corporis vehementiori aucta, conqueritur. Ita aestatem transegit.

Ante 14 dies thoracis oppressio augetur, et spirandi difficultas de die in diem major. 26. Nov. accedit dolor punctorius ad sternum, qui altera die ad sinistrum latus ad mammam usque protendebatur. Noctu vena secta, cum aliquo revamine. Sequentibus diebus omnia symptomata increvere.

30. Nov. ad nos venit. Valida pectoris oppressio; summa respirationis difficultas, thorace fere immoto. Dolor lateris punctorius, inspirando attactuque externo auctus, et insignis plagae dolentis tumor. Decubitus in utramque latus difficilis,

po-

OBSERV. VARIJ ARGUMENTI. 175

dolens, cum sensu gravativo, in quodcunque latus se inclinaret. Secatur vena.

Tumor de die in diem magis elevatur; cataplasma emolliens adplicatum; atque fluctuatione manifesta tumor aperitur. Pus bonum, atque copiosum effluit, sinus varii detecti, costa una alterave exesa.

Elapsis aliquot diebus pus foetidum, febricula, sudores nocturni, alvus diarrhaeica, et virium prostratio.

Injectionibus antisepticis, et interno longoque corticis peruviani usu febris fatiscebat, ulcus depuratum, et aeger 28. Jan. 1777. sanus e nosocomio discessit.

Nota. 1) Pus esse generatum, idque copiosum extra thoracem, absque febre notabili, et homine *ордограду* laborante.

2) Hinc capitur, quomodo inflammatio pulmonum *latere* possit, atque in letalem phthosin abire, quin valdopere aegrotare videatur homo. Hinc perniciēs pleuritidum, et peripneumoniarum intelligitur.

3) Nulla facta observabatur exfoliatio costarum.

OBSERVATIO II.

Haemoptoe.

Figulus 28 annorum, macilentus, habitu corporis subicterico, per 19 fere annos, inclinato corpore vasis ex argilla effingendis operam navans, mense Junio 1777, postquam ad ignes vehementer excalesceret, corpore aestuante vinum affatum hausit,

fit. Inde tussis, sensim ita aucta, ut vehemens inter tussendum constrictionis in pulmonibus sensus oriretur. Mense Novembri, cum ingens pondus argillae levaret, oborta mox tussis, cruenta sputat, spumantia, floridaque, validas inter ad scrobiculum oppressiones. Vena bis secta, intra quatrimum haemoptoë cessabat, superstite tamen catarrhosa pulmonum affectione. Ad consuetos interim labores rediit.

6. Abhinc septimanis iterum sanguinem sputat; venae sectione sputum mox compescitur; at catarrho non cessante, post 14 dies sputa iterum sanguinea, pauca tamen, brevi disparentia.

16. Martii 1778 vesperi sanguinem iterum inter validissimam tussim, copiosum rejecit. 18 ad nos defertur. Cephalalgia valida, inter tussendum plurimum aucta. Lingua albescens. Calor per vices. Tussis frequens, sputa cruenta, et stricturae in thorace sensus. Pulsus fortis, plenus, naturali parum celerior.

Detractae sunt unctiae v sanguinis; habuit crassam crassam flavam, non contractam. Decoctum eecoproticum. Nocte illa copiosa cruenta sputabat. Tussis non valida. Sputa simul glutinosa. Dolor ad cartilaginem mucronatum, inter tussendum.

Die 21. Emeticum. Ne lineola sanguinis inter vomendum. Post vomitum perparum sputabat cruenti. Nihil profus incommodi, nisi si aliquid sanguinis rejectaret, quod ipsi ab infima ora costarum ipsarum lateris dextri videbatur ebullire. Spiratio bona, bonus decubitus; rarior faciliorque tussis a vomitu; vomuit autem pauca, pituitosa.

Die 22. Nil prorsus cruenti. Die 23. denuo aliquid cruenti noctu. Die 24. et 25. nil prorsus cruenti; pauca mucosa; appetit. Hucusque sumpsit

OBSERV. VARIJ ARGUMENTI. 177

post emesim decocta eccoprotica, ex gramine, taraxaco, cichoreo; et dr. iij. arcan. dupl.

Die 26. sine ullo ullibi incommodo, et rarissime, et pauca mucosa, et sine ullo sanguine tussit. Decoct. gram. cich. turax. cum gr. ij. tart. emet.

Die 30. Martii discessit sanus, etsi ipsum libenter diutius retinuissem.

OBSERVATIO III.

Febris maligna.

Juvenula 23 annorum, fluorem album biduo triduo post catameniorum fluxum habet, album, flavum, viridem, mixtum, idque ab anno aetatis 18vo. Catamenia pauca, sed ordinata. Ultima vice menstruum fluxum habuit initio mensis Maji.

Die 15. Maji 1778. graviter ira excanduit; mox ira et exercitio corporis aestuans frigidam haurit. Inde cephalalgia, oris amaror, vesperi horripilatio levis, sed diuturna, et dedolatio, ac incapotentia; atque ita quotidie eodem se modo habuit usque ad 21. Maji; eo die decubuit. Cephalalgia magna, gravis tinnitus, et susurrus; calores, et frequentes simul horrores, tussicula, amaror, major prostratio virium. 23. idem status. 24. Maji eadem omnia. Hoc die tuberculum haemorrhoidale, quod aegram jam a mense integro vexabat, ruptum est, et paucillum sanguinis profudit; per uterum quoque aliquid sanguinis abiit, et per nares; vomuit semel sponte amara. 25. Eadem. Fit venae sectio; crusta flavovirescens; non levatur. 26. Maji eadem.

27. Maji ad nos venit, gena modo utraque, modo alterutra intense rubente, flavedine interim pone labia et nares. Magna virium prostratio. Fe-

bris meridie et vesperi magna; amaror. Lingua praerubra, humida; petechiae lenticulares.

Die 28. vomuit amara, lenta, dato scilicet emetico; sed ante et post vomitum petechiae in pectore et brachiis punctulares pleraeque, paucae lenticulares. Vesperi etiam eruptio morbillis similima in facie, brachiis, pectore, femoribus. Caput a vomitu allevabatur.

29. Maji alvus aliquoties, febris continuat; urinae naturalibus magis flavae.

30. Febris pulsu non forti, nec tamen debili, calor. Nulla remissio, sed idem febris tenor. Alvus aliquoties sponte mota. Aqua cum spiritu vitrioli et saccharo. Infuso-decoctum radice arnicae. Circa meridiem frigus; vesperi sudor.

31. Mane emeticum. Biliosa vomuit. Meridie frigus; vesperi sudor. Decoctum corticis, et arnicae; item cortex in pulvere.

1. Junii corticem in pulvere non tulit, sed revomuit. Hinc solummodo curavi dari decoctum arnicae et corticis. Nullum frigus, nullus sudor. Febris uti heri. Dedolatio ingens, rubor genarum, exigua auditus gravitas. Alvus nulla; urina nulla, dolor supra pubem. Lecto vesperi bis exempta et circumducta est; mox urinae prodire, naturalibus paulo magis flavae, et mota alvus est cum incremento virium. Noctu dormivit placide, ronchos ducens.

2. Junii, mane vidi colorem faciei minus rubrum, aequabiliorem, constantem. Aegra promptior, alacrior; auditus facilius. Doluit hypogastrium, in cujus media et infima parte tumor gibbosus, pugnum aequans dolens assiduo, sed maxime ad contactum observabatur. Lecto exempta, et circumducta est; minxit sponte, et alvum posuit.

nilominus curavi catheterem adplicari, quo duae librae urinae adhuc detrahebantur; dolor hypogastrii plurimum minuebatur, non cessabat tamen ex toto.

Lingua aridissima, an ob morbum ipsum, vel vero ob id, quod forte noctu spiritum aperto ore duxerit? heri enim nares negabat esse pervias; calor minor; pulsus vegetiores quam heri.

Hodie dedi decoctum corticis, absque arnica³ cum oxysaccharo minerali. Urinae naturalibus paulo magis flavae. Vesperis et noctu multa urina cathetere educta erat, naturalis omnino; educebatur autem decumbenti et stanti; nullus postmodum dolor hypogastrii.

3. Junii omnia ut heri.

4. Junii febris mitior. Lingua a meridie haerectari incepit. Decoctum corticis; aqua cum spiritu vitrioli et saccharo. Urinae copiosae cathetere educi debebant. Noctes tranquillae.

5. Lingua naturalis. Febris vix ulla; urinae cathetere eductae. Heri et hodie alvum subinde in lectum mittit; facies minus et rarius rubet.

6. Junii vix ulla febris. Alvum subinde in lectum mittit. Sponte bis vomuit, pauca, biliosa, sed oleum referentia, cum levamine. Mox emetico dato biliosa multa vomuit, dejecitque; urinas a vomitu libere et sponte mittere incepit.

7. Junii, nulla febris; urinas libere mittit. Decoctum corticis.

8. Denuo urina subsistit; nulla prorsus febris; bene habet. Decoctum corticis Libra j, et vini bu- densis Libra una.

9. Bene per omnia. Urinam sponte mittit; sola surgit; leve subinde delirium.

10. Blande subinde delirat, ceterum bene peg omnia. Surgit, obambulat; alvum et urinam sponte mittit.

11. surgit, obambulat; alvus et urina libera. Subinde remedia revomit; bene habet. Hinc omni decoctum corticis; dedi solum quater per diem cochleare elixirii stomachici temperati, parumque vini; assa poma valde appetit, et conceduntur.

17. Per aliquot dies rarissime vomit, appetit; utitur parco iterum corticis decocto.

Cum per aliquot dies in diaetam peccasset, omni vespera leviori febris quotidianae paroxysmo tentabatur; tenuis diaeta, et usus largior corticis profuerunt.

23. Junii commode habet; apyretos, obambulans.

7. Julii sana discessit.

Nota: 1) Vis irae, moeroris, frigidae assumptae.

2) Morbus malignus, attamen non ita incepit repente, et cum magna virium prostratione.

3) Indifferentia et anodynia non adest, et si haec a quibusdam malignarum febrium characteristica nota statuatur.

4. Adsunt causae manifestae, eaeque in primis viis, sed quae nunc ulterius progressae sunt.

5) Sanguis per nares, uterum, haemorrhoides nil habent critici. Inde per se male desumitur indicatio pro phlebotomia.

6) An detur definitio malignitatis certa, an febris maligna sit specifica, an vero alterius febris gradus major.

7) Quandonam nomen febris puitosa, biliosa, putrida, universum gastrica, nomen disponit, et assumit nomen febris malignae? ubi nempe ve-

hae sectio, solventia, et emeticum non insigniter allevant.

8) Prognosis anceps; an ob petechias? non: hae enim subinde admodum sunt innocentes, etiam non febriles; punctulares meliores; latae peiores, et saepe letales, non ut causa, sed ut effectus.

9) In malignis febribus indicatio: 1) febris non langueat; 2) non tamen exorbitet; 3) nulla excretio sit nimia; 4) nulla subsistat. Dandus cortex in larvatis cum periculoso symptomate, cum phrenitide, cum convulsione, apoplexia, letargo, ingenti debilitate.

10) Exemptio ex lecto, et circumductio per cubiculum, quanti sit, apparebat ex hac historia.

11) Non tamen fidendum spontanae excretioni urinarum, sed simul explorandum hypogastrium,

12) Linguarum ariditas est vel ob morbum ipsum, vel solum ob id, quod aeger dormierit ore aperto.

13) Bene ominandum in malignis, si ceteris bonis nulla ullibi topica affectio in abdomine, thorace, etc. dolor praecipue observetur, aut dolor observatus brevi iterum evanescat; secus ibi figetur morbus, fietque inflammatio et gangraena.

14) Urinae profundi coloris, brunei, castanei, item quales ictericorum esse solent, nisi breve dilutum flavum colorem induant, malae perquam sunt.

15) Delirium convalescentium cortice, amaris, vino rubro, exemptione e lecto, tempore etc. curatur.

16) Recidivae saepius letales post malignas; id vidi pluries.

17) Prognosis malignarum etiam ex opificio petitur; sic febres futurorum gravissimae.

18) Vomitiones convalescentium a nimia remedium aliam indicatorum dosi.

19) Somnus febrim quamcunque intendit.

20) Gravissimum monitum, ut in curanda febre maligna, praecipue lenta nervosa, *lente festinamus*, neque tumultuarie agamus. Morbum non perorari, jam est proficere, utcumque in longum morbus trahatur. Methodus tumultaria autem est ea, quae vesicantibus, venae sectionibus, stimulantibus, aromaticis febrim impugnat.

21) Alvus cruenta, mteraca, sine dolore, copiosa, in malignis, lente nervosis morbis aliquoties occurrebat; et tamen aegri curabantur omnes.

22) Sputum cruentum in malignis, dummodo non sit copiosum, non erat letale. Erat signum incipientis inflammationis, non autem dissolutionis humorum; tunc emollientia, et exigua venae sectio.

23) Vera febris maligna, ubi materies per corpus jam dilapsa, et intime humoribus est commista, ita ut emetico non potuerit amplius evacuari, solet plerumque ocyus, serius, largis et continuatis sudoribus, iisque spontaneis judicari. Finito sudore subinde levis diarrhaea sequitur sponte (prodest tunc etiam aliquantum alvum abstergere) cum levamine. Hoc saepissime vidi, in hac, in me ipso, in infirmaria etc.

24) Affectiones topicae pectoris, abdominis etc. *in initio* biliosarum, putridarum, malignarum, minus sunt periculosae; plerumque emeto cathartici tolluntur, una, aut duabus. At vero si *serius*, vixenteque morbo accedat affectio topica, dolorifica, sique

sique accedat praemissis solventibus, et emeticis
 tharssi, tunc primum signum est, et incipientis, aut
 latentis ibi inflammationis signum; tunc non eva-
 cuandum per os, nec per alvum, sed *modica* mis-
 sio sanguinis, et *potus* emolliens, et fatus consimi-
 les, universim antiphlogistica methodus per aliquod
 tempus adhibenda erit, usque dum id evanuerit.

25) Sudores. 1. repletorum passu, bile, putri-
 da illuvie; 2. sudores colliquantes; 3. sudores in-
 dicantes, et ultimam crisi biliosorum, putrido-
 rum, malignorum constituentes; 4. sudores conva-
 lescentium utiles primo, dein vero roborantibus
 cohibentur; possunt etiam fieri colliquantes.

26) Pulsus durus 1. sensum, 2. spasticus in
 colica piétonum, hysteria, 3. inflammatorum.

27) De venae sectione in biliosis, in putri-
 dis, in morbis malignis, an in his semper proscri-
 benda? quibus sub conditionibus, et qua quantita-
 te sanguis mittendus? Respondeo, si topica affectio
 in his morbis adsit, aut serius accedat, praemisso
 jam emetico plerumque id erit inflammatorium,
 erit nempe alicubi *stasis*. Tunc emollientia topica
 ad partem. *Omissio* sola stimulorum, et roboran-
 tium, et parcissima venae sectio sufficiunt, si pul-
 sus ceteroquin admittat. Item in convulsionibus
 supervenientibus morbis malignis, tetano, opiste-
 тона etc. id fortunate adhibui.

OBSERVATIO IV.

Herniotomia.

Foemina 44 annorum, ancillari officio semper functa, sana semper, ante annum tumorem herniosum, primo exiguum, subinde tamen sponte evanescentem, inter decumbendum praecipue, prodire sensit. Incommodi inde nihil habuit.

Die jovis, cum bacchanalia celebraret cum aliis, et largius brassica non fermentata vesperi vesceretur, alvum ponebat difficilem, caprillam, et parcam. Nox bona; alvus nulla.

Die veneris vomitus assumptorum omnium; tormina, dolor videlicet scindens, ardens, continuus, per intervalla gravissimus dirissimusque, a ventriculi summa regione per totum abdomen ad pubem usque. Tumor herniosus major, quam unquam alio tempore, at *indolens*, etsi etiam contrectaretur. Die sabbati vomitus frequentes, male olentes, et assumptorum. Die dominica, lunae, martis, mercurii, vomitiones stercoreae, crebrae, et tormina totius abdominis.

Die Jovis 5 Martii 1778 ad nos delata est. Perstant dicta symptomata. Pulsus naturalibus vix crebriores, sed vibrati. Hucusque nulla alvus, jam inde a die jovis septimanae praecedentis.

Hernia enim cruralis ad crus dextrum, magnitudine ovi gallinae. Mox venae sectio larga facta est; cataplasmata emollientia; emolliens decoctum interne; enemata emollientia, leviter irritantia. Manu reponi prolapsum viscus non poterat; tumor non dolet, nequidem contrectatus, nisi rudissime.

Die

Die Veneris; praeterita nocte vomuit stercorosa olidissima; mitior abdominis dolor; alvus paucissima, enemata sollicitata. At idem tumor, viscera non reponibilia; hinc hoc mane sectio facta est.

Saccus octo circiter lineas crassus, durusque valde fuit; eo dissecto seri flaventis paucillum profluit. Intestinum profunde rubrum, aëre distentissimum et plenum erat. Crassissimum sacci initium, idque perangustum et longum intestina strangulabat, ita ut ligamentum Poupartii minus visum sit ad strangulationem contulisse, plus vero sacci haecce angustia.

Dissectum hoc sacci collum est mediante bisturi cavato specillo directi. Is modus praeplacuit prae instrumento *dilatatorio* compellato; etenim id difficillime applicatur, applicatum non satis alte intra abdomen adigi potest, *distrahendo* dolores nimios facit, et contusiones partium vicinarum. Atque in praesente casu saccus ferme cartilagineus omnem feræ vim elusisset.

Finita operatione datum est decoctum de althæa, enemata oleosa.

A sectione alvus sponte mota saepe est; absque ullo fere alio adjumento convaluit; post initium Aprilis sanata.

Nota: 1) En doloris absentiam in loco hernioso, quod saepe efficere potest, ut aegri herniam ne quidem commemorent; hinc in omni dolore colico, praecipue, si alvus obstructa simul adsit, interrogandum, et inquirendum est in hernias.

2) Non placet *le Blancianum* instrumentum; difficillime adplicatur; una manus instrumentum tenet, altera deberet *sola* repositionem tentare. Placet cel. *Richteri* admonitio: quid si forceps esset; uti speculum uterinum? Ca.

Ceterum nota: 1) dolor in percindenda cutē vividior potest minui, si extremi sectionis fines atramento notentur, et elata atque utrinque digitis comprehensa cutis uno fere tractu, atque una culli applicatione percindatur.

2) Membranarum divisio, et percissio facci absque ferme dolore fuit.

3) Id attendebatur, ut complicatum intestinum explicetur, ut modice protractum examinetur, an non parietes cohaeserint; id quod sedulo advertendum.

4) Emollientia ne hilum profuissent curante scopo; aërem enim rarefaciunt. Frigida, et ipsa glacies, ob solum contentum aërem frigore condensabilem, ante inflammationem plus profuissent, si saccus fuisset tenuior, et ad contractionem, corrugationemque magis idoneus.

5) Purgantia non dedi, nec fumum nicotianae; haec enim in initio, et constrictione non valida, et accedente manus chirurgicae repositionem tentantis auxilio, subinde utilia sunt.

6) Saccum rescidimus.

OBSERVATIO V.

Haemiplegia a fumo carbonum.

Vidua 32 annorum, semper ante sana, et corpore pingiculo, die mercurii cubitum petens carbones fabriles succendit in furno portatili, eumque in angusto cubiculo collocat.

Die sequenti surgit temulenta, vertiginosa; coquae munere fungebatur eo die, sed minus expedita.

Die

Die veneris mane evigilans (cubiculum non erat eventilatum, lustratumque, manebant enim carbones in cubiculo) immobile crus totum dextrum cum femore, et ejusdem lateris brachio. In acetabulo femoris dextri, et rheumaticus ad humerum dextrum dolor. Fit venae sectio, cum nullo levamine.

Die sabbati ad nos venit, cum imperfecta hemiplegia. Mixture salina. Alvus ter; paulo melius; os mucosum.

Die Dominica, 7. Dec. dato emetico a meridie, vomuit multa biliosa-pituitosa. A vomitu et alvo mota, mox movendi plena facultas, et dolor artuum minor.

Postea salina, eccoprotica; ad acetabulum vesicans; tandem paucos post dies plena sanitas.

OBSERVATIO VI.

Puerpera ex nimia suppuratione brachii et febre aestiva anni 1777. febricitans.

Foemina 40 circiter annorum, colore flavescente per omne corpus diffuso, sexto nunc mense gravida, a secta nuper brachii vena, laesaque aponeurosi insigiti tumore dextri brachii inflammatorio corripitur, et valida febre laborans 3tia Julii 1777 ad nos venit. Data solventia antiphlogistica; cataplasma dolenti parti applicatum; alvus morosior clysteribus sollicitata. Manifesta elapso triduo tumoris fluctuatione, sectione facta pus bonum educitur. 10ma Julii suppuratio latius sepiisse, atque duos superiora versus sinus effecisse deprehendebatur. Dilatatum est vulnus, haud absque magnis aegrae doloribus. Sera vespera partus dolores; aquae

aquae profluunt; situs infantis praeternaturalis dē-
regitur, aure scilicet ori uterino obversa. Absoluto
itaque versionis negotio, mater gemellos peperit,
absque ullis ferme vitae indicibus; stimulantibus re-
mediis ad vitam excitati; at trihorio elapso infans
uterque moritur.

Sequenti post partum die febris exacerbatio.
Vulnus amplum, suppuratio larga. Dolor totius
abdominis tactu auctus. Lingua impura, cepha-
lalgia. Alvus et urina, ob laesos sub versionis ne-
gotio ani et vesicae sphincteribus, aegra inscia in
lectum dejiciuntur, maxime dum tussitat, aut ster-
nutat. Febris vesperi aucta cum levi horripilatio-
ne; mane 14. Julii vix ulla. Pus ex suppurante
vulnere profluens tenuius, quam oportebat. De-
coctum corticis peruviani, et faeces vini pudendis
applicatae.

At omnia inde pejora; dolor abdominis nec
minimum emendatur; lingua sicca, arida; eadem
alvi et urinae incontinentia. Febris perstat.

Die 17. Julii dato emetico magnam bilis et
pituitae copiam rejecit. Inde cephalalgia et dolor
abdominis evanescere, lingua humectari incipit. Ea-
dem tamen alvi et urinae incontinentia; circa ve-
esperam pulvis radicis arnicae.

Melior sensim puris conditio; febris mitior,
tandem nulla; alvus nunc minus frequens, et cum
urina in excipulum, monente id aegra, missa.

Persistente diarrhaea, etsi minus larga, data
est die 25. Julii arnica ad scrupulos duos omni
bihorio.

26. Mane theriaca; omni bihorio radix arni-
cae, ad scrupulos duos.

27. Sumit omni bihorio drachmam unam pul-
veris arnicae. Urinam modo retinet nisi inter dor-

miendum. Alvus multo rarior. Bona suppuratio, et mundum ulcus.

30. Febris nulla a longo tempore. Pus bonum; ulcus mundum; appetitus. Alvus quater intra 24 horas.

1. Aug. Alvus semel. Bene per omnia. 4. 5. 6. 7. Aug. cubiculum obambulat.

Cum hucusque hinc inde collectiones exiguae purulentae fierent, et ulcera dein siccescerent, cum totum brachium oedematosum esset, continuata est arnica. Victus restaurans ex carnibus et vino. Inde circa 28 bene se habuit, et ulcera fere sanata.

OBSERVATIO VII.

Haemorrhagia uteri a vitio gastrico.

Foemina 38 annorum, trium prolium mater, a septem mensibus de cardialgia, ponderis in ventriculo sensu, et inappetentia conqueritur. Ante tres circiter septimanas accessit amaror oris, sitis, et subinde diarrhaea levioribus torminibus stipata.

Ante 5 septimanas menses stato quidem tempore redierunt, sed copia non magna; at in quintam fere septimanam protracti, unde magna virium ruina, atque omnium symptomatum augmentum. Vergente quarta septimana fluxus sensim minuitur, et tandem subsistit.

6. Martii 1778, cum jam ab octiduo sanguinis profluvium substiterat, cum per 14 fere dies vagae per vices horripilationes praecesserint, cholera corripitur, per tres circiter horas aegram vexante. Ad nos defertur; cephalalgia, os amarum, lingua biliosis sordibus obsesta, sitis; validae ad scrobiculum

um oppressionis sensus; tormina per vices; febricula. Mixtura salina.

Die 8. Martii pondus ventriculi; tormina levia; vomituritio; os amarum, lingua biliosissima. Emeticum. Biliofa vomuit. Cardialgia nulla.

Die 9. 10. Sumit solventia ex gramine cichoreo, taraxaco.

Die 11. amara stomachica. Bene habet. Die 17. sana discessit.

Nota. Quod si morbus hic evadat chronicus, tunc non curabis emesi, aut ea non sola. Adest tunc laxitas, sensim emendanda.

OBSERVATIO VIII.

Febris lenta nervosa.

Puella 20 annorum ob suspicionem furti in carcere conclusa tenebatur septem integris septimanis; tandem comperta ejusdem innocentia dimissa est. At biduo post, tanquam nulli servitio addicta, denuo noctu in custodiam abripitur; verum altero mane, cum nullius rei noxia esset, et alterum sibi servitium quaerere assereret, dimissa est. Gravissimum, praecipue hac altera incarceratione 28. Aprilis, terrorem passa, mox ea nocte aegrotare coepit. Vagae enim horripilationes caloribus interpolatae, oris amaror, inappetentia, dedolatio. Die 1. Maji accessit dolor punctorius a medio sterno, ad infimam usque ejus oram, ponderis sensus in regione epigastrica, et artuum dolores vagi; 3. Maji sumpto sale amaro 16ies dejecit; magna inde debilitas.

5. Maji ad nos venit. Cephalalgia, os amarum, calor et pulsus ferme naturalis. Mixtura solvens;

vens; enema. A meridie febris exacerbatio. Noctu bis alvum posuit.

6. Maji Febris. Nullus thoracis dolor. Os valde amarum. Emeticum; vomuit paucam pituitam; noctu alvus semel mota.

7. Maji Sapor oris emendatus; minus calet; urinae jumentosae. Maculae in brachiis scarlatino exanthemati non abfimiles; faucium levis rubor, et dolor.

8. Maji Emeticum. Bilioso-pituitosa, pauca. Maculae pauciores, pallidiores; cetera eadem. Vespere levis in thorace medio oppressio, quae, paucis sanguine tussi rejecto, disparuit. Tunc autem venae sectio instituta est ad uncias quinque. Sanguis cum vestigio exiguae, diffusae, cinereae, lividaeque crustae.

6. Maji respiratio bona, nulla oppressio. Mens constans exacte semper, decubitus in omnem partem facilis semper. Pulsus naturali tamen semper celerior, debitae fortitudinis, at calore corporis magno, et subinde veluti urente. Somnus; tranquillitas; decoctum corticis; aquam cum spiritu vitrioli et saccharo, vesperi hujus diei prima vice dedi. Sanguinis identidem paucillam ex utero, subinde ex naribus stillabat, urinae paucae, profundissime flavae, absque hypostasi. Nulla hucusque sitis; non nisi coacta bibit.

10. Maji omnia uti heri. Hucusque alvus non nisi enemate sollicitata respondet.

11. Maji. Alvus hodie sponte soluta, bonae notae. Febris eadem, eodem tenore. Urinae coloris minus profundi, et copia majore missae. Nullus ullibi dolor; mens exacte constans, et tranquillitas quasi hominis meditantis. Color faciei, uti sanorum, decubitus in omne latus facilis. Hoc die

comperi, aegram ab aliquo tempore gravi moerore percussam esse, ob amasium aufugientem, cum militiam metueret.

12. Maji meditabunda, somnolenta, febriens uno tenore. Vesperi lecto exempta, et per cubiculum circumducta. Alvum et urinam misit sponte, et multo cum levamine. Decoctum corticis; urinae minus profundi coloris, uberiores.

13. Maji Mens minus meditabunda, minus somnolenta; minus febrit. Lecto eximitur; alvum sponte ponit; urinarum proventus minus coloratarum, naturaliorumque.

14. Pulsus et calor vix febrilis; somnolentia minor; lassitudo major; urinae hesternae; indolentia.

15 et 16. Pulsus et calor naturalis, vix ulla somnolentia. Magna virium ruina. Vino rubro et cortice utitur.

Die 16. Maji urinam inscia in lectum misit. Alvus enemate sollicitata.

17. Maji. Pulsus hucusque sat fortis, debilior nunc est, celeritate naturali, uti et naturali calore. Mentis praesentia plena, et omnium adcurata cognitio; indolentia. Tussis accedit cum sputo difficili, tenacissimo, albido, spumoso. Collapsa facies, et color pallescens, qui antea laetus erat, sanorum instar.

Duo ad femora vesicantia; ad suras epispastica; infusum arnicae, et decoctum corticis peruvianum cum vino rubro.

Vesperi pulsus elatior, sudor aequabilis per totum corpus; suapte, et non interrogata subinde alios apte alloquitur; alacritas major. Urinam inscia in excipulum misit, naturali paulo magis flavescentem. Subinde assumpta, praecipue jusculum, evomit.

OBSERV. VARIII ARGUMENTI. 193

18. Omnia uti heri. Subinde assumpta revomit, praecipue jusculum; sputa nulla, tassis nulla; urina in lectum mittitur; alvus enemate solvitur.

19. Hodie *parcos*, sed frequentes curavi dari doses roborantium; decocti videlicet corticis peruviani lib. 1 cum unciis iij. vini rubri per 24 horas; alacrior est, et vegetior; circumstantes alloquitur, sollicita de aliorum, quibuscum in uno cubiculo versatur, sanitate. Pulsus naturalis. Rarius assumpta revomit.

20. Alacrior est. Semel jusculum vomuit; vegetior; matulam petit; erectam se facilius sustinuit.

21. 22. 23. Convalescit. Vinum rubrum; elixir stomachicum quater per diem. Urinae cum sedimento lateritio.

28. Maji sola ab aliquot diebus cubiculum obambulat; ad usque hodiernam diem subinde jusculum, vel et alios cibos vomuit, itemque saepius pituitam ductilissimam, solam absque assumptis. Vinum et elixirum retinuit.

Nota: 1) Die 19 Maji dedi *parcas* omnino doses roborantium. Certa enim est observatio, *nimias*, vel indicatissimi roborantis remedii doses, *sua mole* ventriculum gravare, et virium incrementa suspendere.

2) Quaeritur, an in febribus malignis doses roborantium, corticis etc. possint determinari? *pauiores* enim doses non sufficient, *largiores* imbecilem ventriculum offendent.

3) Vis moeroris et terroris febres pessimas, lentas, et nervosas efficit.

OBSERVATIO IX.

Asthma pituitosum.

Puella 22 annorum, lotrix, ante 5 annos tempore autumnali nudis saepe pedibus per Danabium incedens, affectione catarrhosa corripiebatur. Catarrho hoc per biennium fere neglecto, mense Februario 1777 malum hoc ita tandem exacerbatur, ut aegrae, ob tussis vehementiam, suffocationis periculum instaret. Vena bis secta, et emollientium remediorum usu, tussis plurimum mitigabatur; mansit tamen assidua catarrhalis dispositio, per vices exacerbata. Sequenti autumnno rara omnino tussis, et aegra commode se habuit. At proxima hyeme, tempestate madida, de die per plateas nive plenas oberrans, noctu vero in humido cubiculo degens, tussire iterum et de pectoris oppressione conqueri incipit. Augetur tussis de die in diem; sex ultimis septimanis alvi difficultas accedit.

6. Februarii 1778 in nosocomium suscipitur. Cephalalgia, os mucosum, inappetentia; vomitus inter tussendum. Respiratio asthmatica, oppressio pectoris; decubitus diuturnior, ob respirationis difficultatem, fere impossibilis; Febris vix ulla. Ene-
ma solvens. Mixtura salina.

8va Emeticum. Vomuit aliquoties pituitosa, saepius dejecit, cum levamine. Rarior enim tussis, respiratio liberior, et decubitus in omnem partem. Noctu morbus iterum exacerbatur. Paregoricum; pejus inde habuit hac nocte.

9 et 10 tussis rarior, at difficilis denuo respiratio, et orthopnoea. Nil, aut perparum motuum febrilium adfuit. Sputa copiosa, ductilia pleraque,

et pellucida, praecordiorum et thoracis quasi constrictio, illorum tamen validius, quam hujus. Mixtura solvens.

12. Emeticum; vomuit bilioso-pituitosa multa, evidenti, et maximo cum levamine. Mox enim decubuit, facile spiravit, raro tussivit; paucissima sputavit. A meridie datum decoctum graminis, taraxaci, cichorei, cum oxymelle squillitico, et tartari emetici granis ij. Nox bona, somnus recreans, decubitus facilis, et rara tussis.

13. Bene habet. Rara tussis; at vesperi orthopnoea, tussis; nox fere insomnis.

14. Martii eidem decocto addidi oxymellis squillitici unciam 1ß. et tartari emetici grana iij. Enema. Vix ulla tussis; decubitus interdiu facilis, noctu denuo difficilior, attamen facilior, quam antea. Hucusque plerumque erat respiratio sibilosa.

15) Idem decoctum cum tartari emetici granis iij, arcani duplicati granis iij. Vomuit saepius per diem pituitam ductilem. Nulla jam tussis; vix ulla hodie pectoris oppressio; spiratio non sibilosa; decubitus facilis.

16. Decoctum idem cum oxymelle squillitico, et granis iij. tartari emetici; subinde, sed raro per hos dies vomuit; nulla tussis; nulla oppressio.

17 et 18. Decoctum lichenis cum oxymelle squillitico, et tartaro emetico.

Die 23 bene per omnia habens discessit; retineri diutius in nosocomio non potuit, etsi libenter curam confirmatoriam diutius produxissem.

Nota: Asthmata talia curavi etiam gummi ammoniaci, vitello ovi soluto, ad scrupulos ij. — drachmam i. per 24 horas.

OBSERVATIO X.

Herniotomia.

Foemina 50 circiter annos nata die 19 Nov. 1778 mane adhuc in lecto incarceratam herniam deprehendit; tormina graviora eo die, et crebra vomitio *biliofa*, alvus nulla. Decubuit; horripilationes, et intermixti calores; sitis.

20. Die Sabbati eadem omnia. Tormina vaga, at assidua, mitiora quam pridie; vomitio minus crebra assumptorum, et biliofa.

21. Mitia haec valde. Non vomuit; decubuit assiduo. Leves horripilationes et calores.

Die 22 ad nos venit. Venae sectio mox facta; cataplasmata ad totum abdomen applicata. Tormina mitia levique at assidua, sed nullibi fixa, maxime tamen circa umbilicum. Mane non vomuit. Enemata crebra, emollientia; solutio diluta salis amari per epicrasin. Vespere vomitio assumptorum, et modice foeculenta, crebra. In loco hernioso hucusque nullus, nisi ad contactum, dolor, subinde tamen etiam extra contactum.

Mox femicupia imposita; repositio tentata; sed frustra. Vomuit. Opium datum; dein per noctem denuo solutio salis amari per epicrasin. Denuo frustra repositio tentata est.

Pulsus modice celerior naturali; leviculi calores, horripilationesque, levia tormina, et ad contactum vix aucta. Tumidulum abdomen hucusque; borborygmi, flatus *ævo*.

Mane die 24. Nov. herniotomia feliciter instituta. Post $\frac{1}{4}$ horam alvus, et dein saepius sponte,

OBSERV. VARI ARGUMENTI. 157

et inter levia tormina decoctum altheae; cataplasma emolliens. Nocte sequente febricula.

Die 25 Nov. Mane levis febris; alvus aliquoties sponte posita; vix ullus dolor in abdomine, nisi inter dejiciendum, isque levis.

Usa est lichene islandico ob tussim antiquam; sputa glutinosa, copiosa, puriformia.

Circa medium Decembrem febrile vesperi mane, et noctu coepit. Cephalalgia, albida lingua; solventia, et dein applicato brachierio emeticum; demum graminis taraxaci, cichoreique decoctum cito rem in integrum restituerant.

Circa finem decembris 1778 cubiculum sana obambulabat.

Nota: Suspicio herniae incarcerationem factam esse ob *latentem saburram*, quae flatibus distenderit intestina, et protruserit. Nulla vis, nihilque extra ordinem antecessit.

OBSERVATIO XI.

Hydrothorax.

Vidua 46 annorum, elapsa hyeme humidum cubiculum inhabitans, faucium asperitatem per vires redeuntem sensit, absque ulla tamen pectoris oppressione, aut tussi. Mense Martio catharrho affligitur, per intervalla aucto, atque sensim iterum mitiori facto. Venae sectione instituta, sanguine absque apparente crusta, catarrhus rediit, cum pectoris oppressione, respiratione difficili, et cardialgia. Mense Majo assidua pectoris oppressio, tussis vehementior, et respiratio sibilosa. Noctu omnium symptomatum exacerbatio. Fit iterum venae sectio; at morbus continuo increscit.

Ante quatuor septimanas, sanguine iterum edito, to, nova, et majora mali incrementa. Summa enim respirationis difficultas, anxietas, repentina noctu e somno excitatio, cum metu suffocationis, orthopnoea; ab aliquot diebus mane pedum oedema.

Die 28. Septembris ad nos venit. Magna respirationis difficultas, oppressio thoracis assidua, tussis frequens; cardialgia inter tussendum aucta; alvus ab aliquot diebus obstructa; urina copiosa, aquosa; leve pedum oedema; sitis; pulsus et calor naturalis. Mixtura ex aqua petroselini, foeniculi aa unc. iij. Pulv. squill. gr. VI. Oxymel. squill. roob. junib. aa unc. j. Enema.

29. Sept. Magna noctu respirationis difficultas, et thoracis oppressio, ut totam noctem in lecto sedens aegra transigeret. Urinas misit copiosas et aquosas. Squill. gr. X.

30. Sept. et 1. Oct. Nulla noctu oppressio.

5. Octobris. Hucusque nulla pectoris oppressio; somnus bonus, cardialgia minuitur; pruritus in gutture adhuc durat.

7. Oct. Somnus hucusque bonus. Pectus penitus emendatum, cardialgia levior. Repetita mixtura diuretica, et ad firmandos sensim pulmones datum est decoctum polygalae cum liquiritia.

18. Mane quæta est denuo oppressionem pectoris, et repentinam illam suffocationem a primo somno, cum mixtura diuretica ab octo diebus intermitteretur, et solum polygalae decoctum præscriberetur. Data est ergo denuo eadem mixtura, et 19 Octobris bene se dormivisse agebat.

21. Sana discessit; suasi tamen, ut squillam continuet. Citius abiit, quam oportebat.

OBSERVATIO XII.

Asthma.

Chirurgus 26 annorum, ante tres annos tempore hyemali aëris vicissitudini plurimum expositus, catarrho afficitur, per 14 circiter dies durante; muneribus suis interim fungebatur. At inde per $\frac{1}{2}$ fere annum constrictionis in pectore sensus, et respirationis difficultas. Sequenti aestate pleuritide corripitur, quatuor venae sectionibus, et emollientium remediorum usu sanatus. Sanus per medium annum. At postea, inter validos iterum corporis motus, pristina pectoris oppressio, et respirationis difficultas rediit, per novem fere menses assidua, donec iter Viennam faceret, tempore humido pluvioloque. Omnia inde pejora.

22. Nov. 1778. ad nos venit. Inspiratio sonora, sibiliosa, strepens; circa caput asperae arteriae videbatur impedimentum esse. Exspirabat tamen sine sonitu, et longissimis tractibus eloqui poterat, absque nova inspiratione. Thoracis per vices quasi constrictio.

Vesperis et noctu pejus habuit, ita ut surgere, et obambulare debuerit; meridie mitius. Pulsus pleni, praeduri, quales subinde in gravi solent esse inflammatione, aut potius, quales in colica saturnina. 23 et 24 eadem noctu; mali exacerbatio.

Die 25. Venae sectio; a prandio paulo melius se habuit. Vesperis emeticum. Post emesin nec minimum prioris incommodi vestigium; nox placidissima.

26 et 27. rediere noctu paroxysmi; e lecto surgens mox bene se habet; post mediam noctem placidus somnus; usus est refracta dosi ipecacuanhae. Evidenter emendabatur, et die 10. Dec. sanus e nosocomio discessit.

Nota: Eodem tempore tres alias asthmaticas habui, unam cum strepente respiratione, tussi magna, et sputis albumen ovi exacte referentibus, aut sperma ranarum. Haec sputa emeticum primo, deinde vero refractas doses ipecacuanhae, aut flores arnicae indicarunt, subinde solum emeticum. Habuit simul quartanam triplicem; primo die salina, secundo autem emeticum cum ingenti levamine, absterfo asthmate; mox dein usu decocti florum arnicae primo quartana simplex, dein brevi nulla. Alteri, ex asthmate bilioso, profuit emeticum. Tertiae ex asthmate ob hydrothoracem, profuit sectio.

OBSERVATIO XIII.

Hernia incarcerata.

Pistor 24 annorum a biennio herniam inguinalem habet, quae saepius prolapsa facili negotio semper reponebatur. 2. Junii 1777 hernia incarceratur, totum abdomen valde dolet; tumor herniosus non magnus, rotundus, mobilis, sed radice firma, constrictissimaque. Alvus ea die semel posita. Facta est eadem die in nosocomio venae sectio, diaeta ex meris jusculis, decoctum hordei cum oxymelle simplici, enemata emollientia.

Vesperis femicupium; ea nocte emollienti clysmati pauxillum salis addidi unde denuo alvus mota est; mox tumor minor, et minus durus fiebat.

Re.

Repositio variis intervallis tentata, altero mane feliciter successit.

Nota. Vomitus hoc in casu necduram adfuit, et res intra solas vomituritiones stetit.

Praeter duo cochlearia juris carniū tenuissimi, aquae omni thorio exhibebantur, assumpsit nihil. Cum non sitiret, nihil, vel perparum decocti assumpsit. Oleum amygdalarum, quod in consimili casu propino, hac vice non dedi. Etenim vidi hisce praecipue in terris, ubi olei rarior in victu usus est, qui haustus oleosos nauseant, et ingestos revomant.

Oleum amygdalarum odore quidem minus grave est, attamen cito rancescit, praecipue, si nec frigide, nec recenter expressum fuerit. Acrimonia rancida gravem utique intestinis inflammati, atque in loco hernioso sugillatis, etsi facta etiam repositio esset, inferre noxam deberet.

Cum aeger balneo immitteretur, id cavi, ne id calorem corporis humani multum superet, atque humorum orgasmum hic periculosum, nimio calore fuscitaret. Praeterea, quo diutius illi insidere absque vertigine, et sensuum confusione possit, sedulo cavi, ne vapor calentis aquae ad caput admittatur, et inspirando attractus non perferendas anxietates faciat.

Hoc si neglexeram, nec diu sufferre balneum poterant, nec optatum inde emolumentum experiri.

OBSERVATIO XIV.

Epilepsia.

Vinitor 26 annorum ante 10 annos a terrore vehementi vertigine frequenter corripitur; venae sectione instituta saepius sopitum est malum, at tandem in epilepsiam transit, quae primo incertis intervallis affligebat, at dein ab anno circiter omni ferme 14to die, vertigine praecedente, aegrum corripiebat.

Accessit tunc aeger nosocomium; acceptis a Medico, qui pauperibus solet praescribere, pilulis, et frequentia et vehementia paroxysmorum remisit.

18. Octobris 1778 postquam vehementi ira exarserat, validissimo paroxysmo corripitur.

Signa epilepsiae praenuntia, vertigo, susurrus aurium, et strepitus quasi in cerebro, atque ardoris in oculis sensus, hora circiter ante paroxysmum, aegrum de adventante morbo admonebant. Finito paroxysmo os amarum, et oppressionis in thorace sensus remansit.

Venae sectio, ira, terror, spirituosorum usus morbum exacerbabant.

26. ad nos venit. Mixtura salina. Aliquoties dejecit; nox placida. Altera die circa meridiem paroxysmus epilepticus. Mixtura iterum salina. Noctu somnus; at altero mane amaror oris; lingua tenaci glutine obducta: Emeticum; vomuit pituitoso-biliosa.

Salina postea assumpsit, et cum post aliquot dies denuo os mucosissimum evaderet, et ventriculo

culo doleret, denuo datum emeticum; eadem vomuit; postea amaricantia.

Aliquot elapsis diebus paroxysmus rediit, non gravis, at solito multo citior, breviorique intervallo; os denuo mucosissimum.

Datae pilulae ex galbano, camphora, massa pil. Ruffi circa 4. Nov.

Circa medium Novembrem, cum levis denuo insultus epilepticus, attamen mentis constante praesentia, admonitio adesset, pulsus continuo essent repentes, humilesque, ac omni modo debiles, et os mucosum esset, praecipue post insultum, de sumpta indicatione a diathesi debili, mucosa, dedi corticis peruviani unc. β , cum drachma, extracti martis pomati. Inde sensim arteriis vigor, et animosior vis, et a morbo immunitas.

OBSERVATIO XV.

Catarrhus antiquus.

Sartor 22 annorum septem abhinc annis prima vice pleuroperipneumonia leviori corripitur, sputis copiosis, flavis prodeuntibus. Saepius ab eo tempore, variisque anni temporibus ex hoc morbo decubuit, nisi venae sectione illum praepediret.

18. Martii 1778 mane frigore corripitur; os amarum, inappetentia; dolor totius lateris sinistri punctorius, ad dorsum usque excurrens, tussi et inspiratione auctus; decubitus in utrumque latus difficilis. Die 19. venae sectio; crusta pleuritica, flava; nulla emendatio; eadem vespera venae sectio repetita; sine levamine. Altera die iterum instituta venae sectio; dolor parum minuitur; eadem tamen respirationis difficultas, et tussis.

21. Martii in nosocomium suscipitur. Os amarum, nausea. Dolor lateris sinistri punctorius; respiratio difficilis; tussis frequens; sputa copiosa, mucosa; decubitus in utrumque latus difficilis; alvus obstructa; pulsus celer, debilis; color faciei flavescens. Mixtura salina.

Alter die tussis rarior, et facilior in latera decubitus. Emeticum. Vomuit pauca, pituitosa; saepius deiecit. Omnia emendabantur; respiratio facilior, tussis rarior, decubitus in utrumque latus; sputa tenacia, quaedam cocta. Decoctum graminis, taraxaci, cichorei, cum sale medio.

Curatus ex asse est, et a praesenti morbo, et ab antiqua tussi. Egregiae vires emeseos, et decocti graminis, cichorei etc.

OBSERVATIO XVI.

Cynanche.

Foemina 29 annos nata et maritata, ante annum, quinto graviditatis mense abortum patitur; ab eo tempore sana est, et regularem patitur fluxum menstruum. Ante 14 dies consueta catamena redire debuerant, non tamen redierunt.

$\frac{23}{2}$ Jan. 1779. frigere coepit praeter morem, capite dolere, dolere etiam in loco interscapulari, quasi ab rheumate.

$\frac{24}{2}$ Jan. Omnia eadem; dolor capitis auctus. Nocte hanc diem insequente parotis utraque, utraque etiam glandula submaxillaris cum dolore dilacerante intumuit; major erat dextrae parotidis, et sinistrae submaxillaris tumor. Loca tumentia contractari vel leviter citra dolorem non potuerunt.

$\frac{25}{3}$ Hoc die nauseavit, inter deglutendum, dolorem et obstaculum paulo supra sternum sensit, difficulter etiam respiravit, ob majorem inter inspirandum dolorem ad caput asperae arteriae, et per decursum ejusdem arteriae asperae ad sternum usque, dum spiritum attraheret, exortum, eumque pungentem. Tumor locorum glandulosorum, dolorque, uti et rheuma inter scapulas, et cephalalgia non mutantur. Dolor gutturis attactum difficulter ferebat.

$\frac{25}{4}$ Jan. Omnia augebantur. Sumit haustus salinos, unde alvum ter torminosam, et absque levamine posuit. Noctē hanc diem insequente, difficillima respiratio, et cum metu suffocationis ob dolorem ad caput asperae arteriae, et ob impedimentum ibidem haerens.

$\frac{27}{3}$ Jan. Hodie mane ad nos venit, parotide et submaxiilari glandula utrobique tumente, ea, qua dixi, ratione, difficulter respirans. Glocitabat ad instar galli indici irati, et concitati. In faucibus nihil alieni inspicienti apparuit; cephalalgia, rheuma inter scapulas; dolor gutturis inter deglutendum, inspirandum, ad attactum, quemadmodum hucusque persistabant.

Pulsus naturali et celeritate, et mollitie; calor praeter naturam vix ullus; dolores lacerantes artuum omnium, brachiorum praecipue, maxime digitorum, quos extendere, ob *crampum*, ut aiebat, non potuit. Ab initio morbi hucusque assiduum, nullo calore distinctum frigus querebatur.

Fit venae sectio unciarum X. Sanguis laudabilis. Enemata eccoprotica; cataplasma emolliens ad parotides, et totum collum. Fodus emollientes faucium; decoctum emolliens, tepidum, nitrosum ore haustum.

A meridie melius habet; non glouitat; minus inter deglutendum dolet; facillime respirat. Artuum minor dolor, minor etiam locorum glandulosorum, at major inter scapulas. Noctu dormiuit; frigus nullum.

$\frac{28}{6}$ Jan. Omnia, uti heri a meridie. Decocti altheae Librae ij. cum salis amari et mannae $\bar{a}a$ unc. j. Omni bihorio vasculum.

$\frac{27}{7}$ Jan. Dolor quasi rheumaticus crurum, parotis dextra minor; glandulae maxillaris sinistrae tumor aequae minor. Leue inter deglutendum paulo supra sternum impedimentum. Apyretos. Mixtura ex aqua sambuci unc. V. roob. sambuci unc. ij, et antimonii diaphoretici non abluti dr. ij.; decoctum altheae pro potu communi. Urinae partim naturales, partim cum sedimento lateritio.

$\frac{26}{8}$ Jan. Loca tumentia minus tument; melius deglutit; alvus facili; urinae, quales heri. Nullus crurum dolor.

$\frac{25}{9}$ Bene. Leuis tumor glandulae submaxillaris sinistrae.

$\frac{x}{10}$ Febr. Tumor glandulae minor; nullus ullibi dolor, nisi leuis ad cardiam. Datum decoctum graminis, taraxaci, cichorei, cum arcano duplicato.

2. 3. Febr. eadem remedia; bene habet.

4. Febr. rheuma lateris dextri faciei. Leue impedimentum iterum in deglutendo. Vesicans ad nucham. Stibium in mixtura sambucina.

5. Febr. meliora omnia.

6. Februarii bene habet.

OBSERVATIO XVII.

Colica pictonum.

Homo 32 annorum apud deauratorem pulveres cum plumbo mixtos terens, sensit ante 14 dies dolorem ventriculi contorquentem; alvus fuit diarrhaeica, quam cum emolumento tulit. A die dominica dolores per intervalla graviore, et tam ardentibus quam contorquentes adfuere. Conqueritur de ardore in femoribus. Urina est stranguriosa; brachia prae gravitate elevare, et firmiter insistere prae dolore et debilitate pedum vix potest. Heri, 19. Julii 1776, sponte biliosa vomuit; alvus est stricta; sapor nullus; lingua alba, modice flava.

20. Emulsum purgans, cum gr. iv camphorae. Enema cum drachmis ij salis gemmae; pro potu autem communi decoctum emolliens, cum unciis ij roob ribesiorum. Alvus post enema semel, et pauca; dolor idem.

20. Mixtura ex aqua florum chamomillae, menthae, aa unc. iij. opii puri granis iij, camphorae gr. iv. syrup. menth. unc. i. Enema idem. Alvus bis posita. Urina liberior, absque dolore. Dolor ventriculi minor. Cataplasma emolliens.

21. Dolor exiguus. Alvus semel spontanea.

Rec. Olei amygd. rec. et frigid. express. unc. j.

Vitelli ovorum Nr. 1.

Aq. fl. chamom. unc. IV.

Camph. gr. IV.

Opii puri gr. iij.

Syrup. menth. unc. ij.

M.

22. Alvus semel facilis; nullus dolor.
 23. Caput obtusum. Ceterum omnia bona.
 Emulsum purgans.
 24. Bene per omnia.

Rec. G. Galban.

Sagapen $\bar{a}$ dr. j.

castor. dr. β .

Syrup. menth. q. f. ut fiant pilul.
 gr. iij.

D.

Mane et vesperi pil. IV.

Quaestio est, an colica saturnina sit *sui generis*, seu specifica, et an ab aliis rebus possit eadem specie colica excitari?

Respondeo: numerosas, et maxime differentes colicas dari constat; attamen hanc esse peculiarem, peculiaribus notis insignitam, ego quidem arbitror. Constitui historias colicae saturninae omnes paulo accuratius descriptas colligere, ut ex collectis quam plurimis morbi hujusce historiis certi quid deduci queat. Gel. Strack, egregius ceteroquin observator, eandem confudit cum arthritica, in peculiari libello hac super re scripto.

Plura occurrunt notanda in colica saturnina.

1) Species doloris, qui contorquens est, et subinde ardens, sed per intervalla exacerbari solitus.

2) Sedes doloris primo in ventriculo, dein circa umbilicum.

3) Dolor ardens in certo corporis loco, saepe non magno, praecipue in femore alterutro, vel utroque.

- 4) Gravitas artuum saepe superiorum et inferiorum.
- 5) Pulsus durus, plenus, fortis, non febrilis plerumque, subinde tamen naturali celerior.
- 6) Umbilicus retrotractus in plerisque, nulla tamen ab aliis observata lignea durities.
- 7) Alvus tarda, difficilis, faeces non semper caprinae; alvi lubricitatem in uno observamus cum levamine morbi.
- 8) Vomitus aeruginosus, biliosus, flavus.
- 9) Mictus stranguriosus, parcus, frequens, tenesmus ad matulam, et urethrae in quibusdam retractio.
- 10) Dolores omnium artuum per intervalla exacerbari, saepe noctu graviores, uti venerei assolent.
- 11) Signa ea exhibent, quae apparent in morbis biliosis, uti sapor amarus, lingua viridis, flava etc.
- 12) Subinde stupor artuum, qui etiam in paralyfin transit.
- 13) Reptationis sensus per oesophagum, strangulatio gutturis, et globus quasi hystericus.
- 14) Sensus verius vesperam et noctu caloris in toto corpore, quemadmodum in febre inflammatoria, quin tamen aeger ad contactum caleat, aut pulsum febrilem habeat.
- 15) Constrictio scroti.
- 16) Testiculorum retractio per intervalla.
- 17) Caput confusum; in principio somni pavores, somnus insomniis turbatus.
- 18) Convulsionem artuum, et insultus apoplectici.
- 19) Delirium furiosum.
- 20) Tenesmus.

- 21) Urina aut naturalis, aut mere aquosa.
 22) Flatus sursum et deorsum erumpentes, borborygmi.
 23) Oppressio pectoris subito, et per interval-
 la ingruens.
 24) Sub insultu epileptico linguae immanis tumor, et extra os protensio, quam quidam dentibus commordit.
 25) Dolor abdominis attractu auctus.

Alvum, ab opio stringi solitam, in colica pic-
 tonum non impediri, quin potius promoveri, in
 pluribus est observatum; hinc venenum saturninum
 1) videtur, fibras quasdam reddere stupidas, tor-
 pidasque; 2) id venenum perfectissime adstringit,
 ita, ut olim in gonorrhæis inveteratis, et fluore
 albo ad omnia rebelli fuerit tanquam summum,
 et potentissimum adstringens celebratum; quin nu-
 perus scriptor gallus *Goulard* denuo ausus est, usum
 ejus internum suadere; 3) quibusdam fibris spas-
 mum, sive spasticam constrictionem inducit; hinc
 oritur indicatio sequens: sc. *emollire* oleosis, *incita-
 re* nervinis, et fibras spastice contractas *opiatis* sol-
 vere.

Magna necessitas est, ut hic morbus probe di-
 gnoscatur; frequentissime contingit, ut integrae fa-
 miliae, integra monasteria, novo, ut apparebat,
 morbo laborarint, et plurimi perierint. Solent
 enim 1) butyro cerussam admiscere, ut pondus au-
 geatur; 2) vina acida litargyrio edulcorare.

OBSERVATIO XVIII.

Colica Saturnina.

Vir 26 annorum, quindecim fere annos in conficiendis pigmentis consumens, ante novem menses prima vice colica saturnina corripitur; at levis admodum erat morbus, cum enim aeger a laboribus istis desisteret, omnia intra biduum symptomata sponte disparuerunt.

Ante 14 dies eadem symptomata, at vehementiora longe recruderunt; vehementes enim omnium artuum dolores, noctu plurimum exacerbati, artus movendi impotentia; ventriculi contractio; flatuum per oesophagum et asperam arteriam ascendentium, et guttur strangulantium sensus. Alvus pertinaciter clausa, foeces non caprillae; tenesmus; liberum urinae profluvium, Lingua impura, modice flavescens; oris amarus; vomitum; umbilici introtractio. Pulsus fortis plenus, subdurus, naturali non celerior. Calor naturalis.

Datum 2da Augusti emulsum purgans; et foementum emolliens ad abdomen.

Purgabatur cum levamine. Cum altero die mixtura oleosa cum opio et camphora daretur, alvus substitit; aderant borborygmi, ventrisque murmura. Pulsus admodum fortis et durus, non celer. Hinc data est eodem die tertio mixtura salina.

Die quarto facta est exigua sanguinis per venae sectionem detractio, ut opium tutius et efficacius dari possit. Facta venae sectione, data denuo mixtura oleosa cum opio et camphora. Opium alternis solum diebus addebatur, at camphora nunquam omissa est. Alvus sub usu opii ad grana iij

vel et iv. intra nyctemeron exhibiti, semel, bis, terve suapte solvebatur. His per paucos dies adhibitis subjunximus mixturam nostram ex tota chamomilla paratam. Demum post septem aut octo dies, aut sani abivere, aut si persuaderi ad perficiendam curam confirmatoriam poterant, eidem mixturae ex chamomilla confectae, aliquid corticis peruviani, et foliorum aurantiorum addidimus.

Multi suadent etiam quadruplicatas purgantium doses, si ordinaria quantitas purgantium non sufficiat. Verum ubi mitius, et forma liquida, ac per epicrasin datum purgans alvum non referaret, ad valentiora pharmaca nunquam confugeram, sed, praemisso spasmos sopiente opio, alvus denuo, dato leniori purgante, facile solvebatur.

OBSERVATIO XIX.]

Colica pictonum cum febre biliosa.

Pictor 29 annorum, ante annum Pofonii gravissima colica pictonum laboravit; elapsis demum 18 septimanis, postquam quaternis vicibus recidivam passus esset, ex toto convaluit.

Ante tres circiter septimanas cephalalgia, ardoris in thorace sensus, dolor in regione epigastrica; sumpto quodam remedio haec symptomata brevi disparuere.

At 16. Sept. 1776. eadem symptomata longe vehementiora redierunt; accessit vomitus aeruginosus, alvus adstricta. 18. Septemb. Umbilici introtractio.

19. Alvus a quatuor diebus nulla, dolor abdominis ingens, vomitus biliosus, ejulatus, jactatio. Data est mixtura oleosa absque opio, datumque

que enema primo emolliens, dein acre, nullum levamen; alvus nulla. Repetita et enemata, et mixtura oleosa cum opio. Dolor sopitus, alvus nulla. Pauca febris.

Die 23. Vesperi dedi unciam α β falis amari in unciis VI. aquae communis, itemque enemata acria. Alvus inde ter mota. Dolor in epigastrio per intervalla ardens; flatus, borborygmi. Mixtura oleosa cum camphorae et opii granis vj. Dolor vix aliquis. Sed carebaria, pauca febris, os mucosum hucusque, gravitas circa praecordia, alvus nulla.

Die 25. Sept. Emulum purgans; ter mota est alvus; nullus amplius dolor in abdomine, sed perstant borborygmi; nulla cardialgia, nec carebaria. Modice febricitat; os mucosum hucusque, non tamen amarum. Data est mixtura solvens cum arcani duplicati drachmis ij, camphorae granis iv.

Alvus interdiu non movebatur; attamen capitis dolor, qui hucusque fuerat, et calor febrilis evanuit; dolor vero in abdomine recrudit.

Urina hucusque, non nisi diu adhibito nisu mingendi, fluit. Vesperi datum est granum opii, et mixtura continuabatur. Inde dolores evanuerunt. Alvus semel posita.

Die 27. cum levissime adhuc febricitaret, data est mixtura solvens absque sale, cum camphorae granis jv. A meridie nullus abdominis dolor, febris nulla.

Die 28. Mixtura solvens; camphorae granae jv. Nullus abdominis dolor, nulla febris, urina facilis.

Die 29. Repetita eadem sunt, per omnia bene se habet.

Per triduum stomachicis usus est, et sanus per omnia discessit.

Nota: 1) Febrim biliosam, utut leviozem si-
mul junctam arbitror.

2) Hoc si sit, aut emetica, aut saltem lenia
ecoprotica debent adhiberi.

3) Hi opium non ferunt, omnia exasperan-
tur.

4) Febris haec biliosa colicae pictonum juncta
curatur, modo systema nervorum non sit minus af-
fectum; at si tremor artuum, vocis, linguae etc.
adsint, plerumque pereunt, etsi reliqua bona esse
videantur, et colica multum mitigetur, aut cessare
videatur.

5) Solventia cum pauca camphora, et alvus
aperta servari debent.

OBSERVATIO XX.

Paralysis brachii incipiens.

Lapicida 32 circiter annorum, semel tantum
per omnem vitam ex morbo acuto decubuit; hu-
cusque sanus. Ante octo septimanas de insigni ar-
tuum superiorum gravitate, et magna, vel ad le-
vissimos motus dedolatione queritur, ut ad labores
suos ineptus prorsus esset. Venam secari curavit;
modicum inde levamen. Iter tunc faciens vomitu
corripitur, saepius per diem redeunte; vomuit as-
sumpta, neque, inappetentiam si excipias, de ullo
alio symptomate conquestus est. Variis remediis
externae applicatis, post octiduum vomitus siste-
batur, superstite tantum per aliquot dies, inani vo-
mendi conatu. Laboribus suis iterum fungebatur.
At ante 14 dies rediit iterum debilitas, et quasi
incipiens paralysis artuum superiorum, cum eorun-
dem tremore; persistat interim tactus.

OBSERV. VARI! ARGUMENTI. 215

17. Septembris 1776, cum ad nos venit, praeter illam artuum gravitatem, nihil alieni exhibebat. Data est mixtura oleosa, cum granis *iv.* camphorae.

22. Sept. Hucusque idem remedium continuatum cum aliquo levamine est. Data dein mixtura chamomillae cum granis *xij* camphorae.

Die 26. multo majus brachiorum robur. 1. Octobris sanus discessit.

OBSERVATIO XXI.

Mania.

Pictor 52 annorum saepius morbis acutis, et in hungaria febre intermittente per decem menses laborans, a trigesimo circiter aetatis anno per duodecim annos sanus vixit, nisi, quod vix non quotidie mane aquosa, pituitosaque vomeret. At dein absque ullo praegresso colicae saturninae symptomate, taciturnus evadit, hominum consortia fugit, tandem noctu e lecto exiit, clamat, ejulat, tanquam a latronibus occidendus. Ad nosocomium S. Marci defertur, ubi post duos menses iterum ad se rediit, et sanus e nosocomio discessit. A quatuor annis maniaca affectio non amplius rediit, nisi subinde et leviter, atque ita, ut labores suos semper exerceret.

Per quatuor hasce ultimas septimanas diu noctuque labore pictorio occupabatur; inde vomitus frequentior, atque vix non omni mane rediit; mens saepius, magisque per hoc tempus turbata, noctu praeprimis.

Die 21. Octobris 1776 vesperi frigore corripitur valido, calore subsequente; vomitus frequens; umbilici introtractio, et ipasmodica oesophagi contractio, quae ab aliquot septimanis, at tamen mitius aegrum vexabant, nunc vehementius afficiunt; dolor rheumaticus artuum superiorum. Os amarum, magna sitis.

Die 22. Nullum frigus, sed assiduus calor; eadem fere symptomata, noctu mite delirium.

Die 23. Venae sectio. Minus calet; alvus per tres dies obstructa.

Die 24. in nosocomium suscipitur. Pulsus celer, fortis, durus; vomituritio assidua; os amarum; respiratio difficilis, tussis frequens, sputa tenacia. Dolor contorquens in regione epigastrica; umbilici introtractio; rheuma artuum superiorum. Alvus hodie semel mota. Mixtura solvens cum nitro; decoctum hordei cum oxymelle. Sputa prodire copiosiora, mucosa, levantia; calor sitisque disparuere. Dolor in abdomine nullus, nullus febrilis motus.

Sumpsit postmodum species pectorales, mixturas solventes, et sputis multis mucosis rejectis, bene per omnia intra paucos dies habuit, ac post initium Novembris sanus discessit.

Nota: 1) Quæritur, unde hæc insania? an a saturno? probabile id quidem maxime est, cum vim plumbi nervis inimicam, infatuantem, insultus epilepticos ac apoplecticos, deliria furiosa inducentem, multis observationibus noscamus.

2) Quare nihilominus non gravius a plumbo multareretur, et abdomen tot annis immune ab doloribus colicis habuerit, etsi inter continuos labores pictorios versaretur, inde repetendum existimo, quod delicatior ventriculus quotidiano vix

non vomitu, veneni particulas, salutari naturae molimine, rejecerit.

OBSERVATIO XXII.

Colica biliosa.

Vir 38 annorum debilioris compagis, vitae sedentariae deditus, potui indulgens, et crebris masturbationibus vires exhauriens, anno aetatis 14mo febre intermittente per 18 fere menses laborabat. Perfecte tandem sanatus.

16mo aetatis anno, tempore autumnali, cum largiter cibasset, aëri frigidiori humidoque se exponens, dirissimo dolore colico totum abdomen occupante corripitur, post quatuor horas sponte evanido. Sexennio elapso iterum in colicam incidit, mitiorem tamen, et aliquot dies durantem. Abhinc assiduo, vel levissima data occasione, colicae obnoxius. Ab ultimo decennio ita frequens hoc malum redit, ut aeger tandem omni fere septimana vehementi colicae paroxysmo corripatur. A lacticiiniis, et dulcibus omnibus malum exacerbatur.

Per tres septimanas omni die, etiam omni alterno die rediit dolor colicus. Octo diebus liber fuit. Nunc denuo per quatuordecim dies dolores colici, vagi per abdomen, incerto tempore remittentes, intermittentes. Oris halitus acer, naresque feriens.

Sumserat sub ultima anni elapsi tempora pilulas ex sapone veneto, et gummi ferulaceis; at inde amaror, et oris halitus intendi, uti et dolor coepit. Tandem 4. Januarii 1779 emeticum; vomuit multa, amara, aeruginosa, cum aliquo levamine.

At

At 5to Januarii dolor immanis, assiduus, contorā quens in hypochondrio dextro, attactus omnis impatiens. Tinctura rhei aquosa cum terra foliata tartari. Alvus non mota.

7. Jan. ad nos venit. Venae sectio unc. v. Sanguis crustam phlogisticam, flavescentem exhibuit. Cataplasma emolliens abdomini adplicatum. Potus emolliens.

8. Dolor multum mitigatus. Alvus nulla. Enema emolliens.

9. Alvus ab enemate bis mota; dolor rudior etiam attactus fert; decubitus in latus dextrum fere impossibilis. Eadem remedia.

10. Jan. commode habet, appetit, attactus fert. Alvus enemate mota.

11. Eadem remedia. Urinae heri et hodie quoddam lateritium habent sedimentum. Noctu colicae paroxysmus gravis, per totum abdomen vago dolore. Sopitur opio. Mane aliquoties pituitam vomit; levatur.

Rec. Gummi ammon.

— — — Galb.

asae foedit. āā dr. iij.

Castor.

M. P. Ruffi āā dr. β.

Camph. scrup. j.

Essent. succ. q. s.

M. D.

13. Bene habet. Surgit e lecto. Urinae profundi coloris, et brunei, uti in ictericis.

14. Urinae denuo profundi coloris, et brunei. Circa meridiem paroxysmus colicae per duas horas.

15. Hodie per duas horas circa meridiem paroxysmus colicae. Urinae naturaliores.

16 — Bene. 18. bene, sed meridie levior paroxysmus per duas horas. Urinae paulo magis flavae; foeces gryseae.

19. Jan. bene. Urina saturate et profunde flavae. Appetit.

20. Bene. 21. Hora tertia pommeridiana dirus colicae paroxysmus. Cataplasma; enemata. Tandem opium. Vomitus inanes. Os semper hucusque levissime amarescens. Urinae plerumque copiosissimae, ita ut mirati simus aliquoties eam copiam. Noctu, cum dolores non silerent, balneum. Postquam per horam infedit, dolores cessarunt; dormivit. Ad auroram denuo redierunt, verum leviter, et brevi cessabant.

22. Jan. Calculorum biliariorum suspicio maxima est; etsi nullos adhuc in foecibus viderimus. Constitui sero lactis, taraxaco, gramine; terra foliata tartari uti, et demum aquis medicatis. Urinae saturatius, et ictericæ flavae; foeces gryseae post paroxysmum nuperum. Ante meridiem hujus diei denuo balneo per horam infedit. Optime habet. Alvum hodie non posuit; urinae croceae; multaeque. Emollientia mera.

23. Urinae multae; profunde flavae, ictericæ. Icterus flavo-virescens a meridie. Macies in dies: Alvum argillaceam sponte bis posuit. Tormenta nulla; attamen sensus quidam ingratus in abdomine; flatus.

24. Icterus saturatior; saturatiores urinae. Cetera ut heri. Urina cum sedimento cinnaberrino.

25. Urinae jumentosae, item cum sedimento lateritio, et quaedam fere naturales. Vix ullus icterus.

26. et 27. pleraeque urinae naturales, quaedam cum hypostasi lateritia.

28. Omnia bona.

29. Urinae bonae. Alvus continuit quasi feculum femiliquatum, pituitam vitream. Urinarum vesperi bonarum ingens copia; rara sputa.

$\frac{20}{1}$ Jan. Ad auroram frigus, dein tota die calor febrilis, intensus, cum tussi et sputis glutinosis. Borborygmi. Dolor obtusus ad regionem vesiculae felleae. Sitis. Emollientia.

$\frac{21}{3}$ Nocte praeterita dolor contorquens lateris, tussi, respiratione auctus. Pulsus celer, mollis, plenior tamen in carpo lateris affecti. Urinae fulvae, copiosae. Alvus pituitam vitream dedit. Emollientia, tepida ore, ano, ad latus dolens. Sano lateri difficulter incumbit, tunc enim magis ruffitat.

$\frac{1}{3}$ Febr. Pulsus mollis; mitior febris; urinae eadem. Dolor solum inter tussendum. Sputa mucosa. Reliqua ut heri, repetita priora.

$\frac{2}{4}$ Febr. Eadem ut heri. Venae sectio unciarum v. Levamen aliquod; crusta crassa, non contracta. Vesperi venae sectio repetita unciarum x. Urinae parciores, sed igneo-fulvae. Remedia emollientia, nitrosa.

$\frac{2}{5}$ Febr. Vesperi venae sectio unciarum x. Crusta pleuritica, flavescens; serum ex flavo viride.

$\frac{3}{8}$ Febr. Urinae multae, vix paulo magis flavae naturalibus, sine hypostasi; dolor nullus, nisi in profunda inspiratione. Febris non magna. Alvus enemate mota. Decubitus in utrumque latus. Sputa mucosa, rara tussis.

$\frac{5}{7}$ Febr. Urinae multae, ferme naturali colore; nulla hypostasis; febris vix ulla. Sputa et tussis ut heri.

$\frac{6}{8}$ Febr. Nulla febris. Urinae cum sedimento lateritio. Sputa et tussis rara, uti heri.

$\frac{7}{8}$ Febr. Omnia ut heri.

$\frac{8}{10}$ Febr. Sputa multa, dolor lateris obtusus. Nulla febris. Tussis molesta. Alvus sponte semel. Decoctum altheae cum syrupo altheae, et oxymelle squillitico.

$\frac{9}{11}$ Febr. Tussis; multa sputa. Dolor obtusus inter tussendum. Idem.

$\frac{10}{12}$ Febr. Nulla tussis. Bene.

Nota: 1) Vita sedentaria, recursus frequentes, dolores vagi, oris mucosus aut biliosus status, irritabilitas nervorum, nocentia, lac, pingua etc. Ex his concludo *colicam* esse biliosam, vel ex calculis biliosis, vel ex vetusta, acri bile. Jungitur equidem etiam colica spasmodica, hypochondriaca.

2) Pleuroperipneumonia symptomata in subiecto alieno, debili homine et viribus attritis, a causa valde mala, acri videlicet bilioso.

OBSERVATIO XXIII.

Hydrops.

Pistor 32 annorum 31. Augusti 1778. febre bilioso-putrida laborans in nosocomium susceptus est. 22. Sept. successit hydrops anasarca. Mixtura diuretica ex squilla, cortice peruviano, et vino austriaco, et infuso baccarum juniperi, scarificato etiam scroto, sanatio morbi ad finem jam fere perducta fuit. At 3tia Octobris vesperi aeger validissimo trium horarum horrore correptus est, dein $\alpha\phi\rho\nu\nu\omicron\varsigma$, et comatosus jacuit, eaque nocte, ac die sequenti quinq; es convellebatur. Opisthonus, te-
tanus

sanus maxillas, impossibilitas ingerendi medicamen-
ta erat per duas noctes, diesque totidem.

At vero die 4ta Oct. circa meridiem duo ve-
sicantia ad furas, femora, nucham, totumque ca-
put rasum. Die 5ta Octobris, cum insultus epile-
ptici, et tetanoidea affectio cessarent, attamen ad-
huc comatosus esset, duo adhuc alia vesicantia ad
brachia applicabantur.

Sexta Octobris ad se rediit. Interea clysmati-
bus tam medicatis, quam nutrientibus usi sumus.
Sub usu corticis peruviani et polygalae cum oxy-
melle squillitico, redierunt sensim vires; et aeger
21. Octobris prima vice surgit ex lecto.

Die 24. Octobris. Data est mixtura diuretica,
ob novum incrementum anasarcae. Die 25. duo
vesicantia ad brachia.

Die 27. Octobris tremore valido aliquoties
concutitur, comatosus est, mente, per intervalla
constat. Mitificatum vesicans ad totum caput. Noc-
tu et die sequenti aliquoties denuo concutitur va-
lidissimo totius corporis horrore. Hodie, 28. Octo-
bris, denuo duo lata vesicantia applicata ad furas.
Emulsum cum drachma; camphorae.

Die 29. Octob. cum interdiu comatosus jace-
ret, nulla ratione excitandus, cum respiratio esset
ita prava, ut bis successive bene et naturaliter re-
spiraret, et dein non nisi post longissimum inter-
vallum, donec iterum bis naturaliter respiraret,
cumque noctu vesicans non nisi leviter hinc inde
epidermidem elevasset, ea ablata, denuo novum
semivesicans adplicavi.

Mane, 30. Octobris, mentis compos, sine co-
mate fuit.

Post initium Novembris duo fonticuli in bra-
chio excitati et fetaceum. Sumit decoctum quas-
siae,

fae, cui baccae juniperi infunduntur additurque squilla. Dein addidi oxymel squilliticum cum terra foliata tartari.

— Circa 18. Nov. solus poterat prima vice per cubiculum ambulare. Nullus ullibi tumor oedematofus; vegetus appetitus. Mense Decembri sanus discessit.

Nota: 1) Difficultatem sanandi hydropem in viris.

2) Datur Hydrops, quem et hic et alibi vidi, pulsu forti, pleno, vegetoque, ubi evacuantia per alvum, urinam, et sudorem, ne hilum proficiunt, sed vires dejiciunt, ac si solum vitium effet primo in ultimis vasculis per totam cellulofam difperfis, iisque nimium dilatatis, et ferum plorantibus; item in ultimis vasculis cutaneis nimium constrictis, et cute imperforabili. Frustra intra leges, circulantium humorum materies haec revocatur. Topica e. g. fonticuli, fetaceum, et imprimis vesicantia, sola fere sunt, quae juvant.

Fiunt subitaneae collectiones ferofae in hoc hydrope ad caput, uti in hoc casu, ad pulmones in alio vidi.

OBSERVATIO XXIV.

Colica pictonum.

Figulus 28 annorum saepius jam colica fatu-
rina affligebatur. Ultima vice 22 Januarii 1777 in
nosocomio nostro ex eodem morbo decubuit, et
me aegrotante ab Assistente meo sanatus, 1ma Fe-
bruarii e nosocomio discessit.

Idem.

Idem figulus die 23 Martii ad nos venit, frequentia questus.

A tribus septimanis ingesta vomit; dolor *premiens* ventriculi, et subinde alvus diarrhaeica, paucae foeces, plerumque tamen tarda, inamorigera, cum faecibus caprillis. Lotii libertas; appetitus minor, oris amaror.

Post 14 dies dolor profundius descendit, contorquens, scindens per intervalla, noctu praeprimis gravior. Vomituritio et ingestorum vomitus, orisque biliosus sapor continuat. Noctes ferme insomnes.

Quo die ad nosocomium venit, emulsio purgans ex sale amaro, et manna dedimus, cum enemate. Alvus semel; doloris in abdomine levamen. At dolor, quasi in ischiade, ab acetabulo utroque ad caput fibulae protensus accedit, noctu molestior. Artuum gravitas. Pulsus fortis, plenus, durus. Urinae multum biliosae, cum eneoremate subinde lateritio. Calor naturali major; singultus frequens. Die 24. data mixtura oleosa, cum septem granis opii puri, totidemque camphorae. Alvus sponte mota est ea die, dolor in abdomine nullus. Somni tamen exigui, subita cum tremore evigilatio, terrores. Mitior ischias, et versus auroram diei proximae nulla.

Die 25 Martii dedolatio artuum ingens; subinde singultus, vomitus assumptorum. Caput confusum, calores, pulsus citatior; urinae valde biliosae, os amarum; dolores nulli.

Die 26. Abdomen nocte praeterita non doluit; attamen doluerunt artus. Lotium biliosum, febris ut heri. Emulsio purgans ex sale amaro et mannae aa unc. i β. Item clysmas.

OBSERV. VARIi ARGUMENTI. 225

Die 27. Urina modice tantum biliosa. Febris nulla; nulli dolores; non vomit, non singultit.

Die 28 dolores femorum aliqui interdum. Vespere pressio circa praecordia. Febris nulla; urinae bonae. Mixture chamomillae, cum opio et camphora. Mota enemate alvo, et flatibus missis, omnis praecordiorum pressio subito cessavit.

Die 29. Nox praeterita bona. Alvus enemate mota.

Die 30. Nox bona. Bona omnia. Exiguus pressio circa cardiacam sensus, alvo enemate mota, iterum evanidus. Reconvaluit roborantibus usus.

OBSERVATIO XXV.

Colica pictorum.

Figulus 27 annorum saepius jam colica pictorum vexatus in nosocomio nostro adfuit, et gravius semper affligitur.

Die 10ma Junii magna artuum superiorum dedolatio; accessit dolor scindens ventriculi, umbilici introtractio; dolores artuum, alvus obstructa.

15. Ad nos venit. Abdomen magis dolet, umbilicus introtrahitur; sexies vomuit, alvus nulla. Clyisma emolliens cum salis amari drachmis ij. Ab enemate foeces caprillae, cum levamine omnium symptomatum. Mixture ex aqua chamomillae, opii et camphorae aa granis iij.

16. Dolor abdominis minor; vomuit ices. Alvus nulla; nox infomnis.

17. Cephalalgia, sapor oris amarus; major artuum dolor; abdomen minus dolet. Data mixtura eadem cum opii et camphorae granis X. Enema

ex hierae pictae unc. β . deiecit denuo foeces caprillas. Noctu dormit.

18. Abdomen vix dolet. Capitis, stupor, et maior artuum dedolatio. Alvus semel aquosa. Purgans ex salis amari unc. i β . opii gr. ij. inde bis deiecit, semel vomuit; accedit pectoris oppressio. Mixtura ex chamomilla cum opii et camphorae granis X.

19. Alvus quinque mota; pectoris oppressio; dedolatio. Mixtura eadem.

20. Abdomen dolet, artuum dedolatio; pectus oppressum. Eadem mixtura.

21. A multis jam annis puriformia sputat, copiosaque; sanus ceterum. Cum expectoratio haec subsisteret, augeturque oppressio pectoris, omnis opiatum ad expectorantia confugimus. Data mixtura ex aqua sambuci, oxymelle squillitico, et antimoni diaphoretico non ablato. Opium ergo sputa suppressit probabiliter.

22. Omnia bona. Minor pectoris oppressio. Alvus semel mota; sputa copiosa, puriformia. 24. Sanus discessit.

Nota: 1) Alvus movebatur, etsi opium assumeret.

2) Caput temulentum, vertiginosum, insultus epileptici, mania in colica pictionum adeo non contraindicant opium, ut illud potius indicent.

OBSERVATIO XXVI.

Colica biliosa saturninam mentita.

Figulus 28 annorum ante sex septimanas febre biliosa decubuit; intra tres septimanas sanatus. Ab eo tempore languor affiduus, inappetentia; 26. Sept. 1776 horripilatio, calore subsequo; dedolatio; sequentibus diebus dolor capitis, cardialgia. 30. Sept. vomuit sponte, multa amara; tormina; rotatio et retractio testiculorum, et expansio constrictioque dolorifica per vices scroti.

3to Octobris ad nos venit. Cephalalgia, oppressio pectoris per vices, ructus flatulenti, dolor abdominis tactu auctus. Ardor urinae, testiculorum rotatio; dolores artuum. Pulsus et calor fere naturalis. Decoctum eccoproticum.

Curatus est purgantibus ex sale amaro cum oleo amygdalarum, datis item acrioribus enematibus. Demum data sunt rhabarbarina; lenia tonica.

Cum primo suspicio esset *colicae saturninae*, ob symptomata quaedam communia cum illa, scilicet, ob oppressionem pectoris abeuntem et redeuntem, spasticasque affectiones varias, item ob ipsum, quod olim tractabat, officium figuli, data est mixtura cum opio et camphora. Verum symptomata spastica adeo non sublata, ut etiam aufereretur. Ut a *posteriori* pateat, toto coelo diversam esse hanc colicam, mere videlicet *biliosam* a saturnina.

OBSERVATIO XXVII.

Febris Maligna.

Puella 25 annorum anno aetatis decimo septimo febre acuta laborabat; sanata, ob diaetae errorem, gravem recidivam passa est, ut difficulter ex illo altero morbo sanaretur. Ab eo tempore valedudinaria; frigus enim per vices, appetitus prostratus, menstrua cessarunt. Aestate hoc modo transacta, purgans remedium sumpsit; inde melius se habuit, et catamenia redierunt.

Sana hucusque, nisi quod omni vere intermittente febre laboraret, absque ullis remediis iterum cessante.

19. Octob. 1776 frigore corripitur caloribus interpolato; 21. Oct. purgans sumit; quinquies deiecit.

23. Oct. in nosocomium venit. Nausea, sapor amarus, lingua fordida; cephalalgia. Miliaria alba et rubra. Pulsus celes, fortis.

Alvus usque ad meridiem diei 27 diarrhaeica. Prostant exanthemata; quaedam exsiccantur. Caput noctu valde confusum.

31. Oct. Alvus sexies, pauca. Pulsus et urina ferme sanorum; lingua denuo humida. Repetitur infusum serpentariae; contrayervae cum camphora.

4. Nov. Per aliquot dies frequenter pituitosa vomuit, cum multo levamine. Si enim diutius non vomat, angetur, praecordia dolent, pulsus celerior, calor major redditur; adeo omnis anxietas statim abit, ut vomitum exoptet.

OBSERV. VARIJ ARGUMENTI. 219

Quamdiu vomit, hucusque illa tuffis maligna-
rum nondum venit. Vomitum ejusmodi *salutarem*;
continuum, id est, per totum morbi decursum,
vidi aliquoties; et neque tunc afficiebatur pectus.

8. Nov. Pectus liberum, pulsus bonus. Subin-
de vomuit pituitosa.

Rec. camphor. gr. vj.

Kermet. gr. iv.

Opii puri gr. iij.

Sacch. dr. j.

M.

David. in Doses No. vj. Omni bihorio
unam.

9. Nov. Bene habet per omnia; sumit hester-
nos pulveres, sed absque opio; nec vomuit inde,
nec dejecit.

10. Repetita eadem, bene per omnia; inde
convaleuit.

OBSERVATIO XXVIII.

Colica pictonum.

Deaurator 29 annorum ante tres septimanas
ex colica saturnina in nosocomio nostro decubuit;
sanatus ad pristinos labores rediit.

21. Octobr. de cardialgia, ardoris sensu in
ventriculo, per vices redeunte, et inappetentia
conqueritur. Sensim augetur dolor abdominis; 24
accedit dolor vagus lumborum; difficultas et ardor
urinae, noctu praecipue. Die 26 retrotractio ure-
thrae, retrotractio testiculorum, vomituritio; semel
vomuit aeruginosa.

27. Vomitus biliosus, cardialgia, levior umbilici introtractio; dolor rheumaticus artuum et lumborum praecipue, ad genua usque exsurrens. Pulsus et calor naturalis. Data Mixt. chamom. cum opii gr. V.; enema. Foeces caprillae.

28. Abdomen minus dolet; major artuum dolor. Alvus enemate sollicitata.

29. Modice dolet abdomen, vomituritio; semel vomuit biliosa. Dolores vagi artuum. Mixtura oleosa cum camphorae et opii aa granis vii.

30. Oct. Dolores mitiores. Sal amarum cum oleo amygdalarum dulcium. Vomuit inde, et bis dejecit aquosa. At vero dolores aliquantum majores. Eadem mixtura.

Dedi postmodum mixturam oleosam cum granis vij. opii puri et totidem camphorae, cum decocto hordei, oleo amygdalarum, et mucilagine. Item omni die enema. Tandem dedi salis amari unc. i β. pro dosi; vomuit semel biliosa, aliquoties dejecit cum levamine. Denuo opiata cum oleosis.

4. Nov. Bene habet, nisi quod hucusque urina non fluat, nisi adhibito antea majori nisu; dumque incipit fluere, statim iterum cessat, ac si constringeretur, et retraheretur urethra; tandem inimpedita fluit, et largiter, ubi antea difficiliter, dolorifice, et parce fluxit circa morbi initium.

8. Nov. Sumit a 3 diebus mixturam camomillae absque opio aut camphora. Bene habet; nisi quod caput leviter doleat, et flatibus ac borborygmis vexetur. Alvus libera. Fors, cum prope fontanem decubisset, inde caput doluit. Urina facilis, naturalis. Hodie denuo mixtura chamomillae cum camphorae granis X.

9. Nov. Nullum prorsus in corpore incommodum sentit.

10. Nov. Per omnia sanus discessit.

Nota: Purgantia semper dolores aut revocant, aut exasperant, suntque solum necessaria, si alvus diu fuerit calusa, et faeces diu collectae, ubi, ne ipsa colluvies noceat, aut reliquiae maneant, leniter purgans salinum proderit, si modo tam ante, quam post purgans opium detur.

OBSERVATIO XXIX.

Ascites.

Acicularius 19 annorum passus est post pascha tres paroxysmos tertianae; sponte cessavit febris, et bene valuit. Octo dies ante pentecosten concertatio, ira, potatio, metus et terror. Per quatuor dies nihil in sanitate mutabatur. Denuo concertatio, ira, comotatio. A penthecoste intumescencia abdominis, quae quotidie augebatur. Per plures tamen dies laboribus suis fungebatur, per aliquot vero decubuit. Respiratio difficilis, tensio abdominis, dolores et ardores in hypogastrio, et regione umbilicali. Noctes inquietae. Alvus ab hesterno die (12. Julii 1776) laxa, antea constricta. Urina pauca, citrini coloris. Fluctuatio in abdomine, rubor genarum. Alvus cum levamine ipsi solvitur. Datum decoctum emolliens cum cremoris tartari et mellis aa unc. j.

Sumpsit subinde radicem jalappae. Item infuso. decoctum cum oxymelle colchico.

Nota: :) Quaeritur, quae morbi origo, an a febre praegressa, et obstructionibus? an ita, com-

potatio, concertatio hanc infirmitatem poterant producere? quomodo?

2) Quae indicatio? aquas educere: an alvo? urina? vomitu? sudore? paracentesi? inanitione?

3) Diuretica fortiora non conveniunt, ob dispositionem sat vegetam corporis; accedit enim febris, sitis, fibrarum major strictura, oriturque morbus fere *compositus ex hydrope et febre inflammatoria*.

4) Hanc combinationem mirari quis posset, cum in hydrope sit humorum bonorum paucitas, et aquosa dispositio; contrarium vero in febre inflammatoria. Verum hydrops ex hac causa ortus, et quasi repente productus, in *rali corpore*, taliter praedispositio, facile concipi potest.

5) Praestans Manheimii medicus, *Casimir*, gentilino nomine, *Medicus* appellatus, observationes habet hydropis venae sectionibus curati. Ex hoc nostro casu hujus methodi ratio facile explicatur. Si enim ob impeditum humorum motum, vasaque compressa, ob fortiora purgantia, diuretica, febris inflammatoria accederet, etiam nos venam secaremus. Factis his evacuationibus sanguinis, lenissimis adhibitis solventibus, excretiones omnes et secretiones commoverentur, aquae in abdomine contentae resorberentur.

OBSERVATIO XXX.

Febris bilioso-putrida.

Ancilla 24 annorum, catamenia a multis annis inordinata habens, 24. Septembris 1776 friget, caletque per vices; sequenti die calor assiduus, cepha-

phalgalgia, os amarum, oppressio ad scrobiculum cordis, dolor artuum et lumborum. 28. Vena secatur; absque levamine.

29. Ad nos delata. Cephalalgia, faciei rubor; lingua fordida, flavescens. Dolor hypochondrii sinistri et lumborum per intervalla redeuns. Pulsus fortis, plenus; calor naturalis. Decoctum eccoproticum cum sale medio.

40. Sept. Vomuit multa vitellina cum levamine.

1 et 2. Oct. Mixtura solvens cum sale ammoniaco. Debilitas magna, omnia symptomata leviora, febris pauca; sed magna somnolentia. Hinc vesperi mixtura cum cortice et sale ammoniaco aa dr. ij.

3. Octob. Mixtura corticis. Omnia leviora; sed lassitudo ingens, quasi fustibus caesa. Alvus aliquoties mota a cortice.

4. Oct. Lingua impura; ex albo flava, glutinosa, cardialgia ad attactum. Catarrhus incipit. Emeticum; vomuit pauca, biliosa; dejecit meracam et multam bilem. A vomitu dedi, ob debilitatem, pulverem radice arnicae drachmam β , camphorae gr. jv. M. omni bihorio pulverem. Pulsus surgit, et propemodum naturalis fit. Respiratio melior a vomitu; somnus, et minor lassitudo, tam a vomitu, quam a pulvere.

5. Oct. Repetita eadem sunt. Vesperi minor lassitudo. Caput bonum, tussis et respiratio emendata sunt. Calor febrilis vix ullus. Lingua flava, cum apice praerubro.

8. Oct. Per duos dies mixturam arnicae sumit cum camphora, et heri sumpsit decoctum lichienis ac polygalae. At alvus mota nimium est, et aquosa. Pulsus debilior; non multum celer. Hinc

die

die quatuor vesicantia. Item infusum serpentariae et contrayervae, cum scrupalo et camphorae.

10. Oct. Tussis multa catarrhalis, sputa quaedam cocta. Pulsus non fortis, vix naturali celerior. Repetitur infusum cum camphorae drachma β .

Vesperis pulsus mollis, debilis, naturali celeritate; nullus febrilis calor, sed ingens debilitas, dedolatio et virium prostratio, de qua insigniter per totum morbum querebatur; manuum frigus, calor tamen naturalis pedum. Lingua humida, animi praesentia. Alvus in lectum missa, ob surgendi impotentiam, urina inter tussendum in lectum ex-cussa. Quatuor vesicantia de novo applicata sunt. Dedi etiam unciam unam spiritus vitrioli in mensura una aquae.

11. Oct. Vires meliores. Pectus emendatum magis; tussis rarior; semel inter tussendum pauca mucosa vomuit. Dedi unciam unam spiritus vitrioli ex mensura una aquae, cum scrupalis duobus camphorae in infuso serpentariae et contrayervae.

13. Oct. Alvus hucusque aquosa, in lectum missa, tussis multa, sputa pauca, puriformia, multa glutinosa valde et tenacia. Pulsus non celer, sed naturalis, attamen debilis. Nullus calor praeternaturalis. Lingua subinde sicca.

14. Pulsus fortior, tussis rara, sputa pauca.

17. Oct. Sumit drachmam; camphorae intra 24 horas. Calor naturalis, sed magna debilitas. Pulsus naturali celeritate, sed debilis valde, minus tamen, quam prioribus diebus.

18. Oct. Vires majores, pulsus adhuc melior. Subinde sola surgit, prima vice ad alvum deponendam. Lingua mucosa hucusque, et glutine tenacissimo obducta. Tussis tamen rarior.

Sumit decoctum polygalae, et bene habet 26°
Octobris.

OBSERVATIO XXXI.

Peripneumonia biliosa.

Sutor 31 annorum 2. Julii 1778. de inappetentia, et foetore oris conqueritur; altera die horrores vagi, sapor oris depravatus, respiratio difficilis, cum dolore ad scrobiculum; dedolatio. Vena secatur; inde oppressio cessat; et levari sibi videtur aeger. 4. Julii eadem respirandi difficultas rediit, cum pressioni sensu a scrobiculo ad hypochondrium sinistram protenso. Os magis amarum, cephalalgia valida. Iterum vena secatur, absque ullo levamine. 6. Julii purgans sumit, unde septies dejecit, cum aliquo levamine. 7. Julii ingens pectoris oppressio, jactitatio. 8. Julii vesperi validissima morbi exacerbatio.

9. Julii in nosocomium fuscipitur. Cephalalgia, os amarum; linguae artuumque tremor, et confusio sensuum, ut difficulter et tarde ad interrogata responderet. Oppressio pectoris assidua, et dolor lateris sinistri punctorius. Dolor ad scrobiculum, tactu auctus; abdomen inflatum; alvus diarrhoeica; pulsus celer, plenus. Mixtura salina, et decoctum hordei cum oxymelle.

10. Jul. Dolor vix ullus, at magna pectoris oppressio; cardialgia, meteorismus. Emeticum. Vomuit multa aeruginosa, et respirationis inde emendatio, febris mitior, noctu somnus.

11. Lingua purior, oppressio minor; promptius ad interrogata respondet. Mixtura solvens, cum salis ammoniaci drachmis ij.

A meridie summa iterum respirationis difficultas, meteorismus abdominis; calor magnus; pulsus celer, plenus, fortis. Seposita mixtura, datur denuo ipecacuanha cum grano j tartari emeteci. Vomuit pituitoso-biliofa, et pluries dejecit. Respirationo vesperi facilior, abdomen liberum; calor minor; dormit per vices.

12. Julii. Pectus bonum, abdomen minus tumet; lingua villosa, flava; sapor amarus. Pulsus naturali celerior, plenus, fortis; tremor artuum, et praecipue linguae. Vesperi denuo abdomen tumuit. Sumit mixturam cum sale ammoniaco, et hordei decocto cum oxymelle, dormivit.

13. Jul. Febris mitior. Repetita eadem. Os non amarum; abdomen detumuit. Hypochondria bona. Alvus aliquoties cum levamine multo sponte mota est.

14. Jul. Lingua mucosa, tremula, leviter flavescens. Pauca febris. Pectus bonum. Os valde mucosum. Ipecacuanhae drachma i. Vomuit pituitoso-biliofa. Decoctum arnicae.

15. Jul. Pauca febris; decoctum arnicae.

16. Jul. Ob pulsum hodie paulo debiliorem datum corticis decoctum est. Lingua mucosa; tussis hucusque aliqua, cum sputis glutinosis; pauca febris.

17. Eadem symptomata, idem decoctum.

18 et 19. Jul. Pulsus fere naturalis; artuum tremor, et lingua, uti hucusque fuit, humida. Decoctum corticis, alvus ordinata.

20. Jul. Eadem symptomata. Decocti corticis Lb. i β , vini budensis Lb. β . M.

21 et 22. Jul. Solam debilitatem queritur. Vini Budensis Lb. β . Cortic. peruv. dr. vi. syrup. menth. unc. i. M.

23. Repetita eadem. Febris nulla.
24. Noctu tussis multa; sputa mucosa. Eadem repetita.
25. Sumit arnicam omni bihorio in substantia.
26. Queritur oppressionem praecordiorum. Alvus mota, bene habuit. Omni quadrihorio arnica. Extra lectum frequenter est.
27. Bene. Continuatur.
28. Julii mixtura stomachica. Noctu adhuc tussitat, sputatque pituitose.
- 29 et 30. Julii. Bene habet, parum tussit; noctes tranquillae. Reconvalescit sub usu stomachicorum. Attamen ob tussim noctu redeuntem datum infusum arnicæ cum oxymelle squillitico.
7. Augusti. Os amarum; semel amara vomuit.
8. Dato emetico, pituitoso-biliofa cum levamine vomuit.
9. Nondum appetit. Os amarum. Infuso-decoctum arnicæ.
10. Adhuc semel vomuit amurcosa dato emetico. Inde emaciebatur magis; pulsus semper vegetus, naturalis; subinde subdelirabat, et die 18. Aug. mortuus est.
- Cum aestivus calor eo die immoderatioresset, a cadaveris sectione abstinui.
- Nota:* 1) Sutores tot, quot novi, cum virore pallent. Infimam sterni partem multum intropressam habent; tarde et dura dejectant, et morbis biliosis, pituitosis, mixtis, curatu difficilioribus, ac sæpe malignis, frequenter, ac prae aliis corripuntur solent.
- 2) Purgans, vix levamen attulit; luculentius constantiusque emesis arte concitata juvit; aut per
tius

tius emeto-catharsis. Solae vomitiones absque dejectionibus, teste multa observatione, aegrum pro votis haud solantur; pharmaca vero alvum atque vomitum simul moventia, insigniter profunt.

3) Venae sectio, male etiam instituta, juvare saepius videtur; at infidum ab illa levamen est, malo paulo post acerbius insurgente. Induciae hae, et gravioris cujusdam symptomatis momentanea cicuratio, ab initio subinde ad iterandas sanguinis missiones me subdaxit. Sed didici jam doloso levamini haud fidere.

4. Vidi innumeris vicibus abdomen turgidum, tumentiaque praecordia emetocatharsi ad mediocritatem deduci; sed proximae diei exacerbatione finita elevari denuo, denuo pharmaco vacuari, idque vicibus repetitis; donec nihil amplius alieni ad intestina et ventriculum confluat, ore et alvo tanquam via regia evhendum.

OBSERVATIO XXII.

Tetanus.

Die 27. Junii venit rusticus 50 annorum. Una nocte tetano maxillae correptus est die 18. Junii. Accessit abdominis durities lignea, ejusque introtractio, dum se moveret, aut loqui tentaret, aut ipsum quis alloquebatur. Post paucos dies accessit difficultas deglutiendi, ubi assumpta per os et nares rejicerentur, faucibus quasi fune subito constrictis. Subinde opisthotoni initia observavi.

Die 27. Junii infusum radice valerianae sylvestris dedi; sed sanguinem misi bis, priusquam remedium aliud propinarem. Addidi et camphoram radici huic. Nil profuit.

Tan-

Tandem prima Julii balneum prima vice dari curavi. Mox omnia meliora.

At circa sextam Julii nil ulterius profeci. Curatio substitit. Mane 6. Julii strangulationis et suffocationis sensus in gutture. Lente omnia movet; maxilla ut ante. Sumit hodie gr. IX. opii; mane et vesperi balneum.

10. Julii. A biduo iterum non emendatur; difficilis, et asthmatica respiratio tota die; vesperi tamen et noctu magis. Pedes oedematosi; a biduo parca et stranguriosa urina. Rigiditas manet, quin iterum major fit. Hodie sumpsit vesperi grana tria mercurii dulcis, et simul adhibuit frictionem mercurialem. Item ob crura valde oedematosa et nocturnum asthma, dedi mixturam diureticam, et a balneo abstinui.

15. Julii, primum salivationis signum, itemque levamen simul sensit. Mobiliora omnia; non autem maxilla. Ob mixturam diureticam multum mingit. Iterum cubare potest absque sensu suffocationis, et constrictionis in thorace.

18. Mane purgans sumpsit. A meridie vix ulla salivatio, et denuo aliqua rigiditas in dorso; minor et tardior brachiorum mobilitas. Sumit:

Rec. G. galbani.

Asae foetidae $\bar{a}$ dr. ij.

Camph.

Castor. $\bar{a}$ dr. β .

Ess. succini. q. s.

Fiant pil. gr. iij. quater per diem sumat pilulas iij.

Die 20. Julii frictio. Inde nova salivatio, etiam cruenta. Attamen omnia mox agilia facta sunt. Continuavit pilulas. Sumpsit gargarisma adstringens, commode habuit. Paulo post convaluit ex toto;

nata

nam die 24. Julii vix ulla salivatio, plena agilitas. Sanatus quinque septimanis.

OBSERVATIO XXXIII.

Tetanus maxillae.

Hortulanus 42 annorum, sanus antea, mane 20. Junii, os difficulter aperit; lassitudo, calor, sitisque. 21. Junii aliquoties dejecit. 22. Junii accedit oppressio thoracis, respirandi difficultas, introtractio abdominis, hypochondriorum constrictio; artus inferiores rigent, inter loquendum praecipue. Dejectiones mucosae.

26. Junii ad nos venit. Tetanus maxillae inferioris. Oppressio assidua pectoris ad infimum sternum; contractionis in scrobiculo sensus; dolor hypochondriorum; artuum inferiorum rigor, sub loquela auctus. Sitis et calor assiduus; pulsus plenus, fortis, durus. Venae sectio instituta est.

A venae sectione pulsus valde mollis, non febrilis; qualis neque antea fuit. Data est mixtura ex toto sambuco cum gr. i. tartari emetici, postquam praemissum esset lene purgans ex uncia una salis amari. Modicum levamen; os paululum magis diducit.

At vero mane die 30 totum rigidum reperio, et flecti antrorsum nescium. Os tamen, uti heri, paululum diducit. Non febrit. Abdomen introtractum, durum, ligneum; validius riget, siquis ipsum alloquatur, aut si ipse agere quid, surgere, aut loqui conetur. Data sunt eo die grana v. opii in mixtura totius chamomillae.

7. Julii data sunt grana vij opii in mixtura chamomillae. Rigor paulo minor hoc die. Nulla hucusque febris. Dein grana v, et quotidie semel balneum.

23. Julii quotidie balneo est usus; semper levior est, et agilior post balneum, utitur opio, quod alvum illi apertam relinquit. Os plane, et ex toto aperit. Modicus solum dolor ad articulationem maxillae lateris sinistri. Subinde introtractio abdominis adhuc, tamen non magna.

Convaluit paulo post, exactis circiter octo septimanis.

Vesicantia ad nucham posita nil profuere.

OBSERVATIO XXXIV.

Paralysis.

Famulus 32 annorum achoribus in infantia laborabat, omni anno redeuntibus; nil remediorum adhibuit. A duodecim annis, redeuntia haec omni mense ulcera capitis, inunctione vitelli ovi butyro subacti exficcare solet. Ante sex menses abscessus in glandula submaxillari dextra ortus ovum gallinaceum magnitudine aequans, cataplasmate emolliente applicato rumpebatur. Ante novem septimanas similis abscessus in parotide sinistra nascitur, eodem modo sanatus. Minores in collo tumores variis in locis apparentes cineribus calidis applicatis dissipavit.

Ante quinque septimanas febre tertiana admodum miti corripitur; elapsis autem 14 diebus haustu vinoso ab alio famulo exhibito proximus eundem paroxysmus emanavit; at altera mox die dolor ad utramque calaviculam, per brachium totum ad

digitorum usque articulos, et per utrumque femur ad digitos pedis usque excurrans; assiduus ferme ad genua et femora, tempore lecti plurimum exacerbatus. Per diem sensum quemdam ingratum caloris ex capite per pectus dorsumque ad artus tam superiores quam inferiores sese diffundentem conquiritur; simul vertiginosus fit, visus obscuratur, pectus opprimitur, artusque omnes tremunt.

5ta Oct. 1776. in nosocomium suscipitur. Eadem symptomata subinde per diem redeunt. Ceterum nulla febris. Emulsum purgans. Dein datum est sequens:

Rec. Extr. aconit.

Sulph. antimon. aurat. ʒ. praecip.

aa dr. j.

M.

F. pil. gr. ij. omni quarta hora duas sumat, cum vasculo decocti bardanae, lathi, taraxaci.

Alvus inde aliquoties mota; et sudor foetidus, copiosus, cum levamine dolorum, et faciliores motus.

9. Passus est, se aliquoties gonorrhoeis laborasse, dolores nocturnos se habere. Hinc sumit sequens:

Rec. Extract. aconit.

Sulph. antim. aurat. ʒ. praecip.

aa unc. ij.

Mercurii dulcis scrup. j.

M.

fiant pil. gr. ij. Sexies duas, dein tres sumat.

11. Oct. melius habet. Brachia emendantur. Crus dextrum facilius extenditur, dolores etiam crurum mitiores; at persistat debilitas genuum. Vigor major brachiorum.

18. Brachia emendata sunt. Crura absque dolore, sed adhuc debilia sunt. Scrophulae colli nondum emendatae. Sed ne servitium amittat, perfectam curationem non expectavit, sed hac die discessit.

S P A R S A.

Ren deficiens.

Juvenis 14 annorum utroque parente orbus, et pauper, ab aliquot annis omni aestate, et autumno catarrho laborabat, corpore humidiusculo, et cum aliquo labore, etiam, cum sanum se diceret, respirans.

A quatuor diebus denuo et validius tussit, pauca, mucosa rejiciens. Calet frigetque per vi-ces, et intumet toto corpore tumore albo, pastaceo, vestigia prementis digiti retinente. Os amarum semper, et inappetentia.

Tandem ad nos venit. Solventia data sunt; factae venae sectiones; nil profuerunt. Difficilius enim spirabat; sanguis crustam densam, diffusam, tenacem, flavovirentem habuit. Pulsus vegeti; orthopnoea; strepitus inter spirandum, et mors.

Pulmo totus inflammatus, non dirissime tamen. Pauca aqua in utroque cavo thoracis et pericardio.

Defuit ex toto ren sinister, cum uretere, nec ejus vestigium in vesica fuit. Ren dexter debitaе magnitudinis, uti et ejusdem ureter, et prava vesica, contractaque, ac sana.

Serum multum in omni tela cellulosa.

*Quaestio a me aliquando publice et statuto etiam
praemio proponenda.*

Quaestio proponi posset, statuto praemio, quomodo omnes ab *Hippocrate* ad nos usque factae observationes chronologicae, et juxta ordinem quemdam certum ac determinatum colligi ita possent, ut tandem appareat, quousque pervenerimus observando. Quaeritur ergo:

1) Quibus mediis *brevissime* et *facillime* omnes observationes possent innotescere; cum sint dispersae per tot libros, tam vario idiomate conscriptos. Quaeritur igitur hic compendium *sumptuum*, *laboris*, *temporis*.

2) Quo ordine digeri deberent haec observata, an eo quo usus est e. g. *Cel. Trnka* in historia cophoteos? an alio, et quo.

3) Cum hoc opus non sit unius hominis, quomodo *apte* distribui id inter plures posset, ut ne alter alterum impediatur, sed potius juvet?

4) Quomodo condi quaedam societas posset, vel uno vel etiam pluribus et diffitis in locis.

5) Ex quo fundo sumptus necessarii possent repeti.

Alia quaestio.

Quae media sunt efficacissima prohibendi, ne artem exerceant imperiti? certum enim est;

1) Examina, prout ubique locorum sunt, non sufficere.

2) Medicinam theoreticam nequaquam sufficere, etsi completissima esset theoria, sed *multum* insuper usum requiri.

3) Hinc absque *longo* usu, sub manu periti artificis, neminem posse genuinum medicum fieri, etsi perfectam habuerit theoriam, nisi *tempore* longo, et periclitando, certum est.

4) Satius esse *nulla* uti medicina, quam non *indicata*.

Apoplexia.

De natura et medela apoplexiae necdum ita constat, quemadmodum optarem. Nondum adesse videtur vera divisio apoplexiae. Dubia etiam movit cel. *Weikart*. Quasdam species solummodo puto determinari posse ex *cognito morbo epidemico*. Constat enim et apoplexiam certis temporibus esse epidemicam; sequetur autem tunc tempore indolem epidemicam.

Infusio petechiarum et miliarium.

Petechias pessimas et miliaria, curavi per infusionem diversimode institutam, in alios propagare, sed nullum observare contagium licuit.

CONSPPECTUS MATERIARUM

TOMI SEPTIMI.

SECTION I.

Ephemerides anni 1781.

— anni 1782.

SECTION II.

Historiae morborum, et sectiones eadaverum.

Historia I. Pleuroperipneumonia cum vitio bilioso
et pituitoso.

— II. Hernia scrotalis incarcerata.

— III. Phthisis.

— IV. Tabes ex ulcere pulmonum et re-
num.

— V. Phthisis.

— VI. Febris biliosa cum inflammatione tho-
racis complicata.

— VII. Inflammatio viscerum abdominalium
absque consuetis signis.

— VIII. Inflammatio pectoris.

— IX. Hydrops.

— X. Phthisis.

— XI. Vomica pulmonum.

— XII. Angina membranacea in stadio adhuc
inflammatorio constituta.

- Historia* XIII. Pleuritis.
 — XIV. Vomitus chronicus.
 — XV. Apoplexia.
 — XVI. Hydrothorax.
 — XVII. Peripneumonia latens.
 — XVIII. Hydrops thoracis et pericardii post
 dysenteriam.
 — XIX. Pleuroperipneumonia bilioso-pu-
 trida.
 — XX. Febris putrida verminosa.
 — XXI. Pleuroperipneumonia biliosa.
 — XXII. Febris maligna.
 — XXIII. Morbus malignus.
 — XXIV. Meteorismus.
 — XXV. Ulcus ventriculi.
 — XXVI. Hydrothorax.
 — XXVII. Hydrops.
 — XXVIII. Hydrops.
 — XXIX. Atresia Vaginae.
 — XXX. Febris puerperarum.
 — XXXI. Hydrothorax.
 — XXXII. Colica letalis ob angustata inte-
 stina.
 — XXXIII. Scrophulae.
 — XXXIV. Hydrothorax.
 — XXXV. Haemoptoe a colluvie biliosa.
 — XXXVI. Hydrops thoracis.
 — XXXVII. Abscessus pericardii post lap-
 sum.
 — XXXVIII. Mors apoplectica.
 — XXXIX. Hydrops thoracis.
 — XL. Pleuroperipneumonia.
 — XLI. Febris maligna.
 — XLII. Phthisis.

- Historia*
- XLIII. Pleuroperipneumonia.
  - XLIV. Febris maligna.
  - XLV. Apoplexia.
  - XLVI. Apoplexia.
  - XLVII. Hernia.
  - XLVIII. Pleuritis.
  - XLIX. Pleuroperipneumonia.
  - L. Spina bifida.
  - LI. Dysenteria.
  - LII. Pleuroperipneumonia.
  - LIII. Empyema.
  - LIV. Vesiculæ felleae inflammatio.
  - LV. Febris maligna.
  - LVI. Asthma hydrothoracem mentiens.
  - LVII. Hydrothorax.
  - LVIII. Phthisis.
  - LIX. Phthisis.
  - LX. Empyema.
  - LXI. Hernia scrotalis.
  - LXII. Phthisis.

S E C T I O III.

Observationes varii argumenti.

- Observatio*
- I. Abscessus ad costas.
  - II. Haemoptöe.
  - III. Febris maligna.
  - IV. Herniotomia.
  - V. Hemiplegia a fumo carbonum.
  - VI. Puerpera ex nimia suppuratione brachii, et febre aestiva anni 1777. febri-citans.

Observatio VII. Haemorrhagia uteri a vitio gastrico.

- VIII. Febris lenta nervosa.
- IX. Asthma pituitosum.
- X. Herniotomia.
- XI. Hydrothorax.
- XII. Asthma.
- XIII. Hernia incarcerata.
- XIV. Epilepsia.
- XV. Catharrhus antiquus.
- XVI. Cynanche.
- XVII. Epilepsia.
- XVIII. Colica pictonum.
- XIX. Colica saturinna.
- XX. Colica pictonum cum febre biliosa.
- XXI. Paralysis brachii incipiens.
- XXII. Mania.
- XXIII. Colica biliosa.
- XXIV. Hydrops.
- XXV. Colica pictonum.
- XXVI. Colica pictonum.
- XXVII. Colica biliosa saturninam mentita.
- XXVIII. Febris maligna.
- XXIX. Colica pictonum.
- XXX. Ascites.
- XXXI. Febris bilioso-putrida.
- XXXII. Peripneumonia biliosa.
- XXXIII. Tetanus.
- XXXIV. Tetanus maxillae.
- XXXV. Paralysis.

S P A R S A .

Ren deficiens .

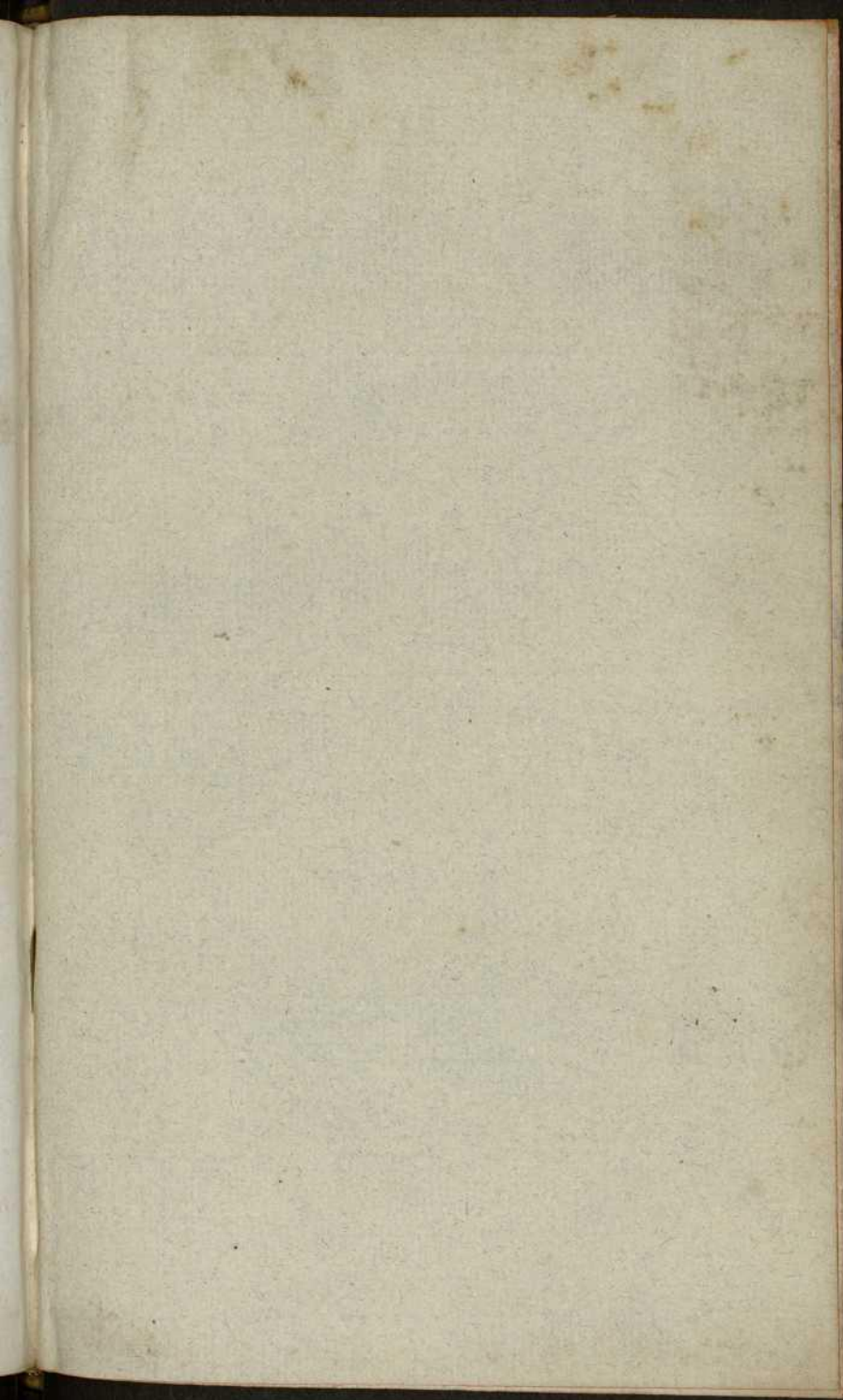
Quaestio a me aliquando publice et statuto
etiam praemio proponenda .

Alia quaestio .

Apoplexia .

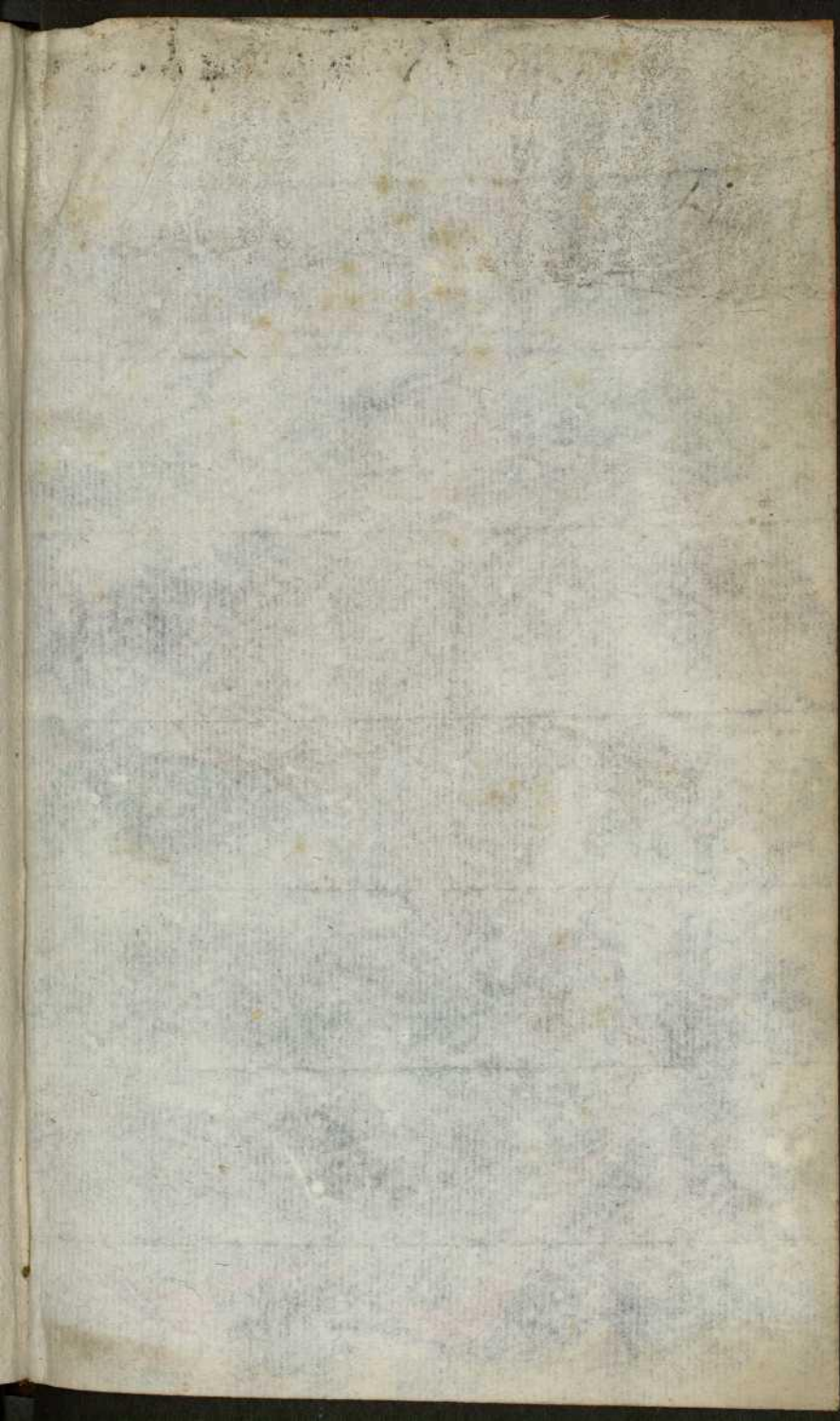
Initio petechiarum et miliarium .

FINIS TOMI SEPTIMI .

Rob. Cadeby
Quaestio de summo iudice et iudice
et de processu iudicandi
Sua quatuor
Agenda
Sunt persequitur et militaria.

FINE TOMI SEPTIMI.

ESTANTE 9.º

Tabla 8.ª

N.º 21

STOLL
RATIO
MAGNITUDINI

6 7

13.231